

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
POLITICAL LEADERS' DESIRABLE CHARACTERISTICS OF LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS SANAPTUEB SUB-DISTRICT
WANG NOI DISTRICT, AYUTTHAYA PROVINCE

พระประเสริฐ เทชโก (ชาภักดี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระประเสริฐ เตชโก (ชาวกักดี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Political Leaders' Desirable Characteristics of Local
Administrative Organizations Sanaptueb Sub-District
Wang Noi District, Ayutthaya Province

Phra Prasert Tejako (Chapukdee)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2019

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อสารนิพนธ์ : คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัย : พระประเสริฐ เทชโก (ชาวกักต)

ปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : ศ. ดร.จันทน์ อติวัฒนสิทธิ์ พธ.บ. (พระพุทธศาสนา), M.A. (English), Ph.D. (Sociology)

: ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต พธ.บ. (การบริหารรัฐกิจ), ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

วันสำเร็จการศึกษา : ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓. เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๘๒ กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๖๒ คน โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ๓,๗๗๑ คน จากสูตรของ (Taro Yamane) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการพรรณนาแจกแจงความถี่ประกอบตาราง และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๘ รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

๑. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๑) การมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ($\bar{X}=๔.๒๗$) ๒) การมีความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}=๔.๒๒$) ๓) การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=๔.๒๐$) ๔) การมีความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=๔.๑๗$) ๕) การมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=๔.๑๖$) ๖) การมีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=๔.๑๖$) และ ๗) การมีบุคลิกภาพ ($\bar{X}=๔.๑๔$) ตามลำดับ

๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือการพัฒนาที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ละด้านมีดังนี้คือ ด้านบุคลิกภาพ คือ ประชาชนต้องการให้ต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจซื่อมือสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน ด้านวิสัยทัศน์ คือ ประชาชนต้องการให้ต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ นำพาท้องถิ่นให้ประชาชนมีอาชีพรองรับด้านความรู้ความสามารถ คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความรู้รอบด้านทั้งกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ ด้านความสามารถในการสื่อสาร คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพูดคุย กับประชาชนรู้เรื่อง และเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่างๆ ได้ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ากับทุกคนทุกกลุ่ม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจ มีคุณธรรมในการบริหารให้ประชาชนเชื่อและศรัทธา ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลอดการทุจริต นำพาหน่วยงานปราศจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดจรรยาบรรณ ปลอดจากคอร์รัปชันหรือมีคอร์รัปชันน้อยลง

Research Paper Title : Politacal Leaders’ Desirable Characteristics of Local Administrative Organizations, Sanabtueb Sub-District, Wangnoi District, Ayuthaya Province

Researcher : Phra Prasert Tejako (Chapukdee)

Degree : Master of Political Science

Research Paper Supervisory Committee

: Prof. Dr. Chamnong Adivadhanasit, B.A. (Buddhism)
M.A. (English), Ph.D. (Sociology)
Asst. Prof.Dr. Yuttana Praneet, B.A. (Theory and Techniques to
Political Science), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

Date of Graduation : March 4, 2020

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the Political leaders’ desirable characteristics of Local Administrative Organization, Sanabtueb Sub-District, Wangnoi District, Ayuthaya Province, 2. To compare people’s opinions on the Political leaders’ desirable characteristics of Local Administrative Organization, Sanabtueb Sub-District, Wangnoi District, Ayuthaya Province, classified by personal data, and 3. To propose recommendations for Political leaders’ desirable characteristics of Local Administrative Organization, Sanabtueb Sub-District, Wangnoi District, Ayuthaya Province.

Methodology was the mixed methods: The quantitative research collected data with questionnaires that had total reliability value at 0.982 from 362 samples, derived from 3,771 people at the Local Administrative Organization, Sanabtueb Sub-District, Wangnoi District, Ayuthaya Province, using Taro Yamane’s formula with significance level set at 0.05. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, SD, hypothesis tested by t-test, F-test. The open-ended questionnaires were analyzed by frequency. The qualitative research collected data from 8 key informants by in-depth-interviewing, analyzed data by descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows:

1. The Political leaders’ desirable characterizes of Local Administrative Organization Sanabtueb Sub-District, Wangnoi District, Ayuthaya Province were are follows: 1) administration with good governance was at $\bar{X}=4.27$. 2) communication competency was at $\bar{X}=4.22$. 3) vision was at $\bar{X}=4.20$. 4) knowledge and capacity were at

$\bar{X}=4.17$. 5) human relations was at $\bar{X}=4.16$. 6) virtues and ethics were at $\bar{X}=4.16$. and 7) personality was at $\bar{X}=4.14$ respectively.

2. Results of opinions comparison were that people with different gender, age, Educational level, occupations and incomes did not have different opinions on the political leaders' desirable characteristics of Local Administrative Organization, Sanabtueb Sub-Disrrict, Wangnoi District, Authaya Province,. Rejecting the set hypothesis.

3. Recommendations for desirable characteristics of Political leaders that people wanted and placed the importance on were: personality; people wanted to see local leaders had clean hands without corruptions of any kinds, Vision; people wanted to have local leaders who had visions to create careers for people, Knowledge and Capacity; people wanted local to have all around knowledge of laws, politics, economics. Communicational Capacity; people wanted local political leaders to have skill in talking to people, could bargain with different groups, Human Relations; people wanted local leaders to be friendly with all generations, being liked by young and old. Virtues and Ethics; people wanted political leaders of local administrative organization to have virtuous ethics in administration, create faith and trust for people. Administration with good Governance; people wanted the political leaders of local administrative organization to be clean from any forms of corruptions, leading organization by abiding by rules and regulations and codes of conducts, without corruption or corruptions were reduced.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความเมตตาจาก ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ ประธานกรรมการ และ ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ และผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่เมตตาทำให้การทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอบคุณ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ประธาน และ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รศ.ว่าที่พันตรี ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล ศ.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต คณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช, รศ.ดร.ประณต นันทียะกุล รศ.ดร.พรรษา พงษ์ยางกูร และ อ.ดร.กาญจนา คำจตุติ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เสียสละอันมีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ที่ดี

ขอขอบคุณ พระมหาสาธิตน์ วงษ์สุรินทร์, ดร., อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ นายจิระศักดิ์ อัดผล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล, ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นายบรรจบ แจ่มเขตร์, กำนันตำบลสนับทึบ นายณรงค์ สีสวย, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ นายทวี ทรัพย์เจริญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอดินคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ นายสนาม จันทรรักษ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา และประชาชนในตำบลสนับทึบทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้การช่วยเหลือทั้งกำลังใจและกำลังใจมาโดยตลอด

อนึ่ง คุณค่าอันเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีนี้บูชา พระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจน ปิตามารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ รวมทั้ง พุทธบริษัทสี่ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี)

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๔ สมมติฐานการวิจัย	๓
๑.๕ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ	๗
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์	๑๘
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ	๒๕
๒.๔ หลักคำสอนเกี่ยวกับอิทธิบาท ๔	๔๑
๒.๕ หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการ ปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๒
๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๖๔
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๕
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๕

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๖๘
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๘
	๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๗๘
	๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๐
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๔
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๔
บทที่ ๔	ผลการวิจัย	๘๖
	๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๗
	๔.๒ ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๘๙
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบล สนับทึบ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙๗
	๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐๙
	๔.๕ ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑๔
	๔.๖ องค์ความรู้	๑๒๗
	๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๒๘
	๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๓๑
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ	๑๓๓
	๕.๑ สรุป	๑๓๔
	๕.๒ อภิปรายผล	๑๔๒
	๕.๓ เสนอแนะ	๑๔๗
	๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๔๗
	๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๔๘
	๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	๑๔๘
	บรรณานุกรม	๑๕๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก	๑๕๕
ภาคผนวก ก เครื่องมือในการวิจัย	๑๕๖
ภาคผนวก ข ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๑๖๔
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๑๗๕
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล	๑๗๙
ภาคผนวก จ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและภาพประกอบการสัมภาษณ์	๑๘๑
ประวัติผู้วิจัย	๑๙๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	สรุปแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ	๑๗
๒.๒	สรุปแนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์	๒๔
๒.๓	สรุปแนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ	๓๔
๒.๔	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ	๗๒
๓.๑	แสดงรายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๗ หมู่	๗๔
๔.๑	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๗
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม	๘๙
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล สนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลิกภาพ	๙๐
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล สนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีวิสัยทัศน์	๙๑
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล สนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีมนุษย สัมพันธ์	๙๒
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล สนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความรู้ ความสามารถ	๙๓
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล สนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านคุณธรรมจริยธรรม	๙๔
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล สนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถใน การสื่อสาร	๙๕

สารบัญ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	๙๖
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ โดยรวม	๙๗
๔.๑๑	แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ โดยรวม	๙๘
๔.๑๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ โดยรวม	๙๙
๔.๑๓	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ	๑๐๐
๔.๑๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามการศึกษา โดยรวม	๑๐๑
๔.๑๕	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามการศึกษา	๑๐๒
๔.๑๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอาชีพ โดยรวม	๑๐๓

สารบัญ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
๔.๑๗	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอาชีพ	๑๐๔
๔.๑๘	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามรายได้ โดยรวม	๑๐๕
๔.๑๙	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอาชีพ	๑๐๖
๔.๒๐	สรุปผลทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล	๑๐๗
๔.๒๑	ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลิกภาพ	๑๐๘
๔.๒๒	ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีวิสัยทัศน์	๑๑๐
๒.๒๓	ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	๑๑๐
๔.๒๔	ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความรู้ความสามารถ	๑๑๑
๔.๒๕	ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านคุณธรรมจริยธรรม	๑๑๒

สารบัญ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๖	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถในการสื่อสาร	๑๑๒
๔.๒๗	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	๑๑๓

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	การเปรียบเทียบจิตวิทยาการจูงใจกับหลักอิทธิบาท ๔	๔๗
๒.๒	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๖
๓.๑	แสดงรายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๗ หมู่	๗๙
๔.๑	ลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพ	๑๑๖
๔.๒	ลักษณะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์	๑๑๘
๔.๓	ลักษณะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์	๑๒๐
๔.๔	ลักษณะผู้นำด้านความรู้ความสามารถ	๑๒๑
๔.๕	ลักษณะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรม	๑๒๓
๔.๖	ลักษณะผู้นำด้านความสามารถในการสื่อสาร	๑๒๕
๔.๗	ลักษณะผู้นำด้านการมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	๑๒๗
๔.๘	แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๒๘
๔.๙	แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๓๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากอดีตสู่ยุคที่บ้านเมืองมีผู้นำในระดับชาติที่อ่อนแอ ย่อมถูกข้าศึกบุกเข้ามารุกรานจนต้องเสียอิสรภาพไปในที่สุด ในทางตรงกันข้าม ยุคใดที่ประเทศชาติมีผู้นำที่เข้มแข็ง ประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรืองแผ่อาณาบาปรมีไปทั่วทุกทิศทาง^๑ เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแบบรัฐสภาตั้งแต่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ จนปัจจุบันที่กล่าวได้ว่าสังคมไทยเข้าขั้นวิกฤต อาทิ ความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างกลุ่ม การก่อการร้าย วิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตภัยธรรมชาติ เป็นต้น มีทั้งผู้นำระดับประเทศหรือนายกรัฐมนตรี และผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ได้มีส่วนนำพาประเทศชาติผ่านพ้นวิกฤตมาได้^๒

ผู้นำที่เหมาะสมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นและการพัฒนาระบบ การบริหารจัดการ ลักษณะส่วนตัวของผู้บริหาร รวมทั้งการปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่กระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศจึงต้องมีความเข้มแข็ง พัฒนาตนเอง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับบทบาทการบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ^๓ และผู้บริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นควรจะมีการพัฒนาที่ทำให้องค์กรเกิดประสิทธิผล เช่น การสร้างบารมีและการใช้อิทธิพลอย่างมีอุดมคติ การมุ่งใจเพื่อสร้างแรงดลใจในการปฏิบัติงานให้กับสมาชิกในองค์กร การกระตุ้นและสร้างปัญญาให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก

^๑นิธย์ สัมมาพันธ์, *ภาวะผู้นำพลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ*, (กรุงเทพมหานคร: อินโนกราฟฟิกส์, ๒๕๔๖), หน้า ๗.

^๒ฤชุตา เทพยากุล, “คุณลักษณะนายกรัฐมนตรียุคที่พึงประสงค์ในทัศนะของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ใน สถาบันอุดมศึกษาจังหวัดสงขลา”, *รายงานการวิจัย, ทนุวิจัย*, (มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๕๒), หน้า (๑).

^๓รังสรรค์ ประเสริฐศรี, *ภาวะผู้นำ*, (กรุงเทพมหานคร: ธนัชการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๔.

การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานการให้รางวัลและลงโทษอย่างเท่าเทียม และเสมอภาคภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน เป็นต้น^๔

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ บังคับไปแล้วพบว่ามี การร้องเรียนและตรวจพบการทุจริตคอร์รัปชันหลายรูปแบบ ในองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยเหตุดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาขึ้นในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเหตุให้การบริหารงานหย่อนประสิทธิภาพไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นส่งผลให้สังคมเกิดความเคลือบแคลงใจในกระบวนการกระจายอำนาจ^๕ นอกจากนี้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันความไม่โปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้ผ่านการร้องเรียนหรือไม่ได้รับการตรวจสอบจากหน่วยต่าง ๆ ก็ยังมีอีกมากซึ่งล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข สิ่งที่ทำทลายองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในขณะนี้คือการปรับกลยุทธ์ทัศนคติ วิธีคิดวิธีการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลให้ไปสู่การเป็นข้าราชการยุคใหม่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรตระหนักถึงการดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่พี่น้องประชาชนในท้องถิ่นอย่างดียิ่งขึ้นปกป้องรักษาเป็นที่พึ่งยามทุกข์สร้างความสุขให้แก่ราษฎรอย่างทั่วถึงรอบด้านมุ่งปฏิบัติงานเพื่อเป้าหมายคือการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าสร้างชุมชนให้เข้มแข็งมุ่งการกระจายอำนาจปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น^๖

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้นำที่ดี ก็จะส่งผลในทิศทางที่ดีต่อการแก้ปัญหาต่างๆ ขององค์การที่มีอยู่มากมาย ด้วยผู้นำในองค์การปกครองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมาก เพราะว่าต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ส่งผลต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อเสนอคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไรจึงจะเหมาะสมที่จะเป็นผู้บริหารขององค์การปกครองท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^๔รพีพร ธงทอง, “ภาวะผู้นำและแนวทางเชิงปฏิบัติสำหรับ ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นภายใต้บริบทแห่งการเปลี่ยนแปลง”, **วารสารการพัฒนาท้องถิ่น**, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๔๕, (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๑): ๑๐๓-๑๑๔.

^๕จิตุพร ผ่องสุข, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด”, **การศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓๕-๑๓๘.

^๖อภิชาติ โชติชัชวาลกุล, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาเขตอำเภอนองพอก จังหวัดสุพรรณบุรี”, **การศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตการปกครองท้องถิ่น**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐), หน้า ๑.

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๒.๓ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๔ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๔.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๔.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๔.๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๔.๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๔.๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๕ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๕.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การในครั้งนี้เรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ใน ๗ ด้าน คือ ๑) ด้านบุคลิกภาพ ๒) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ๓) ด้านความรู้ความสามารถ ๔) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ๕) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ๖) ด้านความสามารถในการสื่อสาร และ ๗) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

๑.๕.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่เป้าหมายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๕.๓ ขอบเขตด้านประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓,๗๗๑ คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๘ รูปหรือคน กลุ่มผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และนักวิชาการ

๑.๕.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่เดือน กันยายน ๒๕๖๒ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณสมบัติ หรือคุณงามความดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ ซึ่งประชาชนเห็นว่าควรมีหรือที่ต้องการให้มี ประกอบด้วย

ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะทางกาย ทางจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนออกมาให้ผู้อื่นเห็นและเกิดความประทับใจมากน้อยเพียงใด เช่น คำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่างามผิวย ุทธยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม

ด้านการมีวิสัยทัศน์ หมายถึง การมองอนาคตของผู้นำและสมาชิกในองค์กร และกำหนดจุดหมายปลายทางที่เชื่อมโยงกับการกิจ ค่านิยม และความเชื่อเข้าด้วยกัน แล้วมุ่งสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการจุดหมายปลายทางที่ต้องการ จุดหมายปลายทางดังกล่าวต้องชัดเจน ทำทหาย มีพลังและมีความเป็นไปได้ กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกต่อกันในสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีความรู้ ความสามารถรอบด้าน มีความกล้าตัดสินใจ รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ว่าตนเป็นใคร มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่อย่างไร เพื่อที่จะสวมบทบาท และแสดงบทบาทตาม อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง ความเชี่ยวชาญ ความมีคุณสมบัติรู้แจ้งในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ผลงาน ความสามารถในการปฏิบัติงาน และความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในทางที่ดี ทั้งด้านร่างกาย วาจา และจิตใจ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบศีลธรรม และยึดมั่นในพระศาสนา รวมทั้งมีจิตสำนึกในความถูกต้องและชอบธรรมอยู่เสมอ

ด้านความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถหรือศิลปะในการจูงใจให้ผู้อื่นคิดตามหรือปฏิบัติตาม และปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ โดยการโน้มน้าวประชาชน และยังสร้างแนวทางปฏิบัติใหม่และประพฤติตนเป็นแบบอย่างให้กับผู้ตาม มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสาร

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร หมายถึง สร้างความมั่นใจว่าผู้นำดำเนินงานถูกต้องตามหลักเกณฑ์ข้อบังคับที่กำหนดไว้ มีภาพลักษณ์ที่ดีและแสดงความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ หลักพื้นฐานของธรรมาภิบาล หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งสถานที่ศึกษาในครั้งนี้ และเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๔๓ ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๔๔ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้นำ หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่น ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และเป็นไปตามนโยบายและงบประมาณที่ได้รับมาในแต่ละปี และต้องอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๔ สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และตำบลอื่นให้เหมาะสม

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอสว่างน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ
- ๒.๔ หลักคำสอนเกี่ยวกับอิทธิบาท ๔
- ๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

องค์กรใด ๆ ก็ตามต้องมีกลุ่มคนที่มารวมกันภายใต้กรอบขององค์กรนั้น ซึ่งโดยธรรมชาติจะเกิดผู้นำและเกิดผู้ตามขึ้นมา ผู้นำจึงมีบทบาทและความสำคัญต่อกลุ่มอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แต่ในปัญหาส่วนใหญ่ที่หลาย ๆ องค์กรต้องเผชิญคือการที่มีผู้บริหารที่ขาดสภาวะการนำหรือมีรูปแบบความเป็นผู้นำที่ไม่เหมาะสมในการศึกษาภาวะผู้นำทางการเมือง จำเป็นต้องศึกษาถึงความหมายของคำว่า “ผู้นำ” และ “ภาวะผู้นำ” ตามที่นักวิชาการและนักบริหารได้ให้ความหมายเอาไว้ ผู้วิจัยนำเสนอดังต่อไปนี้

๑) ความหมายของคำว่าผู้นำ (Leader)

คำว่า “ผู้นำ” เป็นการมองไปที่เน้นไปที่ตัวบุคคล เรามักจะได้ยินคำพูดที่ใช้เรียกแทนผู้นำในทิศทางที่แตกต่างกันและมักจะมีเขตที่กว้างขวางตามทัศนะผู้พบเห็น เพื่อความเข้าใจความหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายผู้นำและภาวะผู้นำไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สรุปความหมายเกี่ยวกับผู้นำไว้ ๕ ประการ คือ

- ๑) ผู้นำ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมกิจกรรมภายในกลุ่มเปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม ผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกลุ่มสูง

๒) ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายปลายทางที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางถือว่าเป็นผู้นำ ทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกกลุ่มนอกทางด้วย

๓) ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่มซึ่งเป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางสังคมมิติของบุคคลเป็นฐานและสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้

๔) ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะบางอย่างคือ สามารถสอดแทรกอิทธิพลบางประการ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด

๕) ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทิศทางที่ดีตามที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำ^๑

ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือได้รับยกย่องขึ้นเป็นหัวหน้า และเป็นผู้ตัดสินใจ เนื่องจากเป็นผู้มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางดีหรือทางชั่วก็ได้^๒

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำไว้ว่า ผู้นำ (Leader) หมายถึง

๑) ผู้มีอิทธิพล มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ

๒) เป็นผู้นำและแนะนำ เพราะผู้นำต้องคอยช่วยเหลือกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามความสามารถ

๓) ผู้นำไม่เพียงแต่ยืนอยู่เบื้องหลังกลุ่มที่คอยแต่วางแผนและผลักดัน แต่ผู้นำจะต้องยืนอยู่ข้างหน้าและนำกลุ่มปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย^๓

จากแนวคิดของนักวิชาการและนักบริหารหลายท่านที่ได้กล่าวมาในข้างต้น เกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ผู้นำ” สามารถที่จะสรุปพอสังเขปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร เป็นบุคคลที่สามารถกำหนดทิศทางความอยู่รอดขององค์กร และเป็นผู้ประสานงานให้กิจกรรมต่างๆ ในองค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

๒) ความหมายของคำว่าภาวะผู้นำ

คำว่า ภาวะผู้นำ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของนักบริหารหรือผู้นำในการบริหารและจัดการองค์กรทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การดำเนินการบรรลุยังเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่

^๑กวี วงศ์พุ่ม, ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, ๒๕๕๔), หน้า ๑๕.

^๒กิติ ตยัคคานนท์, เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร: เพลออักษร, ๒๕๔๓), หน้า ๒๑.

^๓บุญทัน ดอกไธสง, การจัดการองค์กร, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๓๒.

องค์กรได้ตั้งไว้ ความหมายภาวะผู้นำ ในทัศนะนักวิชาการทั่วไปมีนักวิชาการที่ให้ความหมายของภาวะผู้นำเอาไว้หลายทฤษฎีด้วยกันที่น่าสนใจทั้งนักวิชาการต่างประเทศและภายในประเทศ เพื่อความเข้าใจที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมความหมายภาวะผู้นำจากผู้รู้ทั้งหลาย ดังนี้

ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อได้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการ โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย^๔ ภาวะผู้นำ หมายถึง ศิลปะ หรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจ หรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาใน สถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการโดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือติดต่อกัน และกันให้ร่วมมือกันกับตน ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินจะเป็นไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้^๕

ความหมายของภาวะผู้นำไว้ ๔ ประการคือ

๑) ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการชักชวนหรือชักนำคนอื่นโดยปราศจากการใช้อำนาจตามตำแหน่งหรือเหตุการณ์ภายนอก

๒) ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการในการใช้อิทธิพลต่อกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มและนำกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์

๓) ภาวะผู้นำ หมายถึง เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ซับซ้อนและสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

๔) ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลแห่งความสัมพันธ์คือบุคคลหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง ต้องรับผิดชอบต่อกิจกรรมและสวัสดิการของกลุ่ม^๖

ภาวะผู้นำ มีความหมายครอบคลุมในมิติที่กว้างขวางและหลากหลายกว่าเรื่องความกล้าหาญ การตัดสินใจ การเป็นผู้นำต้องมีความสามารถในการนำผลักดันและสั่งการให้กิจกรรมทุกอย่างดำเนินไปตามเป้าหมายและครองรองที่ถูกต้อง^๗ ภาวะผู้นำ มีความสามารถที่จะมีอิทธิพลต่อผู้ตาม หรือนำผู้ตามไปอย่างสัมฤทธิ์ผล เป็นความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้ ผู้อื่นทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงานอย่างเหมาะสม^๘ ภาวะผู้นำเป็นการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในหมู่คณะ เพื่อความสมหวังตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ร่วมกัน ที่ทำให้

^๔กีวี วงศ์พัฒน์, ภาวะผู้นำ, หน้า ๑๖.

^๕กิติ ตยัคคานนท์, เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ, หน้า ๓๑.

^๖ทองอินทร์ วงศ์โสธร, ประเภทและลักษณะของสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา ในประมวลสาระชุดวิชาการระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๖), หน้า ๑๔๙.

^๗สมคิด จาตุศรีพิทักษ์, วิสัยทัศน์ขุนคลัง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดการ, ๒๕๔๔), หน้า ๓๒.

^๘สุพาณี สฤกษ์ภูวนิช, พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ แนวคิดและทฤษฎี, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๙๖.

เกิดความรักความสามัคคี ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ^๙ ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการซึ่ง ผู้นำจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับความคาดหวัง ค่านิยมและความสามารถในการติดต่อพบปะเจรจากันของบุคคลที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นเพื่อจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ผู้นำต้องแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าควรสนับสนุนในความสามารถของเขา^{๑๐}

๓) ลักษณะของผู้นำ

ลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำ นักสังคมวิทยาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำไว้ว่าลักษณะของผู้นำจะเป็นแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของสังคมในแต่ละแห่งเป็นตัวกำหนด เพราะผู้นำ คือบุคคลธรรมดาที่ได้รับการยอมรับจากมติของมหาชน จึงปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ส่วนนักจิตวิทยาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำไว้ว่า ลักษณะของผู้นำขึ้นอยู่กับโครงสร้างของสังคม ความแตกต่างของลักษณะสังคมจะเป็นเครื่องกำหนดความแตกต่างของลักษณะผู้นำแต่ละประเภท สำหรับนักวิชาการท่านอื่นๆ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำเพิ่มเติมเอาไว้ดังนี้

ลักษณะผู้นำ โดยพิจารณาจากการบริหารงานโดยแบ่ง ออกเป็น ๔ แบบ ดังนี้

๑) ผู้นำแบบเจ้าระเบียบ ผู้นำแบบนี้มักจะถือระเบียบ แบบแผนเป็นสำคัญไม่ชอบให้มีการเปลี่ยนแปลง มีลักษณะคล้ายกับผู้นำแบบอัตตนิยม การสั่งการมักใช้กฎระเบียบเป็นเครื่องมือ โดยยกเหตุผลในระเบียบมาใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่าการติดต่อสื่อสาร สั่งงานมักเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒) ผู้นำแบบบงการ ผู้นำที่ชอบใช้อำนาจในการปฏิบัติงาน ขาดหลักมนุษยสัมพันธ์ ทำงานแบบสั่งการเพื่อแสดงถึงอำนาจและความสัมพันธ์ในการทำงาน

๓) ผู้นำแบบจูงใจ เป็นผู้นำที่ปฏิบัติงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมพิจารณาแสดงความคิดเห็นและเป็นการบรรเทาการต่อต้านไปด้วย การติดต่อสั่งงานเป็นแบบสองทิศทาง

๔) ผู้นำแบบร่วมใจ เป็นผู้นำที่นิยมการปรึกษาหารือ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชา ยึดหลักประนีประนอมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในฐานะผู้ร่วมงาน อาศัยศิลปะการจูงใจ เพื่อประสงค์ให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ความร่วมมือร่วมใจในการแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติงาน^{๑๑}

คุณสมบัติของผู้นำที่สำคัญๆ ที่ผู้นำต้องมีดังนี้

๑) พลังกายและพลังประสาทผู้นำต้องมีพลังกายและพลังประสาทที่เข้มแข็งมีกำลังใจกล้าแกร่ง มีความอดทนกว่า เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองหรือสังคมขึ้นต้องมีความมั่นคงและวางเฉย

^๙สุรศักดิ์ ม่วงทอง, “พุทธธรรมกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๓), หน้า ๕๖.

^{๑๐}Kreitner, R., *Management*, (10th ed.), (Boston, MA: Houghton Mifflin, 2007), p. 115.

^{๑๑}สมพงษ์ เกษมสิน, *การบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗.

ไม่แสดงอาการหรือความรู้สึกอยากได้ออกมาผู้ที่จะทำเช่นนี้ได้จะต้องมีพลังกายพลังประสาทเข้มแข็ง และยิ่งไปกว่านั้น การเป็นผู้นำจะต้องทำงานหนักกว่าคนธรรมดา หมายถึง ผู้นำต้องฉลาดรอบรู้ในการ บริหารที่ควรหรือไม่ควรแก่หน้าที่ไม่ปล่อยงานให้เป็นหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำต้องทำงานมาก ตรากตรำงาน เป็นเวลาหลายชั่วโมงพักผ่อนน้อย ถ้าหากพลังกายและพลังประสาท ไม่แข็งแรง อาจเกิดความเจ็บป่วยหรือดุลยภาพในตนเองบกพร่องไป

๒) วัตถุประสงค์หมายและแนวทางที่จะพัฒนา คุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่ผู้นำจะต้องมี คือ การมีนโยบายหรือแผนปฏิบัติงานที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จ ผู้นำจะต้องรู้ว่าเป้าหมายในการพัฒนา นั้น มุ่งหมายไปในแนวทางใด ตนควรจะแสดงบทบาทอย่างไรที่จะทำให้เป้าหมายเหล่านี้ บรรลุผล เป้าหมายเหล่านี้จะเป็นจริงได้ถ้าหาก

(๑) มีวิธีการที่แน่นอน ชัดเจน เพื่อการบรรลุเป้าหมายนั้น

(๒) คนอื่นสามารถเข้าใจหรืออธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจเป้าหมายและวิธีการนั้นๆ ได้

(๓) คนอื่นๆ มีความเห็นด้วยและเข้าใจวิธีการนั้นๆ

(๔) ผู้นำต้องมั่นคงและจริงจังและพยายามทำเป้าหมายนั้นให้เป็นจริงขึ้นมา

๓) ความกระตือรือร้น ผู้นำต้องมีความกระตือรือร้นบากบั่นขวนขวายที่จะทำเป้าหมาย ของตนให้สัมฤทธิ์ผลให้ได้ ความกระตือรือร้นจะทำให้เขายึดมั่นอยู่กับเป้าหมายและแผนงานนั้น อันจะช่วยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพลอยกระตือรือร้นในการทำงานไปด้วย ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการตาม แผนงานนั้นราบรื่นขึ้น

๔) ความเป็นมิตร ผู้นำต้องมีความรักและความเป็นมิตรต่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความโอบ อ้อมอารีเอื้ออาทรต่อความเป็นอยู่ของผู้ร่วมงานและประชาชน เมื่อมีโอกาสแสดงความห่วงใย ให้ปรากฏ การรู้จักครอบครัวของบริวารและการไต่ถามสารทุกข์สุกดิบของบริวารและของคน ในครอบครัวของเขา จะเป็นพลังเสริมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและสร้างศรัทธาในตัวผู้นำให้แนบแน่นต่อไป

๕) ความน่าเชื่อถือ ผู้นำจะต้องทำตนให้เป็นคนที่น่าเชื่อถือได้ โดยการพูดจริง ทำจริง ตามสัญญาประชาคม บริวารและคนใกล้ชิดจะได้มีความมั่นใจว่าพวกเขาสามารถฝากอนาคตและ ผลประโยชน์ของพวกเขาไว้กับผู้นำได้ ผู้นำจะต้องระมัดระวังพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสมต่อ คุณค่าหรือมาตรฐานทางศีลธรรมของสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

๖) ความกล้าในการตัดสินใจเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้นำ ปัญหาที่ เผชิญหน้าผู้นำอยู่นั้น เป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความเสื่อมถอยหรือความรุ่งเรืองของประเทศชาติ และองค์กรต่าง ๆ ปัญหาแต่ละปัญหาอาจมีทางออกหลายทางจะเป็นทางใดนั้นตัวผู้นำจะต้องกล้า ตัดสินใจในสถานการณ์บางสถานการณ์นั้น ตัวผู้นำอาจจะไม่มีเวลาในการทบทวนครุ่นคิด ผู้นำ อาจจะต้องตัดสินใจทบทวนเลือกทางออกทางใดทางหนึ่งที่แน่นอน

๓) สติปัญญาความรอบรู้ ผู้นำควรจะเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด รอบรู้เรื่องต่างๆ ได้ดีกว่าคนสามัญทั่วไป แต่ในบางโอกาสบางสถานการณ์ ผู้ที่ได้รับมอบให้เป็นผู้นำอาจมีสติปัญญาไม่เลอเลิศเหมือนบุคคลธรรมดา แต่การเฉลียวฉลาดรู้ทันปัญหาและอุปสรรคเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ผู้นำจึงควรชวนขวนขวายหาความรู้จากการอ่าน จากการสังเกตการณ์และจากการศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์ให้มากๆ ความเฉลียวฉลาดหมายถึงความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจถึงสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหา คือ มีความสามารถที่จะนำเอาประสบการณ์ในอดีตมาเป็นบรรทัดฐานในการช่วยตัดสินใจจนกระทั่งทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เซอร์ปัญญาของผู้นำเป็นสิ่งสำคัญซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้นำดำรงอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบคนอื่นๆ ในหลายๆ ด้าน คือ รู้ทันคน มีความคล่องแคล่วและมีความเจนจัดหรือมีความชำนาญสามารถตัดสินใจปัญหาได้อย่างแยกคายคุณสมบัติที่ผู้นำควรมีพร้อมกับสติปัญญาความรอบรู้ได้แก่การมีจินตนาการและการมีอารมณ์ดี จินตนาการ คือ มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนหรือมีแนวทางในการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า เพื่อช่วยเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ ที่สำคัญคือ จินตนาการผู้นำต้องไม่เป็นความพ้อฝันส่วนอารมณ์ดีนั้นเปรียบเหมือนน้ำมันหล่อลื่นในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ช่วยไม่ให้เกิดความตึงเครียดเนื่องจากความตั้งใจในการทำงานมากเกินไปการมีอารมณ์ดีหรือมีอารมณ์ขันในบางครั้งจะทำให้ลูกน้องบริหารเกิดความเป็นกันเอง ไม่ระแวงภัยจนเกินไปอาจทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกลมเกลียว สมัคสมานสามัคคีในการบริหารงานขึ้น

๔) ผู้นำที่ดีต้องเป็นครูที่ดี เพราะในฐานะผู้นำนั้นต้องสามารถชี้แนวทาง เหตุผลในการปฏิบัติที่ถูกต้องและความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาต่างๆ เมื่อมีปัญหาสามารถชี้แจง ให้ผู้ร่วมงานหรือคนใกล้ชิดเข้าใจได้ด้วยคำพูดธรรมดาๆ ถ้าหากลูกน้องทำผิดพลาดแต่เป็นความผิดพลาดที่ไม่รุนแรงนัก ถ้าให้อภัยได้สมควรให้อภัย ถ้าให้อภัยไม่ได้สมควรลงโทษตามสมควรแก่เหตุและจะต้องให้ผู้ที่ถูกลงโทษเข้าใจและรับรู้ความผิดของตน

๕) ศรัทธาและความเชื่อมั่น การทำงานในหน้าที่ของผู้บริหารนั้น จะให้ผลสำเร็จได้ต่อเมื่อเหล่าผู้นำมีความกระตือรือร้นและกระฉับกระเฉงในการทำงานไม่รู้สึกเหนื่อยหน่ายเฉื่อยชาการที่จะเป็นเช่นนี้ได้ ผู้นำต้องรู้สึกว่าการที่ตนกำลังดำเนินการอยู่นั้นมีหนทางสำเร็จและมีเป้าหมายที่เด่นชัด มีอุดมการณ์ที่มั่นคงมีศรัทธาและความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูงผู้นำจะต้องสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในความสำเร็จของงานให้เกิดขึ้นกับลูกน้องหรือประชาชนเหนือสิ่งอื่นใดผู้นำจะต้องทำให้ลูกน้องมีความเข้าใจว่าความศรัทธาและความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จของเขา^{๑๒}

สรุปได้ว่า “ภาวะผู้นำ” หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกมาจากตัวผู้นำที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มคนหรือผู้ร่วมงาน ที่จะนำพาพวกกลุ่มหรือองค์กร ให้สามารถที่จะดำเนินไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งเอาไว้ได้อย่างสมบูรณ์

^{๑๒} ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, ผู้นำการเมืองแนวคิดวิเคราะห์และกรณีศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: วชิรบรรณการพิมพ์, ๒๕๓๗), หน้า ๓๒.

๒.๑.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

จากความหมายคำว่า ผู้นำ (Leader) ภาวะผู้นำ (Leadership) ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น นักวิชาการได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ โดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญและจุดเน้นที่แตกต่างกัน การศึกษาภาวะผู้นำจากทฤษฎีต่างๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย ผู้วิจัยจะขอนำเสนอทฤษฎีจากนักวิชาการที่ได้อบรมไว้และคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีภาวะผู้นำที่เป็นหลักใหญ่ๆ และน่าสนใจไว้ ดังนี้

๑. ทฤษฎีผู้ยิ่งใหญ่ (Great man Theories) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้นำมีลักษณะพิเศษ บางประการที่ผู้ตามไม่มี คือ มีพลังกาย มีพลังสมอง และมีพลังศีลธรรม ที่สืบเนื่องมาจากพันธุกรรม และสภาพแวดล้อมแต่ละยุคแต่ละสมัย

๒. ทฤษฎีสภาพแวดล้อม (Environmental Theories) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้ที่ก้าวขึ้นสู่ความเป็นผู้นำได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในหน้าที่และความชำนาญของเขาในขณะนั้น ว่ามีความสามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ในยามวิกฤตได้ ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ภาวะผู้นำจะสืบเนื่องมาจากภาวะทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง

๓. ทฤษฎีบุคคลสถานการณ์ (Personal Situational Theories) ทฤษฎีนี้ได้นำเอาทฤษฎี สองทฤษฎีข้างต้นมารวมกัน คือ ภาวะผู้นำจะสืบเนื่องมาจากลักษณะพิเศษของผู้นำและสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวของผู้นำ ปัจจัยสำคัญที่นักทฤษฎีกลุ่มนี้ให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ สถานภาพ ปฏิกริยา ได้ตอบ การรับรู้ และพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มของผู้นำและผู้ตาม

๔. ทฤษฎีปฏิกริยาโต้ตอบความคาดหวัง (Interaction Expectation Theories) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ภาวะผู้นำเกิดจากปฏิกริยาโต้ตอบและความคาดหวังระหว่างสมาชิกในกลุ่มฉะนั้นผู้ที่ก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้นำได้ต้องมีความคิดริเริ่ม สามารถดูแลโครงสร้างของปฏิกริยาโต้ตอบของสมาชิกในกลุ่ม เพราะจะต้องสามารถตอบสนองความคาดหวังของสมาชิกในกลุ่มตลอดเวลา

๕. ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Theories) ทฤษฎีนี้มุ่งที่จะพัฒนาสถาบันให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นปึกแผ่น โดยเน้นความสำคัญที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์พยายามทำให้บุคคลในสถาบันมีความเป็นอิสระเสรี สามารถสนองความต้องการของตนเอง และสถาบันได้เป้าหมายของภาวะผู้นำตามทฤษฎีนี้คือ การปฏิบัติการเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งผลงานและน้ำใจจากผู้ร่วมงานในเวลาเดียวกัน

๖. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theories) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การที่ผู้ตามยินยอมหรือยอมรับผู้นำเพราะทั้งสองฝ่ายมีสัญญาที่จะแลกเปลี่ยนประโยชน์ซึ่งกันและกันกล่าวคือ การมีสมาชิกคนใดคนหนึ่งภายในกลุ่มได้รับการยกย่องหรือแต่งตั้งให้เป็นผู้นำนอกจากจะทำให้ผู้นั้นมีความรู้สึกว่าได้รับรางวัลและผลประโยชน์ ยังทำให้สมาชิกคนอื่นๆ มีความพึงพอใจ ยอมรับผู้นำคน

นั้นด้วย อย่างไรก็ตาม หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียผลประโยชน์ หรือฝ่ายหนึ่งละเมิดสัญญา ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถอดทนต่อไปได้ ภาวะผู้นำจะหมดความสำคัญลง^{๑๓}

ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ (Contingency of Situational Theory of Leadership)

๑. รูปแบบภาวะผู้นำเชิงต่อเนื่อง (Continuum of Leadership Behavior) Tannenbaum and Schmidt นักทฤษฎีกลุ่มแรกชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้แบบความเป็นผู้นำ ได้แก่ ๑) แรงกดดันทางผู้บริหาร ๒) แรงกดดันทางผู้ใต้บังคับบัญชา ๓) แรงกดดันทางสถานการณ์ และได้สร้างแบบจำลองเชิงต่อเนื่องของพฤติกรรมผู้นำที่เกี่ยวข้องกับระดับของอำนาจหน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชาใช้ ความเป็นอิสระที่ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ถ้าผู้นำเน้นที่ผู้บริหารจะเป็นลักษณะที่มีการควบคุมในระดับสูง ให้อิสระกับผู้ใต้บังคับบัญชาต่ำ ถ้าผู้นำเน้นที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นลักษณะที่ให้อิสระกับผู้ใต้บังคับบัญชาสูง มีการควบคุมในระดับต่ำ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดไม่ใช่ผู้นำแบบเผด็จการหรือแบบประชาธิปไตย ผู้นำที่ต้องมีความยืดหยุ่น สามารถเลือกใช้แบบความเป็นผู้นำอย่างใดอย่างหนึ่งให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่^{๑๔}

๒. ทฤษฎีผู้นำตามแบบจำลองของฟิดเลอร์ (Fiedler's Contingency Theory)^{๑๕} ฟิดเลอร์ ได้สร้างแบบจำลองผู้นำตามสถานการณ์ ซึ่งมีปัจจัยสถานการณ์อยู่ ๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของผู้นำคือ

๑) สัมพันธภาพระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชา (Leader-Member Relations) ถ้าหากผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเข้ากันได้ดี และผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับความสามารถของผู้นำแล้ว ผู้นำคนนั้นจะมีอำนาจและอิทธิพลมากกว่าผู้นำที่ไม่มีใครเคารพนับถือและไม่ไว้วางใจ

๒) โครงสร้างของงาน (Task Structure) คือความแน่นอนชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้างของงาน ฟิดเลอร์กล่าวว่า หากโครงสร้างของงานจัดไว้อย่างมีระเบียบแบบแผน จะทำให้ผู้นำมีอิทธิพลมากกว่างานที่มีโครงสร้างไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ

๓) อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ (Position Power) หมายถึงอำนาจที่เป็นทางการที่กลุ่มหรือองค์กรได้กำหนดให้ ถ้ามีการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้มาก ผู้นำจะมีอิทธิพลอยู่เหนือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่นอำนาจในการลงโทษ การว่าจ้าง การให้ออก เป็นต้น

^{๑๓}ติน รัชฎพฤษดี, “ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม”, เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร หน่วยที่ ๑๑ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๒๓), หน้า ๙๑.

^{๑๔}เนตร์พัฒนา ยาวีราข, ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์, (กรุงเทพมหานคร: เซ็นทรัล เอ็กซ์เชลล์, ๒๕๔๙), หน้า ๔๒.

^{๑๕}Fred E. Fiedler and Martin M., *Chemers Leadership and Effective Management*, (Glenview, Ill.: Scott, Foresman, 1974), p. 112.

๓. ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำของวรูม และเยีทตัน (Vroom and yet ton Model)

อธิบายรูปแบบผู้นำที่เหมาะสมภายในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ แบบของผู้นำจะกำหนดตามความมากน้อยของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยได้นำแนวคิดมาจาก Tannenbaum and Schmidt และพัฒนามาเป็นรูปแบบการตัดสินใจของผู้นำ ซึ่งมีอยู่ ๕ รูปแบบด้วยกัน ดังนี้

๑. ผู้นำแก้ปัญหาหรือตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่ตนเองมีแล้วเท่านั้น
๒. ผู้นำรับข้อมูลที่จำเป็นของผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วจึงตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยอาจจะบอกหรือไม่บอกปัญหานั้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีสิทธิ์ในการเสนอความเห็นหรือร่วมตัดสินใจ
๓. ผู้นำยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล หรืออาจขอคำแนะนำต่างๆ เท่าที่จำเป็นแล้วจึงตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยอาจนำหรือไม่นำข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามาร่วมตัดสินใจด้วย
๔. ผู้นำยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา หลังจากนั้นผู้นำจะรวบรวมความคิดเห็นทั้งหมดมาพิจารณา แล้วจึงตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งการตัดสินใจนี้อาจจะสะท้อนหรือไม่สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของผู้ตามก็ได้
๕. ผู้นำยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้นำและผู้ตามจะร่วมกันสร้างและประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยใช้มติของกลุ่ม ผู้นำไม่พยายามที่จะใช้อิทธิพลของตนเพื่อให้ยอมรับวิธีการแก้ปัญหาในแบบที่ตนต้องการ แต่เต็มใจที่จะยอมรับและนำเอาวิธีแก้ปัญหากลุ่มไปปฏิบัติ^{๑๖}

รูปแบบผู้นำทั้ง ๕ รูปแบบจะเหมาะสมกับสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ผู้นำจะเลือกใช้รูปแบบใดขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ๒ ประการคือ ผู้นำแน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นมีคุณภาพ ผู้นำแน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นสมาชิกในกลุ่มยอมรับว่าจำเป็นต่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งรูปแบบผู้นำ (Leadership Styles) ได้อีกหลายรูปแบบ ซึ่งรูปแบบผู้นำนี้เป็นการผสมผสานระหว่างคุณลักษณะของผู้นำ ทักษะของผู้นำ และพฤติกรรมของผู้นำที่มีต่อผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้การที่ผู้นำจะเลือกใช้รูปแบบใดนั้นยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้นด้วย จากการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยขอเสนอใน ๓ รูปแบบ คือ

^{๑๖}Vroom, H Victor, **Work and Motivation**, (Now York: Wiley and Sons Inc, 1964), p. 112.

๑. รูปแบบผู้นำกับผลผลิตขององค์กร ศึกษาพบว่าหน่วยงานที่มีผลผลิตในระดับสูงนั้น ผู้นำจะเป็นผู้ที่มุ่งการทำงานโดยคำนึงถึงตัวผู้ปฏิบัติงานเป็นหลัก ส่วนหน่วยงานที่มีผลผลิตในระดับต่ำนั้น ผู้นำจะเป็นผู้ที่มุ่งการทำงานโดยคำนึงถึงตัวงานเป็นหลัก ลิเคิร์ทแบ่งผู้นำออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ^{๑๗}

๑.๑ รูปแบบผู้นำแบบเน้นคน (Employee-Centered Style) ผู้นำรูปแบบนี้จะใส่ใจต่อผู้ปฏิบัติงาน จะให้ความสนใจกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน มุ่งเน้นการทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดขวัญและกำลังใจ และเน้นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคล

๑.๒ รูปแบบผู้นำแบบเน้นงาน (Job-Centered Style) ผู้นำรูปแบบนี้จะมุ่งเน้นการทำงาน โดยเน้นที่การใช้ระบบการควบคุมงาน สร้างกฎระเบียบและข้อบังคับในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่มีอิสระในการทำงานและมีความรู้สึกเหมือนถูกบังคับทำให้ขวัญในการปฏิบัติงานต่ำ^{๑๘}

๒. รูปแบบการใช้อำนาจในการตัดสินใจของผู้นำ ผู้นำตามรูปแบบการใช้อำนาจในการตัดสินใจของผู้นำออกเป็น ๓ รูปแบบ คือ

๒.๑ ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Autocratic style) ผู้นำรูปแบบนี้เป็นแบบเผด็จการ คือจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ถืออำนาจเป็นใหญ่ การบังคับบัญชาเป็นแบบควบคุมเต็มที่ ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การตัดสินใจอยู่ที่ผู้นำเพียงผู้เดียว ผู้นำรูปแบบนี้จะทำให้ขวัญในการปฏิบัติงานต่ำ

๒.๒ ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic style) ผู้นำรูปแบบนี้มีลักษณะของการกระจายอำนาจ การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เกิดจากการปรึกษาหารือหรือประชุมร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน ผู้นำจะถืออำนาจของกลุ่มเหนือกว่าตนเอง ผู้นำรูปแบบนี้ผู้ปฏิบัติงานจะมีความพึงพอใจและมีขวัญในการปฏิบัติงานสูง

๒.๓ ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire style) ผู้นำรูปแบบนี้จะหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจ ไม่มีเป้าหมายในการทำงาน จะปล่อยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานตามใจชอบ เมื่อเกิดปัญหาจะให้แก้ปัญหาและตัดสินใจกันเอง ผู้นำรูปแบบนี้ผู้ปฏิบัติงานจะไม่มีระเบียบ ผลผลิตต่ำ ขวัญในการปฏิบัติงานต่ำ^{๑๙}

สรุปได้ว่า ผู้นำหมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกตามสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ที่ตนมีบทบาทในขณะนั้น ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ ที่อาจจะเป็นผู้แบบไหน เช่น มุ่งเน้นงาน มุ่งเน้นคน

^{๑๗}Robbins, S. P., & Coulter, M, **Management**, (7th ed.), Upper Saddle River, (New Jersey: Prentice Hall, 2002), p. 221.

^{๑๘}Gary Dessler, **Human Resource Management**, 8th edition, (New York: Prantice Hall International, Inc., 2003), p. 118.

^{๑๙}Micheal W. Drafke and Stan Kossen, **The Human Side of Organizations**, (New York: The Free Press, 2002), p. 221.

ตารางที่ ๒.๑ สรุปแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กวี วงศ์พุด (๒๕๕๔, หน้า ๑๕)	ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีคุณสมบัติเฉพาะซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่ม สามารถนำกลุ่มไปในทิศทางที่ดีตามที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำ
กิติ ตัยคานนท์ (๒๕๔๓, หน้า ๒๑)	ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือได้รับยกย่องขึ้นเป็นหัวหน้า และเป็นผู้ตัดสินใจ เนื่องจากเป็นผู้มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางดีหรือทางชั่วก็ได้
บุญทัน ดอกไธสง (๒๕๔๕, หน้า ๓๒)	ผู้นำ หมายถึง ผู้มีอิทธิพล มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เป็นผู้นำและแนะนำ คอยช่วยเหลือ วางแผนและผลักดันนำกลุ่มปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย
สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ (๒๕๔๔, หน้า ๓๒)	ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการชักชวน มีความสามารถในการนำผลักดัน หรือชักนำคนอื่นโดยปราศจากการใช้ อำนาจตามตำแหน่งหรือเหตุการณ์ภายนอก เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ซับซ้อนและสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง
สมพงษ์ เกษมสิน (๒๕๔๖, หน้า ๑๗)	ลักษณะผู้นำ พิจารณาจากการบริหารงาน ได้แก่ ๑) ผู้นำแบบเจ้าระเบียบ ไม่ชอบให้มีการเปลี่ยนแปลง ๒) ผู้นำแบบบงการ ผู้นำที่ชอบใช้อำนาจ ขาดหลักมนุษยสัมพันธ์ ๓) ผู้นำแบบจูงใจ ปฏิบัติงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมแสดงความคิดเห็น ๔) ผู้นำแบบร่วมมือ เป็นผู้นำที่นิยมการปรึกษาหารือ ยึดหลักประนีประนอม
ณรงค์ สินสวัสดิ์ (๒๕๓๗, หน้า ๓๒)	คุณสมบัติของผู้นำ ๑) พลังกายที่เข้มแข็งมีกำลังใจกล้าแกร่ง มีความอดทน ๒) รู้จุดมุ่งหมายและแนวทางที่แน่นอน ๓) ความกระตือรือร้น ๔) ความเป็นมิตร ผู้นำต้องมีความรักและเป็นมิตรต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ๕) ความน่าเชื่อถือ โดยการพูดจริง ทำจริง ๖) ความกล้าในการตัดสินใจ ๗) สถิติปัญญาความรอบรู้ ๘) สถิติปัญญาความรอบรู้ ๙) ศรัทธาและความเชื่อมั่น

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ

การเป็นผู้นำ นักทฤษฎีบางท่านได้ให้ความเห็นว่า เป็นบุคลิกลักษณะเด่นซึ่งบางคนมีมาแต่กำเนิด จะศึกษาเล่าเรียนไม่ได้หรือสอนกันไม่ได้ แต่การเป็นผู้นำในลักษณะการบริหารนั้นอาจจะศึกษาหรือฝึกฝนให้มีขึ้นได้ โดยอาศัยผู้ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลชั้นนำของโลก ได้รวบรวมเป็นหลักวิชาขึ้น สรุปคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดีไว้ ดังนี้ คือ

๑. มีความเฉลียวฉลาดผู้นำที่ดีจะต้องมีความสามารถทางด้านสติปัญญา และคุณภาพทางสมอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำคนที่มีความเฉลียวฉลาดย่อมโน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ง่าย

๒. มีการศึกษาอบรมดี การศึกษาก่อให้เกิดความคิดริเริ่มความคิดสร้างสรรค์เป็นส่วนประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำความรู้อย่อมทำให้คนนับหน้าถือตาจะพูดอะไรคนอื่นเขาก็เชื่อฟังและให้ความเคารพนับถือด้วย

๓. มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีกำลังใจเข้มแข็ง เมื่อตัดสินใจจะทำกิจการใดๆ ไป ก็จะต้องมีความเชื่อมั่นว่างานนั้นจะต้องสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานนั้น

๔. เป็นคนมีเหตุผลดี คือ มีความสามารถทางด้านเปรียบเทียบและการแปลความหมายอย่างมีเหตุผล มีความสามารถที่จะตีความหมายทางภาษาเป็นตัวเลข และจากตัวเลขเป็นถ้อยคำได้ ทำให้นักบริหารสามารถที่จะหาเหตุผลต่าง ๆ จากสาเหตุต่าง ๆ ได้ และสามารถแปลความหมาย ของสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ให้เป็นภาษาเขียนได้ ความสามารถทางด้านเหตุผลนี้พัฒนาได้ยาก เพราะจำเป็นต้องมีความสามารถทางภาษา ทักษะและความรู้ทางด้านวิชาการประกอบด้วย

๕. มีประสบการณ์ในการปกครองบังคับบัญชาเป็นอย่างดี ในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้นำสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับงานได้ ฉะนั้น ในระยะเริ่มแรกย่อมต้องการผู้นำที่มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติงานอย่างกว้างขวาง ผู้นำที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติในด้านการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการ และการวางแผนพร้อมไปด้วย เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงานต่อไป

๖. มีชื่อเสียง เกียรติคุณดี ข้อนี้เกี่ยวกับชื่อเสียงวงศ์ตระกูลชาติกำเนิด เพราะถ้ามีชื่อเสียงดี มีเกียรติคุณดี ย่อมเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป

๗. สามารถเข้ากับคนได้ทุกชั้นวรรณะเป็นอย่างดี

๘. มีสุขภาพอนามัยดี

๙. มีความสามารถเหนือระดับความสามารถของบุคคลธรรมดา

๑๐. มีความรู้เกี่ยวกับงานต่างๆ ไป ขององค์การ หรือหน่วยงานที่ตนปฏิบัติอยู่โดยเฉพาะ

๑๑. มีความสามารถเผชิญปัญหาเฉพาะหน้า ที่จะเกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติให้ได้ทันทั่วทั้งที่

๑๒.มีความสามารถคาดการณ์ หรือทำนายเหตุการณ์ หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า และหาทางป้องกันมิให้เหตุการณ์หรือปัญหานั้นเกิดขึ้นได้^{๒๐}

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้

๑. เป็นบุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จ
๒. เป็นผู้มีบทบาท แสดงการติดต่อสื่อสาร และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา

๓. การจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

๔. ผู้นำมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์กรและพนักงาน

๕. เป็นผู้ที่สามารถใช้อำนาจอิทธิพลต่าง ๆ ทั้งทางตรง และทางอ้อมเพื่อนำกลุ่มประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วย ตัวอย่างเช่น การมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ทางการบริหารที่ดำรงตำแหน่งอยู่^{๒๑}

“ผู้นำแบบไหนชนะใจลูกน้อง” ไว้ว่า

๑. ต้องรู้จักให้ความรักแก่ลูกน้องเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน เพราะนั่นเป็นสิ่งที่จะทำให้ลูกน้องยอมทำงานให้นายแบบถึงไหนถึงกัน

๒. ต้องมีสายตากว้างไกล รู้จักมองอนาคต คิดวิเคราะห์เหตุผลและความเป็นไปได้ของเรื่องราวต่าง ๆ เพราะการตัดสินใจของผู้นำต้องทำให้ลูกน้องไว้วางใจ และยอมเดินตามเสมอ

๓. ต้องเข้ากับลูกน้องได้ดีไม่ใช่แค่ออกคำสั่ง และคอยเช็กงานอย่างเดียวโดยไม่มีปฏิสัมพันธ์กับลูกน้องเลย แบบนี้ก็จะไม่ได้รับรู้ความคิดและเข้าถึงลูกน้องได้ ลูกน้องก็ไม่รู้จักตัวตนของผู้นำเลยเช่นกัน

๔. พุดคุยทักทายกับลูกน้องในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ นอกจากเรื่องงานบ้าง ถามไถ่ทุกข์สุขกันและกัน เพื่อลดบรรยากาศตึงเครียดในที่ทำงาน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ (trait approach) ซึ่งเชื่อว่าตัวผู้นำต้องมีคุณลักษณะพิเศษที่เหนือกว่าบุคคลอื่นๆ แนวคิดนี้จึงพยายามศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จแล้วนำคุณลักษณะที่ศึกษาพบมากำหนดเป็นคุณลักษณะของผู้นำ

แนวคิดเชิงพฤติกรรม (behavioral approach) แนวคิดนี้มุ่งศึกษาแบบฉบับพฤติกรรมของผู้นำเพื่อค้นหว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจะใช้แบบฉบับพฤติกรรมการนำอย่างไร เพื่อที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

^{๒๐} Ibid., 112.

^{๒๑} รังสรรค์ ประเสริฐศรี, *ภาวะผู้นำ*, (กรุงเทพมหานคร: ธนัชการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๔๔.

แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์ (situational approach) แนวคิดนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้นำกับความต้องการของสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้นำในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

แนวคิดภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (transactional approach) แนวคิดนี้จะมุ่งเน้นศึกษาทักษะในการบริหารจัดการของผู้นำว่าบริหารจัดการอย่างไรถึงจะประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังและอีกแนวคิดหนึ่งคือ แนวคิดภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพ (transformational approach) แนวคิดนี้มุ่งเน้นศึกษาว่า จะนำอย่างไรให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้เหนือกว่าความคาดหวัง

ความหมาย “ผู้นำ”

ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงานและองค์การที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการ นายอำเภอ กำนัน เจ้าคณะจังหวัด เจ้าอาวาส ปลัดกระทรวง คนบตี

ลักษณะของผู้นำ แบ่งผู้นำออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. ผู้นำแบบเป็นทางการ (Formal Leaders) คือ ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงาน เพราะว่าผู้บังคับบัญชานั้นคือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า
๒. ผู้นำแบบไม่เป็นทางการ (Informal Leaders) คือ ผู้นำที่ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชา เพราะไม่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าในองค์การ แต่สมาชิกในหน่วยงานให้การยอมรับ และยกย่องให้เป็นผู้นำ เพราะมีคุณสมบัติบางประการที่หน่วยงานหรือสมาชิกในองค์การต้องการ ให้การยอมรับ หรือให้ความไว้วางใจ เช่น ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ มนุษย์สัมพันธ์ เป็นต้น

ประเภทของผู้นำ

ผู้นำแบบเผด็จการ เป็นผู้นำที่มีความเด็ดขาดในตัวเองถือเรื่องระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับเป็นหลัก ในการดำเนินงานการตัดสินใจต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับผู้นำแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น ในแง่การบริหารงานทางด้านวิชาการด้านธุรกิจจะเปรียบเสมือนกิจการที่เป็นเจ้าของบุคคลเดียว ที่มีการดำเนินการและตัดสินใจเฉพาะผู้ที่เป็เจ้าของกิจการเท่านั้น

ผู้นำแบบประชาธิปไตย ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในโลกปัจจุบัน ให้สิทธิในการออกความคิดเห็น สิทธิในการเรียกร้อง รวมไปถึงการเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วยการเป็นประชาธิปไตย จึงเป็นลักษณะหนึ่งที่สังคมค่อนข้างจะยอมรับกันมากกว่าผู้นำประเภทอื่น ๆ

ผู้นำแบบตามสบาย เป็นผู้นำที่ไปเรื่อย ๆ มีความอ่อนไหวไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นผู้นำที่เป็นที่รักของผู้ร่วมงานอย่างมาก ผู้นำประเภทนี้จึงมีมากมายตามแต่ละกิจกรรม

ต่างๆ บางครั้ง อาจมองว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีจุดยืนเป็นของตัวเอง หรือมองโลกในแง่ดีซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาที่ขยันอาจไม่ชอบลักษณะผู้นำประเภทนี้

ประเภทการใช้อำนาจของผู้นำ

การใช้อำนาจเด็ดขาดอาจจะเป็นในวงการทหารหรือตำรวจ จะเห็นได้อย่างเด่นชัดซึ่งจำเป็นต้องมีความเด็ดขาดในการสั่งการ เพราะทหาร ตำรวจ จะต้องมีวินัยในการปกครองซึ่งกันและกัน บรรดาตำรวจที่มีอาวุธอยู่ในมือด้วยแล้ว หากขาดวินัยก็จะเหมือนกับกองโจรที่สามารถกระทำผิดได้ตลอดเวลา

การใช้อำนาจอย่างมีศิลปะ ผู้นำโดยทั่วไปเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีความอดทนรวมไปถึงประสบการณ์ในการบังคับบัญชาคน หากการทำงานโดยเอาใจเขามาใส่ใจเราแล้ว ผลงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไป

การใช้อำนาจด้วยวิธีการปรึกษาหารือ เป็นลักษณะของการใช้อำนาจวิธีการหนึ่งซึ่งใช้กันอย่างมากมาย เพราะผู้บริหารที่เปิดใจกว้างย่อมได้รับการยอมรับของผู้ร่วมงานด้วยกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการสอนงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในลักษณะการใช้อำนาจด้วยวิธีการปรึกษาหารือ

การใช้อำนาจแบบมีส่วนร่วม บางคนอาจจะบอกว่าการใช้อำนาจแบบมีส่วนร่วมถือเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดเนื่องจากผู้บริหารเปิดใจกว้าง ผลผลิตที่ได้จะมีประสิทธิภาพสูงสุดแต่จะต้องขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของแต่ละคน ในทางทฤษฎีแล้วการใช้อำนาจให้เป็นประโยชน์ อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมรวมถึงลักษณะของการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมนั้น ๆ

คุณสมบัติที่ดีของผู้นำ

- มีความรู้ ความสามารถ
- เป็นผู้มีสังคมดี
- เป็นผู้ที่มีแรงกระตุ้นภายใน
- เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ลักษณะของผู้นำที่จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

- ต้องเป็นนักเผด็จการ หมายถึง ผู้บริหารสามารถจะสั่งการได้อย่างเด็ดขาด ผลผลิตที่ได้มาส่วนใหญ่จะมาด้วยปริมาณ

- ต้องเป็นนักพัฒนา ผู้นำประเภทนี้จะต้องมีผู้ร่วมงานที่รู้ใจ สามารถสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ตลอดเวลา

- ต้องเป็นนักบริหาร ผู้นำประเภทนี้จะใช้การทำงานด้วยวิธีใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็น

- ต้องเป็นนักเผด็จการอย่างมีศิลปะผู้นำประเภทนี้เป็นนักพูดที่เฉลียวฉลาด จะใช้การพูดเป็นการชักชวนให้เกิดการทำงานด้วยความเต็มใจ

ลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิผลต่ำ

ผู้หนีงาน (Deserter) เป็นลักษณะผู้นำที่เปลี่ยนมาจากแบบเอาเองในทางเลวลง บริหารงานแบบขาดความสนใจ ไม่เน้นทั้งด้านงานและคนมักหนีงาน บางทีขัดขวางการทำงานของคนอื่นหัวหน้างานชนิดนี้มีอยู่มาก

- นักบุญ (Missionary) เปลี่ยนมาจากแบบสัมพันธ์ เป็นลักษณะหัวหน้างานที่ใจบุญนึกถึงคนมากกว่างาน ถือว่าความสัมพันธ์อันดีต่อกันในระหว่างผู้ร่วมงาน สำคัญกว่าผลผลิตของงาน

- ผู้เผด็จการ (Autocrat) เป็นลักษณะของผู้บริหารที่เปลี่ยนแบบมาจากแบบเอางาน หัวหน้างานแบบนี้ มุ่งแต่งงานอย่างเดียว ไม่คิดถึงสัมพันธ์ภาพกับใคร

การเป็นผู้นำ นักทฤษฎีบางท่านได้ให้ความเห็นว่า เป็นบุคลิกลักษณะเด่นซึ่งบางคนมีมาแต่กำเนิด จะศึกษาเล่าเรียนไม่ได้หรือสอนกันไม่ได้ แต่การเป็นผู้นำในลักษณะการบริหารนั้นอาจจะศึกษาหรือฝึกฝนให้มีขึ้นได้ โดยอาศัยผู้ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลชั้นนำของโลก ได้รวบรวมเป็นหลักวิชาขึ้น สรุปคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดีไว้ ดังนี้ คือ

๑. มีความเฉลียวฉลาดผู้นำที่ดีจะต้องมีความสามารถทางด้านสติปัญญา และคุณภาพทางสมอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำคนที่มีความเฉลียวฉลาดย่อมโน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ง่าย

๒. มีการศึกษาอบรมดี การศึกษาก่อให้เกิดความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ เป็นส่วนประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำความรู้ย่อมทำให้คนนับหน้าถือตาจะพูดอะไรคนอื่นเขาก็เชื่อฟัง และให้ความเคารพนับถือด้วย

๓. มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีกำลังใจเข้มแข็ง เมื่อตัดสินใจจะทำกิจการใดๆ ไปก็จะต้องมีความเชื่อมั่นว่างานนั้นจะต้องสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานนั้น

๔. เป็นคนมีเหตุผลดี คือ มีความสามารถทางด้านเปรียบเทียบและการแปลความหมายอย่างมีเหตุผล มีความสามารถที่จะตีความหมายทางภาษาเป็นตัวเลขและจากตัวเลขเป็นถ้อยคำได้ ทำให้นักบริหารสามารถที่จะหาเหตุผลต่าง ๆ จากสาเหตุต่าง ๆ ได้ และสามารถแปลความหมายของสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ให้เป็นภาษาเขียนได้ ความสามารถทางด้านเหตุผลนี้พัฒนาได้ยาก เพราะจำเป็นต้องมีความสามารถทางภาษา ทักษะและความรู้ทางด้านวิชาการประกอบด้วย

๕. มีประสบการณ์ในการปกครองบังคับบัญชาเป็นอย่างดี ในการปฏิบัติ งานจะทำให้ผู้นำสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับงานได้ ฉะนั้น ในระยะเริ่มแรกย่อมต้องการผู้นำที่มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติงานอย่างกว้างขวาง ผู้นำที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติ ในด้านการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการและการวางแผนพร้อมไปด้วย เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงานต่อไป

๖. มีชื่อเสียง เกียรติคุณดี ข้อนี้เกี่ยวกับชื่อเสียงวงศ์ตระกูลชาติกำเนิด เพราะถ้ามีชื่อเสียงดี มีเกียรติคุณดี ย่อมเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป

๗. สามารถเข้ากับคนได้ทุกชั้นวรรณะเป็นอย่างดี

๘. มีสุขภาพอนามัยดี

๙. มีความสามารถเหนือระดับความสามารถของบุคคลธรรมดา

๑๐. มีความรู้เกี่ยวกับงานต่างๆ ไป ขององค์การ หรือหน่วยงานที่ตนปฏิบัติอยู่โดยเฉพาะ

๑๑. มีความสามารถเผชิญปัญหาเฉพาะหน้า ที่จะเกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติให้ได้ทันทั่วทั้ง

๑๒. มีความสามารถคาดการณ์ หรือทำนายเหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า และหาทางป้องกันมิให้เหตุการณ์หรือปัญหานั้นเกิดขึ้นได้

นำเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้

๑. เป็นบุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จ

๒. เป็นผู้ที่มีบทบาท แสดงการติดต่อสื่อสารและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา

๓. การจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

๔. ผู้นำมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์การและพนักงาน

๕. เป็นผู้ที่สามารถใช้อำนาจอิทธิพลต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อนำกลุ่มประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วย ตัวอย่างเช่น การมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ทางการบริหารที่ดำรงตำแหน่งอยู่^{๒๒}

“ผู้นำแบบไหนชนะใจลูกน้อง” ไว้ว่า

๑. ต้องรู้จักให้ความรักแก่ลูกน้องเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน เพราะนั่นเป็นสิ่งที่จะทำให้ลูกน้องยอมทำงานให้นายแบบถึงไหนถึงกัน

๒. ต้องมีสายตากว้างไกล รู้จักมองอนาคต คิดวิเคราะห์เหตุผลและความเป็นไปได้ของเรื่องราวต่าง ๆ เพราะการตัดสินใจของผู้นำต้องทำให้ลูกน้องไว้วางใจ และยอมเดินตามเสมอ

๓. ต้องเข้ากับลูกน้องได้ดีไม่ใช่แค่ออกคำสั่ง และคอยเข้คงานอย่างเดียวโดยไม่มีปฏิสัมพันธ์กับลูกน้องเลย แบบนี้ก็จะไม่ได้รับรู้ความคิดและเข้าถึงลูกน้องได้ ลูกน้องก็ไม่รู้จักตัวตนของผู้นำเลยเช่นกัน

๔. พุดคุยทักทายกับลูกน้องในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ นอกจากเรื่องงานบ้าง ถามไถ่ทุกข์สุขกันและกัน เพื่อลดบรรยากาศตึงเครียดในที่ทำงาน

^{๒๒}รังสรรค์ ประเสริฐศรี, พงศิกรมองค์การ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท เพียร์สัน, ๒๕๔๘), หน้า ๔๑.

ตารางที่ ๒.๒ สรุปแนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Donnelly, Jame H. Jr. (1978, p. 98)	ลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี ประกอบด้วย ความร่าเริง แจ่มใส สดชื่น ความประณีต เรียบร้อย ไม่เห็นแก่ตัว มีอารมณ์ขัน มานะอดทน จิตในมั่นคง
Mowen, J.C. & Minor, M. (1998, p. 211)	บุคลิกภาพของมนุษย์ว่า เป็นผลเกิดมาจากความตื่นรนพยายามระหว่างแรงขับเคลื่อนเกิดจากภายในร่างกายที่เกิดขึ้นตลอด มนุษย์มีจิต ๓ ระดับคือ ๑) จิตสำนึก ๒) จิตใต้สำนึก ๓) จิตไร้สำนึก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำด้านบุคลิกภาพนั้น เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้ผู้พบเห็นประชาชนเกิดความประทับใจได้หรือไม่
ลิขิต ธีระเวคิน (๒๕๓๕, หน้า ๓)	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำด้านบุคลิกภาพสังคมไทยปัจจุบันควรมีแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้สามารถดำรงอยู่รอดในโลกของการแข่งขันหรือกระแสโลกาภิวัตน์
วิจิตร อาวะกุล (๒๕๔๒, หน้า ๒๕)	คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ การเป็นผู้นำนั้นต้องเป็นคนที่มีมองเห็นภาพในอนาคต มองเห็นโอกาสหรือช่องทางต่าง ๆ ที่สามารถทำให้งานประสบความสำเร็จได้
	คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ มนุษย์เราเกิดมาโดยสัญชาตญาณแล้วย่อมต้องการเข้าสังคม
ฉันทนิช อัครนนท์ (๒๕๔๖, หน้า ๓๐)	คุณลักษณะมนุษยสัมพันธ์ คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำให้เกิดความพึงพอใจซึ่งกันและกัน สร้างความสุข ความใกล้ชิดสนิทสนมกันเป็นความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมปัจจุบันและอนาคต
ศิริพงษ์ ศรีชัยรมย์รัตน์ (๒๕๔๒, หน้า ๔๙)	คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากขึ้น ความรู้ (Knowledge) ความริเริ่ม (Initiative) มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness) การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and Honesty) มีความอดทน (Patience) มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness)

ตารางที่ ๒.๒ สรุปแนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ชุตินารถ พูลดาวทอง (๒๕๔๙, หน้า ๒๗)	คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของผู้บริหารในการยึดถือปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้น ด้วยใจที่มีแต่จะให้ความเมตตา กรุณา ความปรารถนาดีแก่ผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความจริงใจ มีความเมตตา กรุณา

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์

การดำเนินกิจกรรมขององค์กรหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้น สิ่งสำคัญคือผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กร มีการแสดงออกลักษณะใด อันให้เกิดการประสานและร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจพร้อมเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตาม ฉะนั้น การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆ สามารถสรุปได้คือ มีลักษณะของความเป็นผู้นำ มีความรู้เท่าทันในสถานการณ์ มีการบริหารจัดการในทรัพยากรขององค์กรที่มีจำกัดได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และมีมนุษยสัมพันธ์อันดี

ดังนั้น ผู้วิจัยกำหนดกรอบที่จะใช้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำประกอบด้วยคุณลักษณะ ๗ ด้าน ดังนี้ ๑) ด้านบุคลิกภาพ ๒) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ๓) ด้านความรู้ความสามารถ ๔) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ๕) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ๖) ด้านความสามารถในการสื่อสาร และ ๗) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

๑. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพที่ดี สามารถสร้างความประทับใจในทุกโอกาส ในความสำเร็จของบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะผู้บริหารอยู่ต่อการสร้างสัมพันธภาพให้เกิดความน่าเชื่อถือและความมั่นใจ จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ จากความหมายคำว่า “บุคลิกภาพ” จะพบว่าความหมายของบุคลิกภาพนั้นมิใช่เป็นเพียงลักษณะภายนอกที่มองเห็นกายมนุษย์นั้น แต่ได้ครอบคลุมส่วนประกอบทั้งหมดขึ้นเป็นตัวบุคคล คือ ลักษณะทางจิตใจที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสถานการณ์ต่างๆ อาจมีการพัฒนาด้วยความสั่งสม นอกจากนี้ นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ได้ร่วมกันสรุปถึงลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี ประกอบด้วย

- ๑) ความร่าเริง แจ่มใส สดชื่น
- ๒) ความประณีต เรียบร้อย
- ๓) ความเป็นมิตร
- ๔) ความพอใจ ความเป็นผู้มีความรู้สึกเป็นสุขใจ
- ๕) ความอยากช่วยเหลือผู้อื่น
- ๖) ความไม่เห็นแก่ตัว
- ๗) ความมีอารมณ์ขัน สนุกสนาน
- ๘) ความรอบคอบ ระมัดระวัง ไคร่ครวญ ไตร่ตรอง
- ๙) ความมานะอดทน จิตในมั่นคง กระจายอยากรู้
- ๑๐) ความเป็นผู้มีจังหวะจะโคน ทำอะไรถูกเวลาสถานที่ที่มีความสง่างาม^{๒๓}

ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

การศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพนั้น เพื่อจะทำให้เข้าใจถึงลักษณะโครงสร้างและการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลอย่างเป็นระบบระเบียบมากขึ้น และยังสามารถคาดการณ์ต่อพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงออกได้ มีนักจิตวิทยาสนใจศึกษาบุคลิกภาพของมนุษย์ ดังนี้

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud's psychoanalytic theory)

Sigmund Freud เป็นบิดาของกลุ่มทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เป็นผู้ตั้งทฤษฎีที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพเรียกว่า “ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เกี่ยวกับบุคลิกภาพขึ้น ซึ่งนับว่ามีอิทธิพลสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ ฟรอยด์ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของมนุษย์ว่า เป็นผลเกิดมาจากความดิ้นรนพยายามระหว่างแรงขับอันเกิดจากภายในร่างกายที่เกิดขึ้นตลอดกับความกดดันทางสังคมที่เป็นตัวคอยขัดขวาง เพื่อให้บุคคลประพฤติปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ และศีลธรรมจรรยาที่ตีงาม^{๒๔}

มนุษย์มีจิต ๓ ระดับคือ ๑) จิตสำนึก ๒) จิตใต้สำนึก ๓) จิตไร้สำนึก เป็นตัวคอยควบคุมกำกับพฤติกรรมมนุษย์ให้แสดงพฤติกรรมออกมาต่างๆ ฟรอยด์กล่าวว่า พลังผลักดันที่เป็นแรงขับให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมส่วนใหญ่แล้วมาจากจิตไร้สำนึก จึงไม่ได้ผ่านการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ จากความคิดที่ว่าบุคคลเกิดการรับรู้เพียงส่วนน้อยที่เกี่ยวกับแรงผลักดันภายใน ที่จูงใจให้เกิดการกระทำ จึงเป็นจุดเปลี่ยนความคิดที่สำคัญอย่างยิ่งใหญ่ต่อการเข้าใจบุคลิกภาพของมนุษย์

^{๒๓}Donnelly, Jame H. Jr., *Functions Behavior and Models*, (Dallas, Texas: Business Publisher, 1978), p. 98.

^{๒๔}Mowen, J.C. & Minor, M., *Consumer Behavior*, 5th ed., (New Jersey: Prentice-Hall, 1998), p. 211.

โครงสร้างของบุคลิกภาพ (Structure of personality) ประกอบด้วย ๓ ส่วนคือ

๑. อิด (Id) หมายถึง แรงขับทางร่างกายที่กำกับบุคคลให้กระทำการต่าง ๆ ซึ่งติดตัวมาตั้งแต่เกิด และเป็นตัวกระตุ้นที่ค่อนข้างรุนแรงอันเกิดจากภาวะของจิตไร้สำนึกเปรียบได้กับ กิเลส ตัณหา โลก ที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง อิดจึงเป็นแรงกระตุ้นที่รุนแรงจนยากที่จะประพฤติปฏิบัติไปตามหลักที่เรียกว่า “หลักแห่งความพอใจ” เพื่อหลีกเลี่ยงความเครียด และแสวงหาความพึงใจในทันที เพื่อความรู้สึกและอารมณ์ที่จะได้รับเป็นไปในทางบวก

๒. อีโก (Ego) หมายถึง จิตที่รู้สำนึก ที่ก่อตัวและพัฒนาขึ้นมาเมื่อเด็กเจริญเติบโต เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด จากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่สั่งสม จึงทำให้อีโกได้รับการพัฒนาจนทำให้บุคคลมีความสามารถในการคิดที่อยู่ในวิสัยความเป็นจริง รวมทั้งมีความสามารถเผชิญกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม รู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรกระทำ จึงทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นนักบริหารของอิด โดยอีโกจะเป็นผู้เลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อสนองความต้องการตามสัญญาตญาณให้เกิดความพอใจ โดยยึดถือความเป็นจริงมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เนื่องจากจิตได้กำหนดความต้องการขึ้นมากจนเกินไป อีโกจึงจัดลำดับความสำคัญให้อยู่ในวิสัยที่สามารถจัดการได้ โดยยึดถือความสำคัญของความต้องการแต่ละอย่างเป็นหลัก รวมทั้งคอยขัดขวางยับยั้งควบคุมให้อิดแสดงออกที่เหมาะสม^{๒๔}

๓. ซุปเปอร์อีโก (Superego) หมายถึง องค์ประกอบส่วนที่สามของบุคลิกภาพเป็นส่วนของจิตที่เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของศีลธรรมจรรยา และระเบียบประเพณีของสังคม เป็นมโนธรรมที่อยู่ในจิตของแต่ละบุคคล อันเกิดจากการเลี้ยงดูอบรมของครอบครัวและสังคม สามารถแยกออกได้ว่าอะไรคือความถูกต้องและสิ่งผิดงาม อะไรควรหรือไม่ควรกระทำ จึงทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมทั้งอิดและอีโก เพื่อให้อีโกประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในทำนองคลองธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่ปฏิบัติตามที่จิตเรียกร้องทุกอย่างกล่าวได้ว่า

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำด้านบุคลิกภาพนั้น เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้ผู้พบเห็นประชาชนเกิดความประทับใจได้หรือไม่ เรื่องกริยาท่าทาง มารยาทและกาลเทศะในสังคม การแต่งกายสุภาพ มีความสุขุมรอบคอบ และรู้จักอารมณ์ ขึ้นอยู่กับตัวแปรที่ควบคุมนั้นสามารถควบคุมได้หรือไม่ ลักษณะใดตามแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์มาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลให้ดียิ่งขึ้น โดยสิ่งที่สามารถควบคุมจิตได้ อยู่ที่ตัวบุคคลว่าสามารถใช้และฝึกฝน Id, Ego, Superego ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ดำเนินขณะนั้น

^{๒๔}Onkvisit, S., & Shaw, J. J., *International Marketing: Analysis and Strategy*, 3rd ed., (New Jersey: Prentice-Hall, 1994), p. 115.

นอกจากนี้ สังคมไทยปัจจุบันควรมีแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้สามารถดำรงอยู่รอดในโลกของการแข่งขันหรือกระแสโลกาภิวัตน์^{๒๖} ประกอบด้วย การมีสุขภาพแข็งแรง มีความรู้ในวิทยาการต่างๆ รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีตรรกะมีคุณธรรมประจำใจแสดงออกถึงความเป็นไทยนำมาก่อนความเป็นสากล มีความเป็นประชาธิปไตย อันมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๒. ด้านวิสัยทัศน์

การเป็นผู้นำนั้นต้องเป็นคนที่มีมองเห็นภาพในอนาคต มองเห็นโอกาสหรือช่องทางต่าง ๆ ที่สามารถทำให้งานประสบความสำเร็จได้ อาจจะดูยากไปหน่อยสำหรับผู้นำเบื้องต้น แต่เมื่อฝึกฝนจากหลาย ๆ ด้าน ทั้งการพูด อ่าน เขียน แล้วรวบรวมให้เป็นรูปร่าง กำหนดเป้าหมายและกระจายงานกันอย่างชัดเจน รับรองได้เลยว่าความสำเร็จจะไม่ไกลเกินเอื้อม ทักษะการบริหารของผู้นำ จึงเป็นที่ต้องเรียนรู้และฝึกฝน เพื่อให้พร้อมสำหรับตัวเอง เพื่อนำบุคคล องค์กร ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ โดยทักษะหรือคุณสมบัติที่ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นผู้นำที่ดี

ภาวะผู้นำ คือผู้นำที่ตื่นอกจากมีภาระหน้าที่ตามความรับผิดชอบแล้ว ควรมีวิสัยทัศน์ยาวไกลและการยอมรับสิ่งใหม่ๆ เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสามารถโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดการยอมรับและการลงมือทำงานตามแผนงานต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จด้วยความเต็มใจ ทำให้ลูกน้องสามารถรู้สึกได้ถึงความรักชอบในเป้าหมายที่ตกลงร่วมกัน ซึ่งต่างจากคำว่าหัวหน้า ซึ่งทำหน้าที่เพียงแค่การใช้อำนาจ ในการสั่งการบริหารงานให้ได้งานหรือผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ภาวะผู้นำ จึงสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ ซึ่งทรัพยากรบุคคลเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการผลักดันระบบ การบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างความคุ้มค่า พุดง่ายๆ คือลงทุนไปแล้วได้ผลประโยชน์สูงสุดเป็นค่าตอบแทน บริษัทแนวหน้าต่างๆ จึงได้ให้ความสำคัญในกระบวนการค้นหา การพัฒนาและรักษาผู้นำที่มีภาวะผู้นำ เพราะจะทำให้บริษัทมีความมั่นคง เจริญเติบโต ผู้นำแห่งวิสัยทัศน์ มีลักษณะดังนี้

๑. กำหนดทิศทาง (direction setter) เพื่อกำหนดเป้าหมายองค์การไปสู่อนาคตและต้องมีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกันและโน้มน้าวให้เกิดผลสู่เป้าหมายที่ดีในอนาคต

๒. กระตุ้นการเปลี่ยนแปลง (Change agent) ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงในองค์การเพื่อการแข่งขัน สามารถประเมินผลกระทบที่ ผลต่อองค์การและสร้างขวัญและกำลังใจให้กับพนักงานในการตอบรับสิ่งใหม่ๆ ได้

^{๒๖} ลิขิต ธีระเวคิน, คนไทยในอุดมคติ, (กรุงเทพมหานคร: แม็ค, ๒๕๓๕), หน้า ๓.

๓. ประชาสัมพันธ์ (Spokesperson) ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับภายนอกองค์กรได้เป็นอย่างดีและสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๔. การสอนและชี้แนะ (Coaching) ผู้นำจะต้องสร้างทีมงาน ชี้ให้ทุกคนมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ช่วยสอนให้เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกันได้

ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ คือ ผู้นำที่สามารถสร้างและกำหนดเป้าหมายในอนาคต และสามารถขับเคลื่อนองค์กรหรือทีมงานผ่านสภาพแวดล้อมต่างๆ ผ่านปัญหาอุปสรรคต่างๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

Holistic: ผู้นำต้องเข้าใจในภาพรวมของสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ที่มีผลกระทบต่อองค์กร รอบรู้ในข้อจำกัดขององค์กร และสามารถพยากรณ์วิกฤตที่อาจเกิดขึ้นได้ ก่อนวิกฤตนั้นจะเกิดขึ้นจริง เพื่อสามารถจัดการได้ทันอย่างมีประสิทธิภาพ

Interactive: ผู้นำต้องสามารถเชื่อมโยงกระบวนการต่างๆ กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และสามารถจัดการ หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กระบวนการหรือวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ผู้นำที่จะทำเรื่องนี้ได้ต้องมี Holistic ก่อน

Insightful: ผู้นำต้องสามารถวิเคราะห์ความแตกต่าง หรือช่องว่างของสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงได้ นอกจากนั้นยังต้องสามารถแยกแยะองค์ประกอบสำคัญ เพื่อวิเคราะห์การตัดสินใจอย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพ ผู้นำที่เป็นนักปฏิบัติและเป็นนักวิเคราะห์วางแผน อย่างสมดุลเท่านั้นจะทำให้สามารถเกิดคุณลักษณะในข้อนี้ได้

Speculative: เมื่อสามารถวิเคราะห์ช่องว่างได้แล้ว ผู้นำต้องสามารถจัดการกับปัญหาและความไม่แน่นอน จากสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามปกติ ซึ่งผู้นำที่มีการพยากรณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากองค์ประกอบต่างๆ ก่อนที่วิกฤตหรือความเสี่ยงนั้นจะเกิดขึ้นก่อนเท่านั้น จึงจะทำให้การจัดการปัญหาความไม่แน่นอนหรือความไม่สมบูรณ์ต่างๆ มีประสิทธิภาพ

Imaginative: สิ่งที่สำคัญกว่าสิ่งใดๆ คือผู้นำต้องสร้างผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นจริงได้ อย่างที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ ผู้นำจะต้องสามารถบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ

- People ผู้นำต้องขับเคลื่อนคนและบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้คนรู้สึกมีส่วนร่วม และเขาเต็มใจจะไปสู่เป้าหมายนั้นพร้อมคุณภาวะผู้นำ (Leadership) ช่วยได้

- Process ผู้นำต้องสามารถกำหนดหรือบริหารกระบวนการ อีกทั้งยังต้องสามารถพัฒนาปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อขับเคลื่อนผลลัพธ์ไปสู่เป้าหมายให้ได้

Contingency Thinking: นอกจากจัดการกับปัญหาพื้นฐานได้แล้ว ผู้นำต้องสามารถจัดการกับความซับซ้อนของสภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ที่ยากต่อการจัดการได้โดยง่าย อีกทั้งยังสามารถตั้งสมมติฐานใหม่ๆ เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมในอนาคตได้ ผู้นำไม่สามารถทำเรื่องนี้ได้เพียงคนเดียว การบริหารอย่างมีส่วนร่วม ให้ทีมงานได้นำเสนอทางออกจะช่วยให้ผู้นำมีข้อมูลในการตัดสินใจต่อปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น

๓. ด้านมนุษยสัมพันธ์

มนุษย์เราเกิดมาโดยสัญชาตญาณแล้วย่อมต้องการเข้าสังคม ต้องการคบหาสมาคมกับบุคคลทั่วไป เป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม ต้องการเพื่อนที่คอยช่วยเหลือเกื้อหนุน คอยให้คำปรึกษา ปรับทุกข์ ปลุกมิตร ต้องการเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่สังคมยอมรับนับถือ น่าคบ น่าติดต่อคบหาสมาคมกับใครแล้วเกิดมิตรภาพที่ดีมีความรู้สึกสดชื่น ดังอริสโตเติล^{๒๗} ได้กล่าวว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นเหล่า เป็นกลุ่มเป็นก้อนมีปฏิริยาโต้ตอบในกลุ่มหรือทางสัตว์ซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยและอยู่รอดของชีวิตร่วมกัน ซึ่งเป็นการตอบสนองสัญชาตญาณของมนุษย์” นับว่ามนุษยสัมพันธ์มีความจำเป็นที่จะไม่มีผู้ใดเลยจะปราศจากการมีมนุษยสัมพันธ์ โดยเฉพาะความสำเร็จของผู้นำ ในผู้นำประเทศ หรือผู้นำท้องถิ่น อันมีส่วนผลักดันให้งานนั้นประสบผลสำเร็จด้วยดี มนุษยสัมพันธ์ คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำให้เกิดความพึงพอใจซึ่งกันและกัน สร้างความสุข ความใกล้ชิดสนิทสนมกันเป็นความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมปัจจุบันและอนาคต^{๒๘}

องค์ประกอบของการมีมนุษยสัมพันธ์

๑. รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับสถานภาพ บทบาท และพฤติกรรมของตนเองอย่างแท้จริง

๒. รู้ความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น เพื่อการตอบสนองและปรับตัวเข้าด้วยกันโดยไม่ขัดแย้งต่อกัน เรียกว่า “รู้เขารู้เรา”

๓. การตั้งใจที่จะให้ผู้อื่นกระทำในสิ่งที่เราต้องการ พฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกม่าย่อมมีสาเหตุ ถ้าเราสามารถทราบสาเหตุและเข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเราสามารถจัดสิ่งเร้าให้สนองพฤติกรรมที่ต้องการได้ เช่น การชมเชย การลงโทษ การให้กำลังใจ

๔. การเอาชนะและเอาหัวใจคน คนเรามีความต้องการในสิ่งต่างๆ มาก เช่น ความมีน้ำใจ มิตรภาพ การยอมรับนับถือ ความรักและความเอื้ออาทรซึ่งกัน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ตั้งงามมีคุณค่าแก่การสร้างสัมพันธภาพ ทำให้คนเรามีเสน่ห์ ใดๆ ขึ้นชม อยากที่จะติดต่อสัมพันธ์ด้วย

พึงระลึกเสมอว่า การเกิดมาเป็นคน “การสะสมความรักใคร่ย่อมเกิดสุข สะสมความเคียดแค้นย่อมเกิดทุกข์ภัย” การรู้จักรักคนอื่นจึงเป็นสุดยอดในการครองใจคน

สรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์ คือ พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและความมีมิตรกับทุกคน โดยไม่ถือเอาถือเรา เป็นคนที่เปิดเผย จนก่อให้เกิดความรู้สึกของบุคคลอื่นในการอยากคบหาสมาคม และพร้อมให้ความร่วมมือในการกระทำกิจกรรมนั้น

^{๒๗} วิจิตร อวาทกุล, **เทคนิคมนุษยสัมพันธ์**, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๕.

^{๒๘} นันทิข อัครวนนท์, **เทคนิคและการพัฒนาบุคลิกภาพ**, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๔๖), หน้า ๓๐.

๔. ด้านความรู้ความสามารถ

การเป็นผู้หน้านั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ ด้วยการจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็ยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น

ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างไร

๑. ความรู้ (Knowledge)
๒. ความริเริ่ม (Initiative)
๓. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness)
๔. การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations)
๕. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and Honesty)
๖. มีความอดทน (Patience)
๗. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness)
๘. มีความภักดี (Loyalty)

ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างไร

๑. ความรู้ (Knowledge) การเป็นผู้หน้านั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติม ในด้านอื่นๆ ด้วย การจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็ยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น

๒. ความริเริ่ม (Initiative) ความริเริ่ม คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง หรือความสามารถแสดงความคิดเห็น ที่จะแก้ไขสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นได้ด้วยตนเอง ความริเริ่มจะเจริญออกมาได้ หัวหน้างานจะต้องมีความกระตือรือร้น คือมีใจจดจ่องานดี มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีพลังใจที่ต้องการความสำเร็จอยู่เบื้องหน้า

๓. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness) ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวต่ออันตราย ความยากลำบากหรือความเจ็บปวดใดๆ ทั้งทางกายวาจาและใจ ผู้นำที่มีความกล้าหาญ จะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจากความกล้าหาญแล้ว ความเด็ดขาดก็เป็นลักษณะอันหนึ่งที่จะต้องทำให้เกิดมีขึ้นในตัวของผู้นำเองต้องอยู่ในลักษณะของการ"กล้าได้กล้าเสียด้วย

๔. การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะช่วยแก้ปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็กได้

๕. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and Honesty) ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เป็นเครื่องมือ

ในการวินิจฉัยสั่งการหรือปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพรรคเล่นพวก

๖. มีความอดทน (Patience) ความอดทน จะเป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ อย่างแท้จริง

๗. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness) ความตื่นตัว หมายถึง ความระมัดระวัง ความสุขุมรอบคอบ ความไม่ประมาท ไม่ยืดเยื้อขาดความกระฉับกระเฉง มีความฉับไวในการปฏิบัติงานทัน ต่อเหตุการณ์ความตื่นตัวเป็นลักษณะที่แสดงออกทางกาย แต่การไม่ตื่นตูม เป็นพลังทางจิตที่จะหยุดคิดไตร่ตรอง ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักใช้ดุลยพินิจที่จะพิจารณาสิ่งต่างๆ หรือเหตุต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง พุดง่าย ๆ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักควบคุมตัวเองนั่นเอง (Self control)

๘. มีความภักดี (Loyalty) การเป็นผู้นำหรือหัวหน้าที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวมและต่อองค์การ ความภักดีนี้ จะช่วยให้หัวหน้าได้รับความไว้วางใจ และปกป้องภัยอันตรายในทุกทิศได้เป็นอย่างดี

๙. มีความสงบเสงี่ยมไม่ถือตัว (Modesty) ผู้นำที่ดีจะต้องๆ ไม่หยิ่งโส ไม่จองหอง ไม่ว่างอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล ความสงบเสงี่ยมนี้ ถ้ามีอยู่ในหัวหน้างานคนใดแล้ว ก็จะทำให้ลูกน้องมีความนับถือ และให้ความร่วมมือเสมอ^{๒๙}

คุณสมบัติหลักแห่งการเป็นผู้นำ โดย John C. Maxwell

๑. ผู้นำต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์ ต้องมองไปถึงอนาคต และเห็นจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน
๒. ผู้นำต้องใฝ่รู้ ต้องไม่ล้าหลัง ติดตามเรียนรู้ให้ทันการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
๓. ผู้นำต้องเป็นผู้รับใช้ที่ดี เรียนรู้การปฏิบัติจากผู้อื่น
๔. ผู้นำต้องมีวินัยในตนเอง เพื่อเป็นตัวอย่างในการสร้างวินัยให้กับองค์กร
๕. ผู้นำต้องเป็นผู้มั่นคง ในหลักการ อุดมการณ์ ไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์
๖. ผู้นำต้องเป็นคนที่กล้ารับผิดชอบผลที่เกิดจากการตัดสินใจ
๗. ผู้นำต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทำให้การทำงานเกิดความราบรื่น
๘. ผู้นำต้องเป็นคนรู้จักแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นระยะยาวถ้ารู้ว่ามีความรู้หรือมีปัญหามองต้องรีบแก้ไขไม่ปล่อยให้ปัญหาค้างค้ำ

๙. ผู้นำต้องเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน ต้องเชื่อว่าทำได้

๑๐. ผู้นำต้องมีใจรักในงาน รักผู้ร่วมงาน รักผู้เกี่ยวข้องในงาน รักผู้รับบริการ รักตนเอง เข้าใจตนเอง

๑๑. ผู้นำต้องมีคุณธรรม เชื่อมั่นในหลักคุณธรรม
๑๒. ผู้นำต้องมีเสน่ห์ บุคลิกดี ความประทับใจแรกพบช่วยให้งานประสบความสำเร็จได้ง่าย
๑๓. ผู้นำต้องทุ่มเท เชื่อมั่นในสิ่งที่ทำ หากไม่ทุ่มเทจะเป็นเพียงนักฝัน

^{๒๙}ศิริพงษ์ ศรีชัยธรรมรัตน์, ญญแจสู่ความเป็นเลิศทางการบริหารคน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ชุม, ๒๕๔๒), หน้า ๔๙.

๑๔. ผู้นำต้องรู้จักการสื่อสารที่ดี มีความสามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนเองคิด ทำเรื่องยากให้ง่าย

๑๕. ผู้นำต้องเป็นคนมีประสิทธิภาพ ทำงานอย่างมีหลักวิชาการให้เกิดความสำเร็จ

๑๖. ผู้นำต้องกล้าหาญ ทำในสิ่งที่ถูกต้องกล้าคัดค้านในสิ่งผิด

๑๗. ผู้นำต้องมีวิจรรย์ญาณที่ดี รู้จักวิเคราะห์ ตัดสินใจถูกต้อง

๑๘. ผู้นำต้องมีความแจ่มชัดในทุกด้าน

๑๙. ผู้นำต้องเป็นคนมีน้ำใจ

๒๐. ผู้นำต้องเป็นคนมีความคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ๆ

๒๑. ผู้นำต้องเป็นผู้ฟังที่ดี เพื่อเข้าถึงจิตใจคน^{๓๐}

คุณสมบัติผู้นำแห่งอนาคต ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เขียนขึ้นโดย มาร์แชล โกลด์ส密斯 กูรูทางด้านผู้นำเชิงกลยุทธ์ตัวจริงเสียงจริงกับอีกส่วนหนึ่ง เนื่องจากมีผู้รู้หลายท่าน ได้พยายามอธิบายถึงคุณสมบัติผู้นำในหลายแนวทาง แต่บทความนี้ ตอบโจทย์ให้ผู้เขียน ได้อย่างโดนใจ ตรงที่มันสั้น ง่าย และพูดถึงคุณลักษณะที่เป็นหัวใจหลักของผู้นำแห่งอนาคตหรือผู้นำยุคหน้าเพียง ๕ ข้อเท่านั้น ซึ่งเรียบเรียงโดยใช้ภาษาและยกตัวอย่างให้เข้าใจง่ายสำหรับคนไทย

คุณสมบัติหลัก ๕ ประการของผู้นำแห่งอนาคต

๑. ต้องคิดถึงภาพรวมโลก (Thinking Globally) การทำธุรกิจในอดีตต่างจากปัจจุบันและอนาคต ทุกสิ่งในโลกเชื่อมถึงกันหมด จากการพัฒนาการสื่อสาร ถ้าจำกันได้ภาวะการเงินต้มยำกุ้งส่งผลกระทบไปทั่วภูมิภาคและทั่วโลกอย่างรวดเร็ว และในอนาคตการเปลี่ยนแปลงของตลาดทั่วโลกจะมีความสำคัญต่อการทำธุรกิจในประเทศ ดังนั้น ผู้นำแห่งอนาคตต้องคิดถึงภาพรวมโลก ต้องศึกษาทำความเข้าใจเศรษฐกิจศาสตร์มหภาค ต้องรู้ทันกฎหมายและการเมืองประเทศอื่นๆ ด้วย

มีสองปัจจัยที่ผู้นำยุคหน้าต้องคิดถึง คือ การเพิ่มขึ้นของการค้าระหว่างประเทศและการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ตัวอย่างที่เห็นชัดคือ สินค้าสมัยนี้ไม่ได้ผลิตจากประเทศเดียวอีกต่อไป วัตถุดิบและชิ้นส่วนถูกส่งมาจากประเทศต่างๆ เพื่อประกอบเป็นสินค้าขึ้นเดียว แต่ก็ยังคงมีราคาต้นทุนที่ถูกกว่า (จากความได้เปรียบทางการแข่งขัน Competitive Advantage ของแต่ละประเทศนั่นเอง) เพราะฉะนั้นสิ่งเดียวที่ผู้ผลิตต้องเรียนรู้ ก็คือเรื่องการบริหารจัดการการผลิตระดับโลก การบริหารการตลาด และการบริหารทีมขาย

นอกจากนี้ผู้นำแห่งอนาคตยังต้องคิดถึงการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ทั้งภายในสำนักงานไปจนถึงการส่งออก อย่าลืมนะว่า สินค้าบางอย่าง อาจผลิตในประเทศไทยแต่ส่งไปขายต่างประเทศ (เช่น กล้องถ่ายรูป รถยนต์) ทั้งนี้ เพราะเทคโนโลยีนั้น สามารถจะทะลุเลย กำแพงไปสู่

^{๓๐} อิศราวดี ชำนาญกิจ, “New World Order การจัดระเบียบโลกใหม่ ที่ผู้นำควรรู้”, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: Available URL : <http://leadership.exteen.com/20090420/new-world-order>, [๕ มกราคม ๒๕๖๓].

การทำธุรกิจระดับโลกได้ ดังนั้น ผู้นำที่ยังคิดแต่จะค้าขายในประเทศเท่านั้น อาจถูกกดดันจากตลาดระดับโลกได้ (เช่น ปัญหาเรื่องการขาดแคลนข้าวของตลาดโลก ส่งผลกระทบต่อชาวนาไทยโดยตรง รวมทั้งรัฐบาลก็ยังถูกกดดันจากตลาดต่างประเทศอีกด้วย ทั้งๆ ที่ไทยก็ผลิตข้าวเท่าเดิม)

๒. ต้องเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Appreciating Cultural Diversity)

จากการเปิดตลาดเสรี วัตถุดิบมาจากหลายแห่ง ธุรกิจอาจตั้งฐานการผลิตในต่างประเทศหรือส่งสินค้าไปขายยังตลาดนอกบ้าน ดังนั้น ผู้นำแห่งอนาคตจึงต้องเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของทีมงานและประเทศที่เข้าไปดำเนินธุรกิจ ต้องเข้าใจทั้งระบบเศรษฐกิจ กฎหมาย สังคม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีด้วย และต้องเคารพความแตกต่างด้านนี้ของปัจเจกชน

ผู้นำต้องศึกษาหลักพุทธศาสนา เพราะศาสนาคือปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของคน อาจจะต้องศึกษาเรื่องธรรมเนียมการให้ของขวัญหรือการให้ความสำคัญกับเวลา ด้วยเหตุนี้ การมีความสามารถที่จะชักจูงใจคนจากหลายเชื้อชาติได้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะวิธีการจูงใจคนในวัฒนธรรมหนึ่งที่ได้ผลดีมาก อาจใช้ไม่ได้เลยกับคนในอีกวัฒนธรรมหนึ่งหรือการยกย่องชมเชยพนักงานอาจต้องใช้วิธีที่แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละคน ดังนั้น ผู้นำที่มีจุดเด่นข้อนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มาค่าอย่างยิ่งขององค์กรในอนาคต

๓. ต้องสามารถบริหารจัดการเทคโนโลยี (Demonstrating Technology Savvy) ผู้นำ

ยุคหน้าต้องสามารถบริหารจัดการ เข้าใจบทบาทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยอาศัยกลยุทธ์เพียง ๔ อย่างเท่านั้น คือ

- ๑) ต้องรู้ว่าการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างชาญฉลาดนั้น สามารถช่วยองค์กรได้อย่างไรบ้าง
- ๒) ต้องรู้จักคัดเลือก พัฒนา และจูงใจทีมงานที่เก่งเรื่องเทคโนโลยีให้อยู่กับองค์กรไปนานๆ
- ๓) ต้องรู้วิธีการบริหารและการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ๆ
- ๔) ต้องเป็นผู้นำตัวอย่างในแง่การกล้าใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

ปัจจุบันนี้ หลายองค์กรเชื่อว่าเทคโนโลยีจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในอนาคตที่สามารถเปลี่ยนวิธีการทำธุรกิจได้ (ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนก็เช่น ธุรกิจออนไลน์ต่างๆ ที่ทำให้ธุรกิจไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านก็ได้ ธุรกิจดาวน์โหลดเพลงหรือการโฆษณาบนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น)

๔. ต้องสร้างหุ้นส่วนธุรกิจ (Building Partnerships) เพื่อให้สามารถแข่งขันกับ

ตลาดโลกได้และได้เปรียบคู่แข่งธุรกิจ ผู้นำแห่งอนาคตต้องทำให้ได้ว่าการปรับขนาดองค์กรผ่านโครงสร้าง ลดจำนวนพนักงานและจ้างธุรกิจอื่นทำงานที่ตนไม่ถนัด (outsourcing) นั้น ต่อไปจะถือเป็นเรื่องธรรมดามากๆ ผู้นำยุคหน้าต้องรู้จักสร้างหุ้นส่วนธุรกิจยิ่งมากยิ่งดี ในอนาคตคำว่าศัตรูคู่แข่งหรือคู่หู จะไม่ชัดเจนเท่าไรนัก ยิ่งในธุรกิจสำคัญๆ เช่น พลังงาน การสื่อสาร และยา องค์กรเดียวกัน

อาจเป็นทั้งลูกค้าเป็นผู้จัดส่ง เป็นหุ้นส่วนหรือคู่แข่งในเวลาเดียวกันก็ได้ (เพราะองค์กรเดียวอาจทำธุรกิจหลายอย่าง เช่น CP มีหุ้นในบริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น บริษัท ๗-๑๑)

ดังนั้น ผู้นำยุคหน้าจึงควรสร้างแนวคิดบวก สร้างความสัมพันธ์ระยะยาวและ แบบ "ชนะ-ชนะ" (win-win) กับองค์กรอื่นๆ ไว้จึงน่าจะเหมาะสมกว่า

๕. ต้องแบ่งปันประสบการณ์ผู้นำ (Sharing Leadership) ผู้นำในยุคหน้าไม่ได้เป็นแบบที่อยู่บนจุดยอดสุดของแผนผังโครงสร้าง องค์กรที่ยึดติดขยับอะไรไม่ได้อีกต่อไปแล้ว ในอนาคตหุ้นส่วนธุรกิจจะหันมาร่วมมือกันทำงานมากขึ้น พนักงานและทีมงานจะเปลี่ยนแปลงไป ในลักษณะที่มีความรู้มากขึ้น (knowledge workers) เพราะเดี๋ยวนี้สามารถหาข้อมูลในเรื่องต่างๆ ได้ทั้งง่ายและเร็ว การบริหารทีมงานที่มีความรู้ความสามารถจะเป็นเรื่องที่ยากขึ้น เพราะคนเก่งเหล่านี้จะอยู่กับองค์กรไม่นาน นอกจากว่าจะมีผู้นำที่เก่งกว่า ทำหายกว่าและเปิดโอกาสให้มากกว่า ฉะนั้นการที่ผู้นำแห่งอนาคตเข้าใจศิลปะการบริหารทีมงานที่เก่งเลิศ (Talent Management) ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อตัวผู้นำเองและองค์กร การแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ความสำเร็จของผู้นำเองต่อทีมงานเก่งๆ เหล่านั้น จะช่วยเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้ผู้นำแห่งอนาคตโดดเด่นกว่าผู้นำอื่นๆ อย่างชัดเจน^{๓๑}

๕. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

องค์กรหนึ่งนั้น ประกอบด้วยงานทุกชนิด ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรจะมากน้อยเพียงใด สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญอันทำให้การบริหารมีพลังขับเคลื่อนที่ดีขององค์กร คือมนุษย องค์กร ซึ่งผู้บริหารควรทำให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกันมากกว่าการแสวงการบริหารที่ดีหรือเพื่อประโยชน์ตนเอง เนื่องจากการหันไปรับวัฒนธรรมด้านวัตถุนิยมเข้ามาแทนที่ด้วยการแข่งขันและเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น จนขาดการไตร่ตรองที่เหมาะสมในภาพรวมขององค์กรนั้นๆ โดยเฉพาะผู้บริหารภาครัฐควรยึดถือและปฏิบัติเป็นรูปธรรมทางสังคม^{๓๒}

คุณธรรมและจริยธรรมที่ผู้บริหารควรปฏิบัติ

คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของผู้บริหารในการยึดถือปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้น ด้วยใจที่มีแต่จะให้ความเมตตากรุณา ความปรารถนาดีแก่ผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน แม้จะต้องเสียสละความสุขของตนก็ตาม ซึ่งผู้บริหารภาครัฐควรยึดถือหลักธรรมต่อไปนี้

^{๓๑} อิศราวดี ชำนาญกิจ, “New World Order การจัดระเบียบโลกใหม่ ที่ผู้นำควรรู้”, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: Available URL : <http://leadership.exteen.com/20090420/new-world-order>, [๕ มกราคม ๒๕๖๓].

^{๓๒} ชูตินารถ พูลดาวทอง, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”, ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙), หน้า ๒๗.

หลักพรหมวิหาร ๔ คือ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ อันเป็นธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจ และกำกับความประพฤติของผู้ใหญ่ ประกอบด้วย

๑. เมตตา ความปรารถนาให้เป็นสุข มีจิตแผ่ไมตรี และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
 ๒. กรุณา ความอยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์
 ๓. มุทิตา ความยินดีเมื่อเห็นหรือรู้ว่าผู้อื่นได้ดีทางใดก็ตาม
 ๔. อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง มีจิตที่เที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยความรักหรือชัง
- หลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคล ประกอบด้วย
๑. ทาน การให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละซึ่งกันและกัน
 ๒. ปิยวาจา การพูดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนหวาน มีเหตุผลในการประกอบเป็น

หลักฐาน

๓. อตถจริยา การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวม
๔. สมานัตตา การวางตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย พร้อมปฏิบัติสม่ำเสมอต่อทุกคน

หลักอริปไตย ๓ ประการ ปรากฏในสังคีตสูตร ได้แก่ “อตตาริปไตยยะ (ความมีตนเป็นใหญ่) โลการิปไตยยะ (ความมีโลกเป็นใหญ่) และธัมมาริปไตยยะ (ความมีธรรมเป็นใหญ่)” ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงแสดงความหมายของคำทั้งสามไว้ดังนี้

๑. อตตาริปไตย การยึดถือตนเอง ฐานะ ศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของตน
๒. โลการิปไตย การยึดถือความนิยมของสังคม หวั่นไหวตามเสียงสรรเสริญและนินทา
๓. ธัมมาริปไตย ยึดหลักความจริงถูกต้อง ความดีงาม และเหตุผลเป็นใหญ่ กระทำการด้วยปรารถนาสิ่งที่ได้ศึกษาตรวจสอบข้อเท็จจริงและความคิดเห็นที่รับฟังอย่างกว้างขวางแจ้งชัดและพิจารณาอย่างดีที่สุด

หลักทศพิธราชธรรม คือ ธรรมของพระราชา หรือคุณธรรมของนักปกครอง บุคคลชั้นนำของสังคม สามารถสรุปได้ว่า ทศพิธราชธรรม มี ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. ทาน การให้ การเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
๒. ปริจจาคะ การเสียสละเพื่อส่วนรวม เสียสละประโยชน์หรือความสุขตน
๓. มัททวะ ความสุภาพอ่อนโยน ทั้งกายและวาจา
๔. อวิโรธนะ การมีสติควบคุมรักษามารยาทไม่ให้ผิดระเบียบประเพณี ตลอดจน

กฎหมายและศีลธรรม

๕. ศีล การควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ใจให้เรียบร้อย

๖. อาชชวะ ความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน ต่อผู้อื่น และมีความภักดีตั้งอยู่ในจริยธรรม ไม่หลอกลวง

๗. ขันติ ความอดทน อดกลั้น รู้จักข่มใจ และมีสติควบคุมจิตใจให้คงที่อยู่กับปกติ
๘. ตปะ การมีอำนาจ หรือธรรมที่ขจัดความชั่วที่เป็นอำนาจที่ทำให้เกิดความเคารพ

ยำเกรง

๙. อักโกธะ ความไม่โกรธโกรธโดยใช้วิธีเสีย

๑๐. อวิหิงสา ความไม่เบียดเบียน มีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ไม่ก่อความทุกข์ยากให้แก่ผู้อื่น

คุณลักษณะของผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นพฤติกรรมที่ดีงามปฏิบัติต่อเนื่อง แต่ความคลาดเคลื่อนในพฤติกรรมผู้บริหารอาจเกิดขึ้นได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล” ซึ่งต้องเป็นบัณฑิตที่แท้จริง ไม่ใช่บัณฑิตเทียมหรือคนชั่วคนพาลในคราบของบัณฑิต จึงควรนำหลักธรรมดังกล่าวเป็นมาตรฐานในการบริหารงานของตน ทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายต่อไป ดังนั้น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วย ความจริงใจในการเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักให้โดยไม่มุ่งหวังผลตอบแทนทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความซื่อสัตย์ มีเหตุมีผล มีความเมตตากรุณาและสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ดี

๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ทักษะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และจะช่วยพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มขวัญกำลังใจให้กับคนในทีมได้อย่างดี ได้แก่

๑) **การรู้จักตนเอง** การติดต่อสื่อสารที่ดีควรเริ่มต้นจากการรู้จักตนเองก่อน เมื่อใดก็ตามที่คุณติดต่อสื่อสารกับคนอื่น สิ่งสำคัญคือต้องรู้จักและสามารถจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองให้ได้ก่อน ไม่ควรเผยแพร่อารมณ์แย่ๆ ให้คนอื่นได้เห็น เพราะพวกเขาเหล่านั้นอาจจะตัดสินว่าคุณอาจเป็นคนลึกลับและไม่ค่อยมีความมั่นใจ และสิ่งที่สำคัญที่ควรตระหนักไว้ก็คือ ถ้าคุณหวังอยากรจะให้คนอื่นแสดงท่าทีที่ดีต่อเราอย่างไร เราก็ควรแสดงท่าทีที่ดีต่อเขาแบบนั้นก่อน

๒) **รู้จักและเข้าใจผู้ฟัง** การสื่อสารที่ดีที่สุดมักเกิดขึ้นจากการที่เรารู้จักและเข้าใจผู้ฟัง รู้ว่าวิธีไหนที่จะทำให้ผู้ฟังสนใจในสิ่งที่เราพูด รู้ว่าผู้ฟังเขาสนใจอะไร รวมไปถึงการดูแลเอาใจใส่และการสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ฟังด้วย ทักษะนี้จะทำให้คุณสามารถซื้อใจพวกเขาได้ สิ่งเหล่านี้แหละที่จะช่วยรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้พูดและผู้ฟังให้ดำเนินไปในระยะยาวได้

๓) **พูดให้ตรงประเด็น ชัดเจนและเจาะจง** การสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาและชัดเจนนั้นสามารถกระตุ้นให้ผู้ฟังรู้สึกคล้อยตามมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในสิ่งที่คุณกำลังขอได้ง่ายขึ้น เพราะถ้าหากคุณสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ไว้ชัดเจนและไม่คลุมเครือแล้ว ก็นับเป็นสิ่งที่ดีกว่าการทิ้งให้ผู้ฟังรู้สึกสงสัยหรือเข้าใจผิดไปได้ และเมื่อใดก็ตามที่มีใครสักคนขอความคิดเห็นจากคุณ ควรเน้นการให้คำแนะนำด้วยวิธีง่ายๆ และสามารถนำไปใช้ได้จริง คุณควรจะให้คำแนะนำกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตรและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ตอบคำถามกับคุณด้วย

๔) **ให้ความสำคัญกับภาษากายและสีหน้าท่าทาง** มีงานวิจัยหลายชิ้นที่กล่าวว่า ภาษากายและสีหน้าท่าทางนั้นสำคัญพอๆ กับคำพูด หรือในบางครั้งอาจจะสำคัญกว่าเลยทีเดียว เพราะการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง ทางภาษามือ และทางสายตานั้น เป็นการช่วยยืนยันคำพูดของคุณ หรือแม้แต่สามารถทำลายคำพูดของคุณได้เลยทีเดียว เมื่อใดที่คุณกำลังพูดอยู่กับคนอื่น โปรดระมัดระวังภาษากายของคุณและมันส่งผลถึงภาษากายของผู้ฟังด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรให้

ความสำคัญกับภาษากายของคุณว่ามันสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่คุณกำลังพูดอยู่หรือเปล่า สิ่งนี้จะช่วยให้คุณเป็นผู้พูดที่มีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งยังช่วยให้คุณมีความมั่นใจในตัวเองเพิ่มมากขึ้นด้วย

๕) **ฟังมากกว่าพูด** อีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารที่เปิดกว้างและเที่ยงตรงภายในองค์กร ก็คือ การเป็นผู้ฟังที่ดี เมื่อมีใครสักคนกำลังพูดกับคุณอยู่นั้น จงตั้งใจฟังในสิ่งที่เขาพูดให้ดี ถามคำถามไปบ้างเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสนใจของคุณ พร้อมทั้งเปิดใจรับฟังในสิ่งต่างๆ ให้มากและไม่แสดงท่าทีปฏิเสธแม้ว่าคุณจะไม่เห็นด้วยก็ตาม นี่แหละคือสิ่งที่จะช่วยสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและยังสร้างความเข้าใจระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเป็นอย่างดีด้วย แต่ละทักษะเหล่านี้จำเป็นต้องใช้เวลาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเราไม่อาจจะควบคุมหรือเข้าถึงผู้คนได้ภายในเวลาแค่ ๑ วันหรือ ๑ ปี แต่จะต้องฝึกใช้ทักษะเหล่านี้ไปตลอดชีวิต เพราะยิ่งใช้ทักษะเหล่านี้มากเท่าไร ผู้ฟังก็จะรู้สึกถึงคุณค่าและให้การยอมรับในตัวผู้นำมากขึ้นเท่านั้น และสุดท้ายความสามารถในการเป็นผู้นำก็จะมีประโยชน์เพิ่มขึ้นตามไปด้วย^{๓๓}

๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

แนวคิดของ “การปกครอง” “การบริหารจัดการ” หรือ governance เป็นกระบวนการของการตัดสินใจและกระบวนการที่มีการนำผลของการตัดสินใจไปปฏิบัติ คำว่า การปกครองหรือการบริหารจัดการอาจถูกใช้ไปในหลายสถานะ เช่น ในเรื่องของ การปกครองหรือการบริหารงานเอกชน การปกครองหรือการบริหารงานในระดับนานาชาติ ระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น ธรรมาภิบาล เป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร โดยหลักธรรมาภิบาลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคต่างๆ อาทิ ภาครัฐ ธุรกิจ ประชาสังคม ปังเจกชน และองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายของการใช้หลักธรรมาภิบาล คือ เพื่อการมีความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่จะสร้างให้เกิดมีธรรมาภิบาลขึ้นมาได้ก็คือ การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ แต่อาจประกอบไปด้วยหลักการอื่นๆ อีกได้ด้วยแล้วแต่ผู้นำไปใช้ โดยสภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ประมวลจริยธรรม ประมวลการปฏิบัติที่เป็นเลิศและวัฒนธรรม^{๓๔} ธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยหลักการต่างๆ มากมายแล้วแต่ผู้นำเรื่องของธรรมาภิบาลไปใช้ และจะให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากกว่ากัน และในบริบทของประเทศ บริบทของหน่วยงาน หลักการใดจึงจะเหมาะสมที่สุด สำหรับประเทศไทยแล้ว เนื่องจากได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ให้ความสำคัญกับหลักการสำคัญ ๗ เป้าหมายหลัก สรุปได้ดังนี้คือ

^{๓๓}เกรียงศักดิ์ นิรัตพัฒนาศัย, **สื่อสารอย่างผู้นำ**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, ๒๕๕๔), หน้า ๙.

^{๓๔}บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, ๒๕๕๕), หน้า ๒๕.

เป้า ๑ เกิดประโยชน์สุขของประชาชน (สุข)

เป้า ๒ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (สัมฤทธิ์)

เป้า ๓ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (คุ้มค่า)

เป้า ๔ ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น (ลดขั้นตอน)

เป้า ๕ มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (ปรับปรุง)

เป้า ๖ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ (อำนวยความสะดวก)

เป้า ๗ มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (ประเมิน)^{๓๕}

สรุปได้ว่า จะเห็นว่าคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคปัจจุบัน เป็นสิ่งที่แสวงหาได้ สร้างสรรค์ให้บังเกิดขึ้นได้ “เป็นพรแสวง ไม่ใช่พรสวรรค์” ให้สรรสร้างหาความสุขกับงานในหน้าที่ให้มากที่สุดและดีที่สุด ให้พัฒนาตนเองแล้วเป็นแนวทางแก้ปัญหา พัฒนาหน่วยงานตนเอง ผู้นำควรหลีกเลี่ยงการมุงมั่นสร้างความสำเร็จในตำแหน่งให้กับตนเอง บนพื้นฐานความคิดสะสม เบียดเบียนที่มุ่งสร้างความร่ำรวยทางวัตถุนิยมแต่ “มีจิตใจที่ยากจน” เป็นการใช้ภาวะผู้นำที่ไม่ถูกต้องทาง ซึ่งเป็นหนทางเสื่อมสำหรับผู้นำในที่สุด

ตารางที่ ๒.๓ สรุปแนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
Donnelly, Jame H. Jr. (1978, p. 98)	บุคลิกภาพสามารถสร้างความประทับใจในทุกโอกาส บุคลิกภาพดี ประกอบด้วย ความร่าเริง แจ่มใส สดชื่น ความประณีต เรียบร้อย ความเป็นมิตร ความพอใจ ความเป็นผู้มีความรู้ลึกเป็นสุขใจ มีอารมณ์ขัน สนุกสนาน ทำอะไรถูกเวลาสถานที่ที่มีความสง่างาม
วิจิตร อวาทกุล (๒๕๔๒, หน้า ๒๕)	ภาวะผู้นำ คือผู้นำที่ตื่นนอกจากมีภาระหน้าที่ตามความรับผิดชอบแล้ว ควรมีวิสัยทัศน์ยาวไกลและการยอมรับสิ่งใหม่ๆ เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กำหนดเป้าหมายองค์การไปสู่อนาคตและต้องมีความสามารถในการจูงใจ ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลง สร้างทีมงาน

^{๓๕}ราชกิจจานุเบกษา, พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖, เล่ม ๑๒๐ ตอน ๑๐๐ ก, ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖.

ตารางที่ ๒.๓ สรุปแนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
Mowen, J.C. & Minor, M. (1998, p. 211)	ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เกี่ยวกับบุคลิกภาพซึ่งนับว่ามีอิทธิพลสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ บุคลิกภาพเกิดจากภายในร่างกายที่เกิดขึ้นกับความกดดันทางสังคม เพื่อให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และศีลธรรมจรรยาที่พึงงาม
ฉันทนิช อัครนนท์ (๒๕๔๖, หน้า ๓๐)	การมีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับสถานภาพ บทบาท และพฤติกรรม ความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น
ศิริพงษ์ ศรีชัยมัยรัตน์ (๒๕๔๒, หน้า ๔๙)	ด้านความรู้ความสามารถ การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความริเริ่ม มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด ความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต ผู้นำที่ดีจะต้องๆ ไม่หยิ่งยโส ไม่จองหองไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล
ชุตินารถ พูลดาวทอง (๒๕๔๙, หน้า ๒๗)	คุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารภาครัฐควรยึดถือและปฏิบัติเป็นรูปธรรมทางสังคม เห็นคุณค่าประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน แม้จะต้องเสียสละความสุขของตน หลักพรหมวิหาร ๔ คือ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคล หลักอริยปไตย ๓ ประการ ปราภฏในสังคิติสูตร ได้แก่ “อิตตอริยปไตยยะ (ความมีตนเป็นใหญ่) โลกาธิปไตยยะ (ความมีโลกเป็นใหญ่) และธัมมาธิปไตยยะ (ความมีธรรมเป็นใหญ่)” หลักทศพิธราชธรรม คือ ธรรมของพระราชา หรือคุณธรรมของนักปกครอง บุคคลชั้นนำของสังคม
เกรียงศักดิ์ นิรัตพัฒนาศัย (๒๕๕๔, หน้า ๙)	ด้านความสามารถในการสื่อสาร ทักษะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ประกอบด้วย การรู้จักตนเอง การเข้าใจคนอื่น พูดให้ตรงประเด็น ชัดเจน และเจาะจง ให้ความสำคัญกับภาษากายและสีหน้าหน้าท่าทาง ฟังมากกว่าพูด

ตารางที่ ๒.๓ สรุปแนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (๒๕๔๕, หน้า ๒๕)	หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร แนวคิดของ “การปกครอง” “การบริหารจัดการ” หรือ governance เป็นกระบวนการของการตัดสินใจและกระบวนการที่มีการนำผลของการตัดสินใจไปปฏิบัติ การปกครองหรือการบริหารงานในระดับนานาชาติ ระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น เป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจ ขึ้นมาได้ก็คือ การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

๒.๔ หลักคำสอนเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท ๔

๒.๔.๑ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท ๔ ในพระไตรปิฎก

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท ๔ ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า จุดประสงค์เพื่อจะใช้หลักการและแนวคิดให้ประสบผลสำเร็จตามหลักอิทธิบาทที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท ที่ได้ทรงตรัสไว้ใน “พระไตรปิฎก” สำหรับถือเป็นข้อปฏิบัติหรือเป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารอีกมากมายไม่ว่าจะเป็นเอกสารในการปฏิบัติธรรมที่ดี เอกสารในการศึกษาเล่าเรียนหรือแม้จะเป็นเอกสารประกอบการปฏิบัติงานที่ดี เมื่อต้องการสมาธิเพื่อที่จะส่งผลให้กิจกรรมที่กระทำนั้นดำเนินไปอย่างเรียบร้อยได้ผลดี พึงควรปลูกเกล้าและชักจูงอิทธิบาท ๔ อย่างนี้ ถือปฏิบัติให้เกิดเป็นองค์ธรรมเด่นนำขึ้น หากปฏิบัติได้อย่างดีแล้ว สมาธิ ปัญญา ความสุข ความสบายใจ และการทำงานก็จะบังเกิดผลขึ้นทันที

๒.๔.๒ องค์ประกอบของอิทธิบาท ๔

จากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในสังยุตตนิกายมหารวรรค หมวดว่าด้วยธรรมที่เป็นไปเพื่อให้ถึงฝั่งโน้นจากฝั่งนี้ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของอิทธิบาท ๔ ดังนี้ พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย อิทธิบาท ๔ ประการนี้ที่บุคคลเจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อถึงฝั่งโน้นจากฝั่งนี้ อิทธิบาท ๔ ประการ คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ๑. เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยฉันทสมาธิปานสังขาร ๑ (สมาธิที่เกิดจากฉันทะและความเพียรที่มุ่งมั่น) ๒. เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิริยสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิริยะและความเพียรที่มุ่งมั่น) ๓. เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยจิตตสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากจิตตะและความเพียรที่มุ่งมั่น) ๔. เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิมังสาและความเพียรที่มุ่งมั่น)”

ภิกษุทั้งหลาย อิทธิบาท ๔ ประการนี้แลที่บุคคลเจริญ ทำให้มากแล้วย่อมเป็นไปเพื่อถึงฝั่งโน้นจากฝั่งนี้” มีนักวิชาการกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของอิทธิบาท ๔ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ไว้ดังนี้

ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการทำงาน)^{๓๖}

ฉันทะ ความพอใจ ได้แก่ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำ และพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อย่างทำสิ่งนั้นๆ ให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุถึงจุดหมาย พุดง่าย ๆ ว่ารักงานและรักจุดหมายของงาน พุดให้ลึกลงไปทางธรรมว่า ความรักความใฝ่ปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นจุดหมายของสิ่งที่กระทำ หรือซึ่งจะเข้าถึงได้ด้วยการกระทำนั้น อยากให้สิ่งนั้นๆ เข้าถึงหรือดำรงอยู่ในภาวะที่ดีที่งดงามที่ประณีต ที่สมบูรณ์ที่สุดของมัน หรืออยากให้สภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้นๆ ของงานนั้น เกิดมีเป็นจริงขึ้น อยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ดีงามนั้น ความอยากที่เป็นฉันทะนี้เป็นคนละอย่างกันกับความอยากได้สิ่งนั้นๆ มาเสพสอยหรืออยากเอามาเพื่อตัวตนในรูปใดรูปหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าเป็นตัณหา ความอยากของฉันทะนั้นให้เกิดความสุขความชื่นชมเมื่อเห็นสิ่งนั้นๆ งานนั้นๆ บรรลุความสำเร็จเข้าถึงความสมบูรณ์ อยู่ในภาวะอันดีงามของมัน หรือพุดแยกออกไปว่า ขณะเมื่อทำสิ่งนั้น หรืองานนั้นกำลังเดินทางไปสู่จุดหมาย ก็เกิดปิติเป็นความเอิบอิ่มใจ ครั้นสิ่งหรืองานที่ทำบรรลุจุดหมายก็ได้รับโสมนัสเป็นความฉ่ำชื่นใจที่พร้อมด้วยความรู้สึกโปร่งโล่งผ่องใสเบิกบานแผ่ออกไปเป็นอิสระไร้ขอบเขตส่วนความอยากจนของตัณหาทำให้เกิดความสุข ความชื่นชมเมื่อได้สิ่งนั้นมาให้ตนเสพสอยหรือปรนเปรอความยิ่งใหญ่ พองขยายของตัวตนเป็นความฉ่ำชื่นใจที่เศร้าหมองหมกหมักกักกันตนไว้ในความคับแคบ และมักติดมาด้วยความหวงแหนห่วงกังวล เศร้าเสียใจและหวนกลัวหวาดระแวง

ถ้าสามารถปลุกเร้าฉันทะให้เกิดขึ้นอย่างแรงกล้า เกิดความรักในคุณค่าความดีงามความสมบูรณ์ของสิ่งนั้นหรือจุดหมายนั้นอย่างเต็มที่แล้ว คนก็จะทุ่มเทจิตใจอุทิศให้แก่สิ่งนั้นเมื่อรักแท้ก็มอบใจให้ อาจถึงขนาดยอมสละชีวิตเพื่อสิ่งนั้นได้ เจ้า ขุนนาง เศรษฐี พราหมณ์ คนหนุ่มสาวมากมายในพุทธกาลยอมสละวัง ทรัพย์สมบัติและโลกามิสมากมายออกบวชได้ ก็เพราะเกิดฉันทะในธรรม เมื่อใดสดับซาบซึ้งคำสอนของพระพุทธเจ้า แม้คนทั้งหลายที่ทำงานด้วยใจรักก็เช่นเดียวกัน เมื่อมีฉันทะนำแล้วก็ต้องการทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด ให้ผลสำเร็จอย่างดีที่สุดของสิ่งนั้น ของงานนั้น ไม่ห่วงพะวงกับสิ่งล่อเร้า หรือผลตอบแทนทั้งหลาย จิตใจก็มุ่งแน่วแน่คงเดินไปสู่จุดหมาย เดินเรียบสม่ำเสมอไม่ชาน ไม่ส่าย ฉันทะสมาธิจึงเกิดขึ้นโดยนัยนี้ และพร้อมนั้นปธานสังขารคือความเพียรสร้างสรรค์ก็ย่อมเกิดควบคู่มาด้วย

^{๓๖} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๙๑.

สรุปได้ว่า ฉันทะ คือความชอบ ความพอใจ ใฝ่ใจในการทำงานอยู่เสมอ จึงทุ่มเทความสามารถ ทุ่มเทชีวิตจิตใจ เพื่อทำงานให้สำเร็จและได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป โดยมีความปรารถนาที่จะทำงานนั้นให้ดีที่สุด ไม่ยึดติดกับวัตถุสิ่งของที่เป็นสิ่งเร้า หรือผลตอบแทนทั้งหลาย

วิริยะ (ความเพียรพยายามในการทำงาน)^{๓๓๗}

วิริยะ คือ ความเพียร ได้แก่ความอดทน อดกลั้น อดทน บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เมื่อคนรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้ว แม้ได้ยืนวาจุนั้นจะลุล่วงได้ยากนัก มีอุปสรรคมาก หรืออาจใช้เวลายาวนานเท่านี้ ปีเท่านี้เดือนเขาไม่ท้อถอย กลับเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ เช่นนักบวชนอกศาสนาหลายท่านในสมัยพุทธกาล เมื่อสดับพุทธธรรมเลื่อมใส ขอบรรพชาอุปสมบท ครั้นได้รับทราบ ว่า ผู้เคยเป็นนักบวชนอกศาสนาจะต้องประพฤติวัตรทดสอบตนเองก่อน เรียกว่าอยู่ปริวาสเป็นเวลา ๔ เดือน ใจก็ไม่ท้อถอย กลับกล้าเสนอตัวประพฤติวัตรทดสอบเพิ่มเป็นเวลารวมถึง ๔ ปี ส่วนผู้ที่ขาดความเพียร อยากบรรลุความสำเร็จเหมือนกัน แต่พอได้ยืนวาจต้องใช้เวลาเป็นปี ก็หมดแรงถอยหลัง ถ้าอยู่ระหว่างปฏิบัติก็ฟุ้งซ่าน จิตใจวุ่นวาย จิตใจจะแน่วแน่ มั่นคง ฟุ้งตรงต่อจุดหมาย สมาธิก็เกิดขึ้นได้ เรียกว่าเป็นวิริยะสมาธิ พร้อมทั้งมีปณาสังขารคือความเพียรสร้างสรรค์เข้าประกอบคู่ไปด้วยกัน

สรุปได้ว่า วิริยะ คือ ความพากเพียร ความขยัน เข้มแข็งอดทน ความบากบั่น มุมานะที่จะทำงานให้สำเร็จ ด้วยความอดทน อดกลั้น อดทน บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบากในงานมากเพียงใด ก็ไม่ท้อถอย ไม่ลดละความพยายาม สามารถทำงานต่อเนื่องจนกว่าจะประสบความสำเร็จ

จิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในการทำงาน)^{๓๓๘}

จิตตะ คือ ความจดจ่อ หรือเอาใจใส่ฝักใฝ่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อ ฝักใฝ่เรื่องนั้น ใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อย ไม่ห่างไปไหนถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืองานอย่างใดอย่างหนึ่ง คนผู้นั้นจะไม่สนใจรับรู้เรื่องอื่นๆ ใครพูดอะไรเรื่องอื่นๆ ไม่สนใจ แต่ถ้าพูดเรื่องนั้น งานนั้นจะสนใจเป็นพิเศษทันที บางทีจัดทำเรื่องนั้น งานนั้น หลงใหลอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืน ไม่เอาใจใส่ร่างกาย การแต่งเนื้อแต่งตัว อะไรจะเกิดขึ้นก็ไม่สนใจ เรื่องอื่นเกิดขึ้นก็กลัวๆ บางทีก็ไม่รู้ ทำจนลืมวันลืมคืน ลืมกิน ลืมนอน ความมีใจจดจ่อฝักใฝ่เช่นนี้ ย่อมก่อให้เกิดสมาธิเกิดขึ้น จิตจะแน่วแน่แนบสนิทในกิจที่ทำ มีกำลังมากเฉพาะสำหรับกิจนั้น เรียกว่าจิตเป็นสมาธิ พร้อมนั้นก็เกิดปณาสังขาร คือความเพียรสร้างสรรค์ร่วมสนับสนุนไปด้วย

^{๓๓๗}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๑๖.

^{๓๓๘}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พระพุทธศาสนา พัฒนาคนและสังคม, (กรุงเทพมหานคร: กองศาสนศึกษา กรมศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑๒.

สรุปได้ว่า จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ฝึกฝนในการทำงาน หรือความตั้งมั่นของจิต มีสมาธิ มั่นคงอยู่กับงาน ทำงานด้วยความไม่ประมาท ไม่ทอดธุระ ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ทำ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปจากงาน บางทีอาจทำงานชุลง่วนอยู่กับงานได้ทั้งวันทั้งคืน จนไม่สนใจรับรู้สิ่งอื่นรอบข้าง จะสนใจรับรู้แค่เพียงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานที่ตนกำลังทำเท่านั้น

วิมังสา (การพิจารณาไตร่ตรองเหตุผลแห่งความสำเร็จของงาน)^{๓๙}

วิมังสา คือ ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหามันไตร่ตรองตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อน เกินเลยบกพร่องหรือขัดข้องเป็นต้นในกิจที่ทำ รู้จักทดลองและคิดหาทางแก้ไขปรับปรุง ข้อนี้เป็นการใช้ปัญญาชักนำสมาธิ ซึ่งจะเห็นได้ไม่ยาก คนมีวิมังสาชอบคิดค้นหาเหตุผล ชอบสอบสวนทดลอง เมื่อทำอะไรก็พิจารณาทดสอบไป เช่น คิดว่าผลนี้เกิดจากเหตุอะไร ทำไมจึงเป็นอย่างนี้ ผลคราวนี้เกิดจากปัจจัยที่เป็นองค์ที่เป็นองค์ประกอบเหล่านี้ ถ้าองค์ประกอบนี้ออกเสียจะเป็นอย่างไร ถ้าเพิ่มองค์ประกอบนี้เข้าไปแทน จะเกิดผลอย่างนี้ลองเปลี่ยนองค์ประกอบนั้นแล้ว ไม่เกิดผลอย่างที่เราคาดหมาย เป็นเพราะอะไร จะแก้ไขที่จุดไหน ฯลฯ หรือในการปฏิบัติธรรมก็ชอบพิจารณาไตร่ตรองสอบสวน เช่นว่า ธรรมข้อนี้ ๆ มีความหมายว่าอย่างไร มีจุดหมายอย่างไร ควรใช้ในโอกาสอย่างไร ควรคู่สัมพันธ์กับข้อธรรมอื่นข้อใด ปฏิบัติธรรมคราวนี้ไม่ค่อยก้าวหน้า อินทรีย์ใดอ่อนไป อินทรีย์ใดเกินไป คนปัจจุบันในสภาพอย่างนี้ ขาดแคลนธรรมข้อใดมาก จะนำธรรมข้อนี้เข้าไปควรใช้วิธีการอย่างไรควรเน้นความหมายด้านไหน เป็นต้น การคิดหาเหตุผลสอบสวนทดลองอย่างนี้ ย่อมช่วยรวมจิตให้คอยกำหนดและติดตามเรื่องที่พิจารณาอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้จิตแน่วแน่แล่นดังไปกับเรื่องที่พิจารณา ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่วอกแวกและกำลัง เรียกว่าเป็นวิมังสาสมาธิซึ่งก็มีประธานสังขาร คือความเพียรสร้างสรรค์เกิดมาด้วย เช่นเดียวกับสมาธิข้ออื่น ๆ

สรุปได้ว่า วิมังสา คือการใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลแห่งความสำเร็จในการทำงาน เป็นการพินิจพิจารณาไตร่ตรอง และตรวจสอบข้อบกพร่องในงานที่ทำอยู่เสมอ โดยรู้จักค้นคว้า ทดลอง คิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุงงานและวิธีทำงานให้ดีและก้าวหน้ายิ่งขึ้นอยู่เสมอ

๒.๔.๓ ความสำคัญของอิทธิบาท ๔ ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน

จากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อังคุดตานิภายปัญจกนิบาต ว่าด้วยอิทธิบาท สูตรที่ ๑ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของผู้ประพฤติอิทธิบาทให้ผลสำเร็จในทางธรรมไว้ดังนี้ ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุหรือภิกษุณีรูปใดรูปหนึ่งเจริญทำให้มากซึ่งธรรม ๕ ประการ ภิกษุหรือภิกษุณีรูปนั้นพึงหวังได้ผลอย่าง ๑ ใน ๒ อย่าง คือ อรหัตผล ในปัจจุบัน หรือเมื่อยังมีอุปทานเหลืออยู่ก็มักเป็นอนาคามี ธรรม ๕ ประการ อะไรบ้าง คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้เจริญ

๑. อิทธิบาทที่ประกอบด้วยฉันทสมาธิและประธานสังขาร

๒. อิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิริยสมาธิและประธานสังขาร

^{๓๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๓.

๓. อธิปไตยที่ประกอบด้วยจิตตสมาธิและปธานสังขาร

๔. อธิปไตยที่ประกอบด้วยวิมิงสาสมาธิและปธานสังขาร

๕. ความขะมักเขม้น (ความเพียรชั้นสูง)

ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุหรือภิกษุณีรูปใดรูปหนึ่งเจริญทำให้มากซึ่งธรรม ๕ ประการนี้แล ภิกษุหรือภิกษุณีรูปนั้นพึงหวังได้ผลอย่าง ๑ ใน ๒ คือ อรหัตตผลในปัจจุบัน หรือเมื่อยังมีอุปาทานเหลืออยู่ ก็มักเป็นอนาคามี ในทีฆนิกาย ปาฏิภวรรคจักกวัตติสูตร เรื่องความเจริญด้วยอายุและวรรณะของภิกษุ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของผู้ประพฤติอธิปไตยทำให้อายุยืน ไว้ดังนี้

ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงประพฤติธรรมอันเป็นโคจร ซึ่งเป็นวิสัยอันสืบเนื่องจากบิดาของตน เมื่อเธอทั้งหลายประพฤติธรรมอันเป็นโคจร ซึ่งเป็นวิสัยอันสืบเนื่องจากบิดาของตน จักเจริญด้วยอายุบ้าง จักเจริญด้วยวรรณะบ้าง จักเจริญด้วยสุขะบ้าง จักเจริญด้วยโภคะบ้าง จักเจริญด้วยพละบ้าง ในเรื่องอายุของภิกษุ มีคำอธิบาย อย่างเป็นไรคือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้

๑. เจริญอธิปไตยอันประกอบด้วยฉันทะสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากฉันทะและความเพียรสร้างสรรค์)

๒. เจริญอธิปไตยอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิริยะและความเพียรสร้างสรรค์)

๓. เจริญอธิปไตยอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจาก วจิตตะและความเพียรสร้างสรรค์)

๔. เจริญอธิปไตยอันประกอบด้วยวิมิงสาสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจาก วิมิงสาและความเพียรสร้างสรรค์) เพราะเจริญ ทำอธิปไตย ๔ ประการนี้ให้มาก เมื่อมุ่งหวังเธอจะพึงดำรงอยู่ได้ ๑ กับ หรือเกินกว่า ๑ กับภิกษุทั้งหลาย นี้แลเป็นคำอธิบายในเรื่องอายุของภิกษุ (ที.ปา๑๑/๑๑๐/๘๐-๘๑)

ได้กล่าวถึงความสำคัญของอธิปไตย ๔ ว่า การกระทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิต การแสวงหาความรู้ การประกอบสัมมาชีพ หรือการทำวิจยจะสำเร็จประสงค์ได้นั้น ต้องพึ่งพาอุปสรรคความลำบากมากน้อยเพียงใดตามลักษณะของสิ่งที่ทำอยู่นั้น หากผู้ทำไม่มีหลักธรรมประจำใจจะประสบความขัดข้องในการทำงานอเนกประการ ทำให้ไม่บรรลุความสำเร็จ หรือแม้จะทำงานเสร็จ แต่ผลที่ได้จะไม่สมบูรณ์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะขาดคุณธรรม คือหลักอธิปไตย ๔ นั่นเอง

อธิปไตยเป็นธรรมที่คอยสกัดกั้นอุปสรรคต่อความสำเร็จและเป็นแรงเสริมกำลังใจที่คอยผลักดันการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งประโยชน์ของอธิปไตย ๔ สามารถสรุปได้ดังนี้^{๔๐}

๑. ประโยชน์ของฉันทะ คือเป็นข้าศึกกับความเบื่อหน่าย ทำให้ไม่เบื่องาน ไม่ท้อแท้ มีกำลังใจต่อสู้ป้องกันสร้างสรรค์สิ่งที่ตนรัก ทำให้งานหนักกลายเป็นงานเบา งานยากกลายเป็นง่าย ถ้าขาดฉันทะ ทำให้ขาดกำลังใจ เบื่องาน ทอดทิ้งงาน กลายเป็นคนไม่จับจดไม่ก้าวหน้า

^{๔๐} ปิ่น มุทุกันต์, มงคลชีวิต, (กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์, ๒๕๑๖), หน้า ๑๔๐.

๒. ประโยชน์ของวิริยะ คือ กำจัดความเกียจคร้าน ทำให้งานต่อเนื่องถ้าขาดวิริยะจะเป็นคนอ่อนแอ หนีที่ยากไปหาแต่ที่ง่าย ทำอะไรไม่สำเร็จ ขาดความก้าวหน้ามีแต่งานค้าง กลายเป็นคนหย่อนสมรรถภาพ

๓. ประโยชน์ของจิตตะ คือทำให้ทราบความเป็นไปของงานอยู่เสมอ เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันที่ ถ้าขาดจิตตะ งานอาจเสียหายได้โดยไม่รู้ตัวหรือรู้ตัวเมื่อสายเกินแก้เสียแล้ว

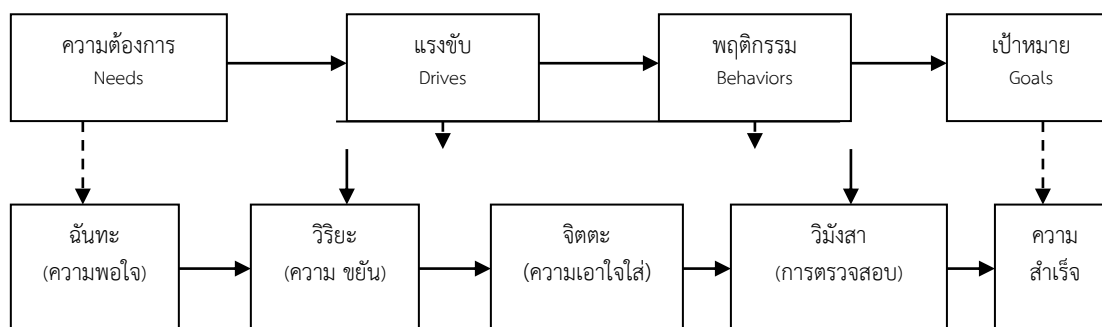
๔. ประโยชน์ของวิมังสา คือ ช่วยให้ทำงานไม่ผิดพลาดและทำให้มองเห็นช่องทางที่จะทำงานให้ได้ผลดี ถ้าขาดวิมังสาจะทำผิด ๆ ถูก ๆ เปลืองทุน เปลืองแรง เปลืองเวลาและทำให้เงิ

จากความสำคัญของอริยบท ๔ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ฉันทะและวิริยะ เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้บุคคลมีความรักในงานและความพากเพียร บากบั่น เพิ่มความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรค ในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีจิตตะและวิมังสา เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเอาใจใส่ในงานและตรวจสอบการทำงานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี ยึดหลักอริยบท ๔ ในการปฏิบัติงานแล้ว ก็ทำให้เจ้าหน้าที่ มีความรักใคร่ในงาน ปฏิบัติงานด้วยความพากเพียรบากบั่น ด้วยความเอาใจใส่ในงาน และมีการตรวจสอบความสำเร็จในงานอยู่เสมอ ผลก็คือการดำเนินกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประชาชนในชุมชนมีความรู้ อยู่เย็นเป็นสุข ความเป็นอยู่ดีขึ้น และพึ่งตนเองได้ในที่สุด

๒.๔.๔ หลักอริยบท ๔

ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจ กับอริยบท ๔ ว่า^{๔๑} หากนำหลักจิตวิทยาการจูงใจมาเปรียบเทียบกับหลักอริยบท ๔ ในพุทธศาสนา ก็มีส่วนคล้ายกัน คือ ฉันทะ (ความพอใจในสิ่งที่จะทำ) ทำให้เกิดแรงขับเป็นวิริยะ (ความขยัน หมั่นเพียร) จิตตะ(ความเอาใจใส่ไม่ละทิ้งกลางคัน) และวิมังสา (การไตร่ตรองตรวจสอบ ข้อผิดพลาดเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น) อันเป็นพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือเป้าหมายที่ต้องการสรุปว่า

^{๔๑}บุรชัย ศิริมหาสาร, การจัดการความรู้สู่การเป็นเลิศ, (กรุงเทพมหานคร: แสงดาว, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๓-๑๑๔.

แผนภาพที่ ๒.๑ การเปรียบเทียบจิตวิทยาการมุ่งใจกับหลักอิทธิบาท ๔

หลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นสำคัญ ให้ความพยายามที่จะประสบความสำเร็จ ทั้งในการเรียนและการทำงานต่าง ๆ ที่สำคัญ ก็คือ อิทธิบาท ๔ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ซึ่งองค์ประกอบแต่ละตัวมีความเกี่ยวเนื่องกัน ต่างก็ล้วนส่งเสริมสนับสนุนเกื้อกูลเป็นเนื้อเดียวกัน เมื่อมีฉันทะ คือมีใจรักในสิ่งที่ทำ ต้องการให้ เกิดภาวะที่ดั่งงามเต็มเปี่ยมและสมบูรณ์ ก็จะทำให้เกิดความพากเพียร หรือ วิริยะ ซึ่งทำให้ก้าวไป ด้วยใจสู้ อดทน ไม่ท้อถอย ทำให้เกิดจิตตะคือใจจดใจจ่อ เอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ผูกพัน ไม่ปล่อย ให้เรื่องนั้นหลุดไปจากความคิด เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้ได้ ใช้ปัญญาในการ พิจารณาไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง เพื่อหาคำตอบและแนวทางการแก้ปัญหาไปสู่ ความสำเร็จ ซึ่งก็ คือวิมังสา โดยในทุกขั้นตอนของแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีสมาธิและสติเป็นเครื่อง กำกับ ดังนั้น การศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอิทธิบาท ๔ หรือ หลักปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในกิจการ งาน จึงเป็นแนวคิดที่มีส่วนสัมพันธ์กับแรงจูงใจทางจิตวิทยาที่เรียกว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือ ความ ใฝ่ความเป็นเลิศซึ่งนักจิตวิทยาได้อธิบายไว้หลายแนวคิด

๒.๔.๕ ลักษณะของคนที่มีอิทธิบาท ๔ หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

เนื่องจากอิทธิบาท ๔ เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก ดังนั้น ลักษณะของคนที่มีอิทธิบาท ๔ สูง หรือมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงมีลักษณะใกล้เคียงกัน หรือ อนุโลมตามกันได้ ดังนี้

พบว่า คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีลักษณะ ดังนี้

- ๑) เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบพฤติกรรมของตนและตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศ ในการ ทำงาน
- ๒) เป็นผู้ที่ตั้งวัตถุประสงค์ในการทำงานที่จะมีโอกาสจะสำเร็จ ๕๐-๕๐ หรือ เป็นผู้ที่มีความเสี่ยงปานกลาง
- ๓) เป็นผู้ที่ยพยายามทำงานอย่างไม่ย่อท้อจนบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทาง
- ๔) เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการวางแผนระยะยาว

๕) เป็นบุคคลที่ต้องการทราบข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการทำงาน เมื่อประสบความสำเร็จในการทำงานมักจะอ้างสาเหตุจากภายใน เช่น ความสามารถและความพยายาม เป็นต้น^{๔๒}

ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจ ไฟล์มฤทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ดังนี้

๑) บุคคลที่มีระดับความทะเยอทะยานสูงและปรารถนาในความสำเร็จในชีวิต และหน้าที่การงาน

๒) บุคคลที่ตั้งความคาดหวังอย่างแรงกล้าที่จะพัฒนาตนเองมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ถึงแม้ว่าความหวังนั้น จะขึ้นอยู่กับโอกาสก็ตาม

๓) บุคคลที่มีความเพียรพยายาม เพื่อความก้าวหน้าสู่สถานะที่สูงขึ้นไปเป็นลำดับ

๔) บุคคลที่มีความมานะอดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน ๆ ถึงแม้ว่างานที่จะทำให้ถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวน จะมีความพยายามทำงานต่อไปให้สำเร็จ

๕) บุคคลที่มีความรู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่มีค่าที่ไม่หยุดนิ่ง และสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

๖) บุคคลที่คิดคำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมากกว่าอดีตและปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงาน

๗) บุคคลที่มีความคิดพิจารณาเลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก

๘) บุคคลที่พยายามปรับปรุงงานของตนเองให้ดีขึ้นเพื่อเป็นที่รู้จักแก่คนอื่น^{๔๓}

สรุปได้ว่า บุคคลที่นำเอาหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการทำงานจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความรักในงานของตน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด

๒.๔.๖ ความสำคัญของอิทธิบาท ๔ ในการทำงาน

อิทธิบาท ๔ เป็นแนวทางการทำงานที่พระพุทธองค์ได้ทรงสดับไว้อย่างแยกแยะ อันประกอบด้วยแนวปฏิบัติ ๔ ข้อ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ซึ่งใคร ๆ ก็ท่องได้ จำได้ แต่จะมีสักกี่คน ที่ปฏิบัติได้ครบกระบวนการทั้ง ๔ ข้อ อันเป็น ๔ ขั้นตอนที่ต้องต่อเนื่องหนุนเสริมกัน จะขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ ด้วยว่ามันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกันทั้ง ๔ ข้อ จึงจะทำให้เราประสบผลสำเร็จในชีวิตและการงานได้ตามความมุ่งหวัง ผมขออธิบายดังต่อไปนี้

๑) ฉันทะ คือ การมีใจรักในสิ่งที่ทำ ใจที่รักอันเกิดจากความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ทำ จึงจะเกิดผลจริงตามควร เราเคยได้ยินคำว่า "ขอฉันทามาติจากประชุม" บ่อย ๆ หรือ "มีฉันทะ

^{๔๒} Micheal W. Drafke and Stan Kossen, *The Human Side of Organizations*. 8th ed., (New Jersey: Prentice-Hall, 2002), p. 119.

^{๔๓} ยงยุทธ เกษสาคร, *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*, (กรุงเทพมหานคร: เอสแอนดีกราฟฟิค, ๒๕๔๕), หน้า ๖๖.

ร่วมกัน" ก่อนเลิกการประชุมบางอันเป็นเหมือนสัญญาระหว่างกันว่าเราจะทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ร่วมกันหรือละเว้นบางสิ่งร่วมกัน ซึ่งความเข้าใจในข้อนี้ผมคิดว่าถูกเพียงครั้งเดียว เพราะความหมายของ "ฉันทะ" นั้น ไม่ใช่แปลว่าเป็นสัญญาภาษากระดาศหรือสัญญาที่ให้ไว้กับมวลหมู่สมาชิกเท่านั้น หากแต่เป็นสัญญาใจและเป็นใจที่ผูกพัน เป็นใจที่ศรัทธาและเชื่อมั่นต่อสิ่งนั้นอยู่เต็มเปี่ยม จึงจะเกิดความเพียรตามมา เปรียบได้กับนักวิจัยที่ศรัทธาและเชื่อมั่นในแนวคิดแนวปฏิบัติของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นซึ่งอาจมีมากมายต่างกัน คงไม่มีใครบอกได้นอกจากตัวนักวิจัยเองและผลของงานที่เกิดขึ้นจริงเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะชน

การมีใจรัก ถือว่าสำคัญมาก ไม่ใช่ทำให้รักเพื่ออะไรสักอย่าง หรือ ห้ามใจไม่ให้รัก มันก็ยากยิ่งพอๆ กัน เพราะรักดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความรักความศรัทธาของเราจริง ๆ ขึ้นทำไปก็มีแต่จะทุกข์ทรมานแม้จะได้บางสิ่งที่มุ่งหวังแล้วก็ตาม ประการสำคัญเป็นการแอบแฝงมาจากความคิดอื่น ศรัทธาอื่นหรือความเป็นอื่นที่เราพยายามหาเหตุและผลมาอธิบายว่า มันคือสิ่งเดียวกัน เพื่อให้สามารถดำเนินไปได้หรือเพื่อให้ตัวเองสบายใจที่สุด แต่ถ้าเรามีใจศรัทธาอันแรงกล้าแล้ว พลังสร้างสรรค์ก็จะบังเกิดขึ้นกับเราอย่างมหัศจรรย์ทีเดียว ที่นี้มาพูดถึงว่า "เราจะสร้างฉันทะให้เกิดขึ้นได้อย่างไร" พระพุทธองค์เคยสอนไว้ว่า มนุษย์เราต้องเลือกที่จะศรัทธาบางอย่าง และหมั่นตรวจสอบศรัทธาของตัวเองว่าดีต่อตัวเองและดีต่อผู้อื่นอันรวมถึงสังคมโดยรวมหรือไม่ เมื่อดีทั้งสองอย่างก็จงมุ่งมั่นที่จะทำด้วยความตั้งใจ และหากไม่ดีก็จงเปลี่ยนแปลงศรัทธาเสียใหม่ ซึ่งเราต้องเลือก ไม่เช่นนั้นเราจะกลายเป็นคนที่สับสนไม่มีแก่นสารและเป็นคนไร้รากในที่สุด เมื่อเป็นคนไม่มีแก่นสารก็就会被ชักชวนไปในทางที่ไม่ดีได้ง่ายนั่นเอง หากจะฝึกฝนตนเอง อาจเริ่มจากการตั้งคำถามกับตัวเองว่าเราศรัทธาอะไรอยู่ เพราะคนเราเมื่อศรัทธาอะไรก็จะได้พบกับสิ่งนั้นเข้าถึงสิ่งนั้น ศรัทธาในเทคโนโลยีเราก็จะเข้าถึงเทคโนโลยี ศรัทธาต่อชาวบ้านเราก็จะเข้าถึงชาวบ้าน ศรัทธาต่อวัตถุก็จะเข้าถึงวัตถุ ศรัทธาต่อลาภยศสรรเสริญก็จะเข้าถึงลาภยศเข้าถึงตำแหน่ง ศรัทธาต่อความรู้ก็จะเข้าถึงความรู้ หรือ ศรัทธาต่อหลักธรรมก็จะเข้าถึงธรรม หรือไม่ศรัทธาอะไรเลยก็ไม่เข้าถึงก็ไม่เข้าถึงอะไรเลย เพราะความศรัทธานำมาซึ่งมุ่งมั่นทุ่มเท เพื่อทำทุกอย่างให้ได้มา ซึ่งสิ่งที่เราศรัทธานั้นเอง ขณะเดียวกันก็ลองตรวจสอบตัวเองดูว่าสิ่งที่เราศรัทธากับสิ่งที่ยึดครองของเราศรัทธานั้นตรงกันหรือไม่ หากตรงกันก็เรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงตนหรือหากไม่ตรงกัน ก็เรียนรู้ที่จะให้โอกาสตัวเองไปสู่แห่งที่ที่เหมาะสมกว่า

๒) วิริยะ คือ ความมุ่งมั่นทุ่มเท เป็นความมุ่งมั่นทุ่มเททั้งกายและใจ ที่จะเรียนรู้และทำให้เข้าถึงแก่นแท้ของสิ่งนั้นเรื่องนั้น ถ้าหากกระทำก็จะทำจนเชี่ยวชาญจนเป็นผู้รู้ ถ้าหากศึกษาก็จะศึกษาให้รู้จนถึงรากเหง้าของเรื่องราวนั้น ๆ ดังนั้น คำว่า วิริยะ จึงหมายถึงความเพียรพยายามอย่างสูงที่จะทำตามฉันทะหรือศรัทธาของตัวเอง หากเราไม่มีความเพียรแล้วก็อนุมานได้ว่าเรามีฉันทะหลอก ๆ หรือศรัทธาหลอก ๆ ทั้งโกหกตัวเองและหลอกผู้อื่น เพื่ออะไรนั่น ผลงานที่เขาทำจะชี้ชัดออกมาเองว่าทำเพื่ออะไร ดังนั้น นักวิจัยท้องถิ่น จึงต้องมีใจที่รักต่อคนท้องถิ่นและรักต่อการทำงาน

วิจัยเพื่อแก้ปัญหาคนท้องถื่น อันเป็นศรัทธาสูงสุด หากไม่เป็นเช่นนั้น ก็ได้แต่เพียงศรัทธาปากเปล่าที่ไร้แก่นสารของความมุ่งมั่นและทุ่มเท หากแต่มีศรัทธาอื่นให้ครุ่นคิดและกระทำอยู่วิธีนี้มาคู่กับความอดทนอดกลั้น เป็นความรู้สึกไม่ย่อท้อต่อปัญหาและมีความหวังที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง โดยมีศรัทธาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ น้ำใจ และเตือนใจ ความอดทนเป็นเครื่องมือสำหรับคนใจเย็นและใจงามด้วย ไม่ใช่ทุทุตันทุนรบเร้าและรุ่มร้อน เพราะมันจะทำให้มีโอกาสผิดพลาดได้ง่าย หรือสูญเสียความอดทนในที่สุด ดังนั้น ความวิริยะอุสาหะ จึงเป็นวิถีทางของบุคคลที่หาญกล้าและหายท่าต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งมวลถามว่า "ความวิริยะมันเกิดจากอะไร" คำตอบก็คือ "เกิดจากศรัทธาหรือฉันเท่านั้นเอง" และเป็นศรัทธา ที่มั่นคงด้วยไม่ว่าจะมีอุปสรรคใดๆ มากระทบก็ตามก็จะไม่เปลี่ยนแปลง แต่อาจปล่อยวางหรือวางเฉย ในบางเวลาบางสถานการณ์บ้าง เพื่อรอสถานะที่เหมาะสมกว่า ความวิริยะไม่ใช่ความดุดันอย่างเอาเป็นเอาตายหรือต้องให้ได้เสมอ แต่มันคือความยับยั้งและเลือกที่จะทำบางอย่าง เพื่อรักษาศรัทธาไว้หรือเพื่อรอวาระที่เหมาะสมอันหมายถึง การบรรลุผลแห่งศรัทธาถ้าจะฝึกฝนเรื่องความวิริยะแล้วคงต้องเริ่มจากความคิดที่ว่าต้องหมั่นฝึกฝนตนเองบ่อย ๆ หมั่นทำหมั่นคิดหมั่นเขียนหมั่นนำเสนอและอย่าซีเกียจ อย่ากลัวความผิดพลาด และจงกล้าแสดงออก ซึ่งความรับผิดชอบต่อความล้มเหลวของตัวเอง อย่าท้อต่องานหนักและงานมากให้คิดว่าทำมากรู้มากเก่งมากขึ้น อย่าบ่นว่าไม่มีเวลาเพราะเวลามีเท่าเดิม ฯลฯ

๓) จิตตะ คือ ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ เมื่อมีใจที่จดจ่อแล้วก็จะเกิดความรอบคอบตามคำนี้ยิ่งใหญ่มาก โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีมักจะใจแตกบ่อย ๆ หรือใจแตกยาวนาน มักหลงใหลได้ปลื้มไปกับวัตถุ เทคโนโลยี เทียบกลางคืน เรื่องเพศและยาเสพติด เมื่อใจแตกก็มักจะขาดความรับผิดชอบ คิดทำอะไรก็มักทำแบบสุกเอาเผากินพอให้เสร็จไปวัน ๆ ทำอะไรก็ไม่ดีสักอย่างทำผิด ๆ ถูก ๆ อยู่อย่างนั้น ชอบเอาดีใส่ตัวเองและให้ร้ายผู้อื่นตามมา อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ตนเองและองค์กร ถ้าอยู่ในวัยเรียน ก็จะเสียการเรียนเสียชื่อเสียงของโรงเรียนและพ่อแม่ก็เสียใจ ถ้าอยู่ในวัยทำงานก็จะเสียงานและองค์กร ก็จะเสียงานด้วยแต่ถ้าเรามีใจที่จดจ่อต่อสิ่งที่เราคิดเราทำและรับผิดชอบแล้วไม่ว่าจะเป็นการเรียนหรือการทำงานก็ตามทุกอย่างก็จะดีขึ้นไปเอง เราก็จะมีความรอบรู้มากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยใจที่จดจ่อตั้งมั่นและใฝ่เรียนรู้ของเรา เมื่อมีความรอบรู้มากขึ้นก็จะเกิดความรอบคอบตามมา เมื่อมีความรอบคอบแล้วการตัดสินใจทำอะไรก็จะเกิดความผิดพลาดน้อยตามไปด้วยความรอบคอบจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากไม่รอบรู้ ดังนั้น การที่คนจะรอบรู้ได้นั้น ต้องหมั่นศึกษาเรียนรู้อยู่เป็นเนืองนิจ ติดตามข่าวสารบ้านเมืองสม่ำเสมอ ต้องอ่านหนังสืออย่าให้ ขาดและหลากหลาย โดยไม่ยึดติดกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ประการสำคัญต้องฝึกตั้งคำถามกับตัวเองกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเรา พร้อมกับค้นหาคำตอบให้ได้ การฝึกสนทนากับผู้รู้บ่อย ๆ ก็เป็นสิ่งจำเป็นซึ่งเมื่อเราทำได้แบบนี้แล้ว เราก็จะเป็นผู้ที่เข้าใจลึกความรอบรู้ไปโดยปริยาย เมื่อเราเข้าใจลึกความรอบรู้แล้ว ก็ไม่ใช่เรื่องยากที่จะวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อแท้ของเรื่องราวนั้น ๆ ออกมาสู่การตัดสินใจของหมู่คณะหรือแม้แต่เรื่องส่วนตัวของเรา

เอง ดังนั้น ความรอบคอบจึงแฝงไปด้วยความรู้ตามสภาพจริงของมัน อันเป็นแนวปฏิบัติที่คนรุ่นใหม่ต้องสร้างให้เกิดเป็นนิสัยแก่ตนเอง ไม่ใช่ใช้ความเจ้าเล่ห์เพทุบายคอยหาโอกาสแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัวเอง และพวกพ้องเหมือนคนในสังคมปัจจุบันที่เราเห็นกันดาตเคื่อนความรอบคอบนอกจากจะดำรงอยู่คู่กับความรอบรู้แล้ว ยังต้องอาศัยความดีงามเป็นเครื่องเตือนสติด้วยถึงจะสามารถใช้จิตของเราพิจารณาและตรึกตรองในเนื้อแท้ของสิ่งต่าง ๆ นั้นได้อย่างเหมาะสม เพราะความดีงามตามแบบอย่างของคุณธรรมตามหลักศาสนา และจริยธรรมของสังคมนั้น เป็นสิ่งเดียว ที่จะทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างปรกติสุข ไม่เช่นนั้นแล้ว มนุษย์อาจเข่นฆ่ากันไม่เว้นแต่ละวัน แม้ว่ามนุษย์จะอุดมไปด้วยความรู้และความรอบคอบก็ตาม

๔) วิมิงสา คือ การทบทวนในสิ่งที่ได้คิดได้ทำมา อันเกิดจาก การมีใจรัก (ฉันทะ) แล้วทำด้วยความมุ่งมั่น (วิริยะ) อย่างใจจดใจจ่อและรับผิดชอบ (จิตตะ) โดยใช้วิจารณญาณอย่างรอบรู้และรอบคอบจึงนำไปสู่การทบทวนตัวเอง และทบทวนองค์กรหรือทบทวนขบวนการ ทบทวนในสิ่งที่ได้คิดสิ่งได้ทำผ่านมาว่าเกิดผลดีผลเสียอย่างไร ทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวของเราเองและเป็นเรื่องที่ร่วมคิดร่วมทำกับคนอื่น เพื่อปรับปรุงปรับแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น การทบทวนเรื่องราวจากภายในของตัวเองเป็นสิ่งสำคัญมากใน ยุคปัจจุบันที่ผู้คนเริ่มสับสนวุ่นวายอย่างเข้มข้น ทบทวนความคิดเพื่อตรวจสอบความคิด และการกระทำ ของเราว่าเราคิดหรือทำจากความคิดอะไร? พร้อมกับถามตัวเองว่าเราคิดอย่างนั้นเพื่ออะไร เราทำสิ่งนี้เพื่ออะไร? เพื่อความสุขของตัวเองหรือเพื่อความสงบสุขของสังคม? ฯลฯ ซึ่งจะทำให้เรารู้ว่าเราควรจะทำอยู่ ณ จุดไหนของสังคมหรือเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างไรไปสู่การสร้างสรรค์ตนเองและสังคมทั้งดงามในการวิจัยและการพัฒนานั้นเรามักจะใช้คำว่า สรุบทบทเรียน เป็นการสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อดูว่าสิ่งที่คิดและทำมานั้นมันดำเนินไปในแนวทางที่วาดหวังหรือไม่ หรือว่าคิดไว้อย่างทำอีกอย่าง หรือคิดไว้แต่ไม่ได้ทำเลย หรือทำไปแล้วแต่ไม่ได้อย่างที่มุ่งหวัง ทั้งนี้จะได้วิเคราะห์ต่อไปว่าที่มันสำเร็จมันเป็นเพราะอะไร และที่มันล้มเหลวมันเกิดจากอะไร เพื่อที่จะได้หาแนวทางแก้ไขหรือหาทางหลีกเลี่ยงผลเสียที่อาจเกิดขึ้น

คนส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่า สรุปเมื่องานเดินทางมาได้ครึ่งทางหรือสิ้นสุดการทำงานหรืออย่างดีที่สุดมีการทำแผนงานรายไตรมาส คือทุก ๓ เดือน จึงสรุบทบทเรียนครั้งหนึ่ง แต่จริง ๆ แล้วการสรุบทบทเรียนควรจะทำให้อย่างสม่ำเสมอ อาจเป็นการพูดคุยกันหลังเสร็จสิ้น การทำกิจกรรมทุกครั้ง หรือหลังเลิกงานแต่ละวัน หรือใช้วิธีการแบบไม่เป็นทางการ เพื่อสรุบทบทเรียนของแต่ละคนให้ได้มากที่สุดหรือพูดคุยกับตัวเองบ้าง แต่ช่วงที่เหมาะสมที่สุดคือช่วงที่รู้สึกว่างและปลอดโปร่งจากเรื่องราวทั้งปวง ซึ่งควรทำให้เป็นนิสัย

สรุปได้ว่า อิทธิบาท ๔ จึงมีความหมายกับคนรุ่นใหม่ที่ต้องการจะเดินทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตและการงาน เพราะหากทำได้ตามกระบวนการแล้ว สังคมความรู้ ชุมชนความรู้ และปัจเจกชนความรู้ คงอยู่ไม่ไกลเกินฝัน ประการสำคัญ "อิทธิบาท ๔" ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว

จากหลักธรรมข้ออื่น ๆ อันเป็นองค์รวมและเชื่อมโยงถึงกัน เพียงแต่อธิบายคนละบทบาทเท่านั้น สิ่งสำคัญ เราได้ใคร่ครวญในเรื่องเหล่านี้มาน้อยเพียงใด เพราะในโลกปัจจุบัน โลกที่สังคมวิซามา มากจนเกินล้น จึงกลายเป็นโลกที่ฉาบฉวยและวุ่นวายสูงสุด นั่นแปลว่าเราต้องฝึกฝนตนเอง หลายเท่าตัว เพื่อจะเข้าใจและเข้าถึงหลักธรรมที่ก่อเกิดการพัฒนาที่จุดเริ่มต้นของตนเองอย่าง แท้จริง

๒.๕ หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๕.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจเป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ คือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย^{๔๔} ในที่นี้คือ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ การกระจายอำนาจ (Decentralization) มีความหมายโดยรวม หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจ การตัดสินใจ และการกิจจากภาครัฐส่วนกลางให้แก่องค์กรอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ส่วนภูมิภาค องค์กรอิสระ องค์กรท้องถิ่น หรือแม้แต่เอกชนไปดำเนินการแทน ซึ่งการถ่ายโอนดังกล่าว อาจมีลักษณะเป็นการถ่ายโอนเฉพาะกิจ (functional) ซึ่งเป็นการแบ่งภารกิจให้แก่องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจ ดำเนินการถ่ายโอนโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (geographical) ประเภทของการกระจายอำนาจอาจแบ่งได้ดังนี้ คือ การลดอำนาจบริหารจัดการ จากส่วนกลางลงและถ่ายโอนให้ภูมิภาค (decentralization) จากหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐส่วนภูมิภาค เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารจัดการการมอบอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรหรือรัฐที่เป็นอิสระ (delegation) เป็นการมอบหมายหน้าที่เฉพาะให้แก่องค์กรบริหารที่มีความอิสระภายใต้การกำกับจากภาครัฐ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงานการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรส่วนท้องถิ่น (devolution) เป็นการกระจายอำนาจเบ็ดเสร็จให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสูงสุดการมอบหน้าที่ให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานเอกชน (privatization) เป็นการมอบหน้าที่บางอย่างให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินงาน โดยภาครัฐเป็นผู้ควบคุมกำกับ และตรวจสอบคุณภาพความจำเป็นที่ต้องมีการกระจายอำนาจคือเพื่อแก้ไขข้อด้อยของการรวมอำนาจสู่ส่วนกลาง (centralization) ที่ทำให้เกิดปัญหาประสิทธิภาพในการดำเนินการ อันเกิดจากความล่าช้าในการตัดสินใจ การขาดความยืดหยุ่นของระเบียบ ปัญหาการไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน และประชาชนให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

^{๔๔}ลิขิต ธีรเวคิน, คนไทยในอุดมคติ, (กรุงเทพมหานคร: แม็ค, ๒๕๓๕), หน้า ๓.

ข้อพึงพิจารณาในการกระจายอำนาจ

๑) ปัญหาความไม่เท่าเทียม (inequity) อันเนื่องมาจากความสามารถในการบริหารงาน และความพร้อมด้านทรัพยากรที่แตกต่างกันของหน่วยงานที่รับการกระจายอำนาจ (โดยขาดกลไกที่จะช่วยเกลี่ยทรัพยากรอย่างเหมาะสม) มีการกำหนดมาตรฐานที่แตกต่างกัน

๒) ปัญหาประสิทธิภาพ (inefficiency) อันเนื่องมาจากการขาดผู้บริหารที่มีความสามารถเพียงพอ ความซ้ำซ้อนในการจัดกิจกรรม

๓) ปัญหาการเชื่อมโยงบริการ (fragmentation) อันเนื่องมาจากการขาดการประสานงาน อันตึงระหว่างหน่วยงานที่รับการกระจายอำนาจ ปัญหาดังกล่าวจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น หากบริการดังกล่าวเป็นบริการที่แตกต่างกันแต่ต้องเชื่อมโยงกัน เช่น กรณีบริการสุขภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้บัญญัติให้สภาตำบลที่มีรายได้เฉลี่ย ๓ ปี ย้อนหลังเกิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ให้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรในเขตหมู่บ้าน ๆ ละ ๒ คน และผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง และเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๕.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล

แนวคิดทฤษฎีกับการปกครองท้องถิ่น มีความสำคัญต่อปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น ในส่วนของการจัดระเบียบการให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการโดยอิสระ เพื่อที่จะนำไปสู่ระเบียบวิธีการวิจัย ต่อไป

๑. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Self Government) เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ (Decentralization) ได้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่างซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น

และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร^{๔๕} ความหมายการปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้น^{๔๖}

จากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของการปกครองท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศไว้ดังนี้

การปกครองตนเองของท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอนมีประชาชนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน^{๔๗}

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นจากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่นข้างต้นพอสรุปได้ว่าการ ปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจในการกำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้นและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลางเพื่อให้เห็นภาพขององค์การปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น^{๔๘}

^{๔๕}วิญญู อังคนารักษ์, แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑๕.

^{๔๖}นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, การเมืองในระดับท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นของสอบนครในเขตภาคเหนือของประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑).

^{๔๗}ประหยัด หงส์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๙๐.

^{๔๘}วิทยา ด้านธำรงกุล, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๒๕), หน้า ๒๐.

องค์ประกอบที่สำคัญๆ ของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

๑) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

๒) หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในการบังคับบัญชา (Hirachy) ของหน่วยงานทางราชการเพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือก (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)

๓) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

๔) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย หรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับทั้งปวง ย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

๕) หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์ และความมั่นคงแห่งรัฐ และประชาชนใน ส่วนรวม^{๔๙}

การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย

๑) องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษ การปกครองระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

๒) การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

๓) การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้แจ้งแจ่มแจ้งทางการเมือง (political maturity) กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

๔) การปกครองท้องถิ่นให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชน ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับต่ำกว่า

^{๔๙}ประธาน คงฤทธิศึกษากร, **ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๕๕.

กิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็จะมีผลทำให้เกิดความคึกคักและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

๕) การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้นด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชน จึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น^{๕๐}

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ (และแก้ไขเพิ่มเติม) จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามแนวทางคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวแล้วเช่นกัน จากนิยามที่กล่าวมาสรุปหลักการปกครองท้องถิ่นได้ในสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทย จัดเป็นรูปแบบเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

๒. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นจะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

๓. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๓.๑ หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบังคับตำบล ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และข้อบัญญัติเมืองพัทยา เป็นต้น

๓.๒ สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

๔. เมืองครที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์ครที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์ครฝ่ายบริหารและองค์ครฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือกรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะ

^{๕๐}โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๕๙.

เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีคณะกรรมการบริหารเป็นฝ่ายบริหาร มีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

๕. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่รู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชน และอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นนั้น สามารถจำแนกได้ดังนี้

๑. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลักหากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริหารให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคลตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

๒. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นอย่างแท้จริงเนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวย่อมอาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็น ผู้บริหารเท่านั้นจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

๓. เพื่อความประหยัดโดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงจำเป็นโดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้าง แต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

๔. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษากการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

สรุปวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น คือ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน

เช่น พื้นที่แห่งหนึ่งอาจมีปัญหาเรื่องน้ำเพื่อการบริโภคอุปโภค อีกพื้นที่หนึ่งอาจมีปัญหาด้านคมนาคมขนส่ง ซึ่งความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นแต่ละแห่งอาจจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาได้ดี และสามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกทางอีกประการหนึ่ง เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐที่จะทำให้รัฐมีเวลาคิณโยบายแก้ปัญหาในระดับชาติหรือระดับมหภาค เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การป้องกันประเทศไม่ต้องลงมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นหรือระดับจุลภาค ซึ่งรัฐมีอาจจะดำเนินการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงและเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเรียนรู้รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง หาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนเอง

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าตนมีความเกี่ยวพันกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคย มีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

๒. การปกครองท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือการปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิด จากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองคือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน^{๕๑}

^{๕๑} สมยศ นาวิการ และ ผุสดี สมาคม, องค์การ: **ทฤษฎีและพฤติกรรม**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐), หน้า ๕๖.

๓. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

๓.๑ การกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

๓.๒ รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

๓.๓ กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่นและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่างและไม่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นถูกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญหรือกิจการใหญ่ๆ ระดับชาติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่างๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

๔. การปกครองท้องถิ่น สามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุด และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพไม่ต้องเสียเวลาสนองเรื่องขออนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานได้เสร็จสิ้นภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

๕. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองการได้รับเลือกตั้งการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนและยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

๖. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทาง การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบทที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมา จากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่นทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็น อิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้วการพัฒนา ชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิбы่นยัดใส่ หรือกึ่งหยิбы่นยัดใส่” เกิดความคาดหวังว่าทุกปีจะมี “ลาภ ลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่น กลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพาไม่ยอมช่วยตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย^{๕๒} ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงจะทำให้ เกิดลักษณะการพึ่งตนเองซึ่งเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง

การกระจายอำนาจมีข้อพึงระวัง และได้กลายเป็นจุดวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งมีอยู่หลาย ประการดังได้กล่าวไว้แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเขตการกระจายอำนาจ และการคำนึงถึง ระดับความรู้ ความสามารถของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันอย่างมากและมีมานานตั้งแต่ สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ กล่าวคือได้มีการถกเถียงถึงความพร้อมของประชาชนต่อ การปกครองตนเองมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน แต่จากความสำเร็จของการปกครองท้องถิ่นนั้น หากจะ มองรวมเป็นจุดใหญ่ๆ แล้วสามารถแบ่งออกได้เป็นสองด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครอง และการ บริหาร กล่าวคือในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานของการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย และการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้นเป็นการแบ่งเบาภาระของ รัฐบาล และประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางตอบสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกทางการบริหาร ต่างๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ ฯลฯ

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ ๘ ประการ คือ

๑. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการ ปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็ง กว่า การปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่นเพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการ แสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และ ระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของ หน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๒ ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่

^{๕๒}ลิขิต ธีระเวคิน, คนไทยในอุดมคติ, หน้า ๓-๔.

สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affairs) ได้ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการ และบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

๓. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากนักเพียงใด ขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมือง และการปกครองของรัฐบาล เป็นสำคัญ

๔. องค์การนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

๕. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

๖. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๗. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๘. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวมโดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ได้หมายความว่ามิอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจ และอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง^{๕๓}

^{๕๓}อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๒๒.

สรุปองค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย

- ๑) เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
- ๒) มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ใน

กฎหมายรัฐธรรมนูญ

- ๓) มีอิสระในการปกครองตนเอง และมีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
- ๔) มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
- ๕) มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
- ๖) มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
- ๗) มีอำนาจออกข้อบัญญัติเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
- ๘) มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้^{๕๔}

๑. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
๒. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการ
๓. ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ
๔. มีอิสระในการปกครองตนเอง
๕. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
๖. มีงบประมาณรายได้ของตนเองอย่างเพียงพอ
๗. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
๘. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
๙. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของ

กฎหมายแม่บท

๑๐. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

๒.๕.๓ แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีรูปแบบการบริหารที่คล้ายกับรูปแบบการบริหารของสภาผู้แทนราษฎร อันประกอบด้วยรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

๑. โครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วย

๑.๑ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา ๔๕) ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๖ คน และให้การที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ ๓ คน โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

^{๕๔}ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๙),

๑) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

๓) ควบคุมการบริหารงานของผู้บริหารให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล และระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับงบประมาณของทางราชการ

๑.๒ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ผู้บริหารที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๒ คน ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบลเป็นของตนเองและแบ่งส่วนราชการในการบริหารงานตาม ดังนี้^{๕๕}

๑) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับ งานนิติกร งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนา งานจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปี งานอนุมัติดำเนินงานตามข้อบังคับ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอนเงินเดือน เงินคงเหลือประจำวัน ขออนุมัติเบิกตัดปี จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงินงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการ เงินสะสม งานบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่ายงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๓) ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบ ถนน อาคาร สะพานแหล่งน้ำ ประมาณการค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานก่อสร้างและซ่อมบำรุงรักษาทางอาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้าง งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๔) ส่วนต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจร้องขอให้ข้าราชการพนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงาน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้

นอกจากนี้แบ่งส่วนราชการในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น ๔ ส่วน ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

๑. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบัญญัติงบประมาณ และแผนพัฒนาประจำปีตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

^{๕๕} กรมการปกครอง กองราชการส่วนตำบล, คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสาสมัครดินแดน, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

๓. รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๖.๑ ประวัติความเป็นมา

ตำบลสนับทึบเมื่อก่อนมีพื้นที่เป็นป่าหญ้าพงขึ้นหนาที่ส่วนใหญ่ “สนับ” จึงได้ตั้งชื่อ
ตำบลว่า ตำบลสนับทึบ ประชาชนส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่มาแต่เดิม แต่มีบางหมู่บ้านเป็นพวกที่ถูกต้อน
เป็นเชลยศึกสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองหลวง ตำบลสนับทึบนี้ได้แยกมาจากอำเภอยุทธยาและอำเภอ
หนองแคบางส่วน ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอยุทธยา

องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอยุทธยาไปทางทิศ
ตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ ๙ กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประมาณ ๒๙
กิโลเมตร องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๙ หมู่ที่ ๗ ตำบลสนับทึบ อำเภอยุทธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิสัยทัศน์การพัฒนาตำบลสนับทึบ

การคมนาคมสะดวก ระบบสาธารณสุขปลอดภัย สร้างอาชีพ/รายได้ มีสังคมที่ดี การศึกษาดี
รักษาไว้ซึ่งประเพณี ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานดี สิ่งแวดล้อมไม่เป็นพิษ

๒.๖.๒ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ทำเลที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอยุทธยาไปทางทิศ
ตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๙ กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ ๒๙ กิโลเมตร
มีพื้นที่ประมาณ ๒๕.๙๔ ตารางกิโลเมตร (๑๖,๒๑๒ ไร่) องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ ได้รับการ
ยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘ มีที่ทำการองค์การ
บริหารส่วนตำบล ตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๙ หมู่ที่ ๗ ตำบลสนับทึบ อำเภอยุทธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	จดตำบลหนองแขม	อำเภอนนทบุรี	จังหวัดสระบุรี
ทิศใต้	จดตำบลข้าวมาม	อำเภอยุทธยา	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	จดตำบลไผ่ต่ำ	อำเภอนนทบุรี	จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	จดตำบลหันตะเภา	อำเภอยุทธยา	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ มีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบทั้งหมดประมาณ
๒๕.๙๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๖,๒๑๒ ไร่ มีเขตการปกครองตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะ
การปกครองท้องที่ คือ หมู่บ้านที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบทั้งหมู่บ้าน จำนวน ๗
หมู่บ้าน คือ

- หมู่ที่ ๒ บ้านคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ
- หมู่ที่ ๓ บ้านคอดันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ
- หมู่ที่ ๔ บ้านหนองโสน ตำบลสนับทึบ
- หมู่ที่ ๕ บ้านคลอง ๒๘ ตำบลสนับทึบ

หมู่ที่ ๖ บ้านคลอง ๒๖ ตำบลสนับทึบ

หมู่ที่ ๗ บ้านสหกรณ์ ตำบลสนับทึบ

๒.๖.๓ โครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม การคมนาคมของตำบลสนับทึบ ส่วนใหญ่ใช้การคมนาคมขนส่งทางบก โดยใช้เส้นทางถนนสายพหลโยธิน และถนนคันคลองชลประทานเชื่อมระหว่างหมู่บ้านต่างๆ รวมทั้งถนนส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรังเชื่อมจากถนนพหลโยธิน ไปยังถนนคันคลองชลประทานเป็นหลัก

การประปา ปัจจุบันในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ ใช้ระบบประปาหมู่บ้าน ซึ่งบริหารจัดการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ คือ หมู่ที่ ๑, ๓, ๔, ๕, ๖ และ ๗ สำหรับหมู่ที่ ๒ ตำบลสนับทึบ ใช้น้ำประปาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโรง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี บางส่วน

การไฟฟ้า เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (อำเภอวังน้อย , อำเภอหนองแค) ปัจจุบันมีไฟฟ้าสาธารณะประมาณ ๙๕% ของพื้นที่และมีไฟฟ้าบ้านใช้ทุกหมู่บ้าน

การสื่อสาร เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบอยู่ในความรับผิดชอบของกรมไปรษณีย์โทรเลข (อำเภอวังน้อย) และบริษัท ทีโอที จำกัด ไม่มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขในพื้นที่ตำบลสนับทึบ แต่สามารถเดินทางไปใช้บริการในอำเภอวังน้อยได้ และมีตู้ไปรษณีย์ ปณ.๒๑ จำนวนประชากร ๔,๔๒๗ คน

ด้านเศรษฐกิจ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบมีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ ๗๐% ของพื้นที่ทั้งหมดหรือประมาณ ๑๖,๒๑๒ ไร่ ประชากรมีรายได้เฉลี่ย ๓๐,๔๙๖ บาท/คน/ปี (ข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานความจำเป็นพื้นฐาน ปี ๒๕๕๓) ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง ร้อยละ ๕๐ ทำการเกษตร ร้อยละ ๔๐ และอาชีพอื่นๆ ร้อยละ ๑๐

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” จากการศึกษางานที่เกี่ยวข้อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้วิจัยไว้ ดังนี้

สำราญ วัลลภานนท์ ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการศึกษาพบว่า ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษา

เรื่องข้อมูลทั่วไป พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน เรื่องอาชีพ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน^{๕๖}

จิรนนท์ สุวรรณห้อย ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงปรารถนาของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนพึงปรารถนานายกเทศมนตรีที่มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้ความสามารถ น้อยที่สุดคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ เมื่อเปรียบเทียบกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และแหล่งการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองพบว่า ประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราพึงปรารถนาคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีแตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และแหล่งการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง สำหรับเพศต่างกันไม่ทำให้ประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราพึงปรารถนาต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน^{๕๗}

ชุตินารถ พูลดาวทอง ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษ ตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก คือ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านความเป็นผู้นำ ด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ตามลำดับ ประชาชนเมืองพัทยาที่มีอาชีพ ระยะเวลาอยู่อาศัยในพื้นที่ ความสัมพันธ์กับผู้สมัครนายกเมืองพัทยา และจำนวนที่เข้าร่วมกิจกรรมเมืองพัทยาต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาแตกต่างกัน สำหรับประชาชนเมืองพัทยาที่มีเพศ ระดับการศึกษาประสบการณ์ในการเลือกตั้ง และการรับรู้ข่าวสารต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน^{๕๘}

บุญญาพัฒน์ อุบล ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมกับสังคม ด้านบุคลิกภาพและด้านคุณธรรม/จริยธรรม ตามลำดับ นอกจากนี้การศึกษาปัจจัยทางประชาชนที่มีผลต่อความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของ

^{๕๖}สำราญ วัลลานนท์, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา”, *ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘).

^{๕๗}จิรนนท์ สุวรรณห้อย, “คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงปรารถนาของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙).

^{๕๘}ชุตินารถ พูลดาวทอง, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”, *ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙).

ประชาชนในเขตเมืองพัทยา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยาแตกต่างกัน ตามช่วงอายุที่ต่างกัน^{๕๙}

มัตติกา วิลัย ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ๑) คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะที่ประชาชนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ คุณลักษณะด้านคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านสังคม ด้านความรู้ความสามารถ และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ ๒) การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนในตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีเพศ สถานทางครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม ที่แตกต่างกันมีความต้องการคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน^{๖๐}

วีระ ภูระหงษ์ ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายก เทศมนตรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในด้าน การบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่มีกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงานอย่างมีระบบ การเป็นผู้มีความสามารถแก้ไขความขัดแย้งและการเป็นผู้ที่เข้าใจระบบการบริหารงาน รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ โดยประเด็นที่มีกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ ได้แก่ การเป็นคน ที่ทันต่อเหตุการณ์ การมีเป้าหมายเทศบาลที่พึงประสงค์ การเป็นคน ที่คำนึงถึงแผนปฏิบัติการของเทศบาล ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยทางประชากรที่มีผลต่อความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่าไม่มีปัจจัยใดที่มีผลการ แสดงความความคิดเห็นในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี^{๖๑}

^{๕๙}บุญญาพัฒน์ อุบล, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙).

^{๖๐}มัตติกา วิลัย, “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, **รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐).

^{๖๑}วีระ ภูระหงษ์, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐).

จินตนา จำบุญ ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า

๑) ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน จำนวน ๕ ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมจริยธรรม

๒) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) ข้อเสนอแนะคือ ควรเป็นผู้นำที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ควรให้ไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน ควรปฏิบัติงานอย่างเปิดเผยตรงตรวจสอบได้ ควรสร้างประชาธิปไตยในการทำงานภายในองค์กร ควรให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผย ควรปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ ควรยึดหลักศาสนาในการปฏิบัติงาน ควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ควรมีความยุติธรรมในการบังคับบัญชา ควรสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้บังคับบัญชา ควรสร้างทีมงานที่มั่นคงในการทำงาน^{๖๒}

พิชัย ขุมเงิน ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายก เทศมนตรีเทศบาลตำบลนาคุณตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาคุณ อำเภอนาคุณ จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า

๑) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาคุณ ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาคุณ อำเภอนาคุณ จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย ให้โอกาสประชาชนเข้าพบได้ง่าย เป็นผู้นำในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะของเทศบาล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สร้างความร่วมมือจากประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นในการทำงาน ปรับตัวเข้าหาเพื่อนได้ดี จัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเทศบาล

^{๖๒}จินตนา จำบุญ, “ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์”, การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓).

ด้านการบริหาร ประกอบด้วย มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเทศบาล มีความสามารถในการวางแผนการบริหารงานในเทศบาล มีความสามารถในการปกครองควบคุมบังคับบัญชาพนักงานเทศบาล มีความคิดริเริ่มในการนำสิ่งใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารงานเทศบาล มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบของเทศบาลเป็นอย่างดี มีความสามารถในการประสานงานกับส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลได้ มีความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นร่วมมือทำงานกับเทศบาล ดำเนินการในบางเรื่องเพื่อความเรียบร้อยของชุมชนแม้ว่าจะมีบางคนเดือดร้อน เป็นคนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน

ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย ความอ่อนน้อมถ่อมตน มีมารยาทกับประชาชน เป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาดมีสติปัญญาดี มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ มีลักษณะท่าทางดี มีร่างกายแข็งแรง จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี พุด หรือปราศรัยได้ดี มีอายุ ๔๕ ปีขึ้นไป จบการศึกษาทางด้านกฎหมายหรือการปกครอง

ด้านคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบอาชีพที่สุจริตและไม่มีส่วนร่วมได้เสียกับเทศบาล รักษาผลประโยชน์ของประชาชนและเทศบาล มากกว่าคำนึงถึงประโยชน์ของตนเอง มีความยุติธรรมในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้ความดี และผลงานในการหาเสียง ไม่ใช่เงินในการซื้อสิทธิซื้อเสียง ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ในเขตเทศบาล

๒) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาตูน ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาตูน อำเภอนาตูน จังหวัดมหาสารคาม เมื่อ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปดังนี้ เพศหญิงมีระดับความพึงประสงค์มากกว่าเพศชาย ประชาชนกลุ่มอายุ ๔๐-๕๕ ปี มีระดับความพึงประสงค์มากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มอายุ ๑๘-๓๙ ปี และกลุ่มอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ประชาชนกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอนุปริญญา และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา กลุ่มอาชีพอื่น ๆ เช่น นักเรียน นักศึกษา มีความพึงประสงค์มากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ กลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพรับจ้าง ขณะที่กลุ่มอาชีพเกษตรกรมีความพึงประสงค์น้อยที่สุด กลุ่มรายได้ ๒๐,๐๐๑ บาทต่อเดือนขึ้นไป มีความพึงประสงค์มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน รองลงมาคือกลุ่มที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ขณะที่กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน

๓) ข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ด้านการบริหาร ประชาชนมีความพึงประสงค์นายกเทศมนตรีที่รักษาคำพูดที่ได้ให้ไว้กับประชาชนมากที่สุด รองลงมาคือ แต่งตัวดี เหมาะสมกับโอกาสและสถานที่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ประชาชนมีความพึงประสงค์นายกเทศมนตรีที่เข้ากับประชาชนได้ทุกกลุ่มไม่แบ่งพวกแบ่งฝ่ายมากที่สุด รองลงมาคือไม่ถือตัวไม่ทำตนเป็นเจ้านาย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ประชาชนมี

ความพึงประสงค์นกยกเทศมนตรีที่เข้าวัดทำบุญตามโอกาสต่างๆ ในวันสำคัญทางศาสนามากที่สุด รองลงมาคือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตาต่อผู้เดือดร้อน^{๖๓}

ธวัชชัย ผงอ้วน ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า

๑) ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ๔ ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ด้านคือ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

๒) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) ข้อเสนอแนะมีดังนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นที่พึงของประชาชนด้านกฎหมายได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งกายเหมาะสม สง่างาม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้มากกว่านี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ^{๖๔}

สาวิตรี คำควร ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัยจังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า

๑) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์รายรูปแบบอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับปานกลาง

๒) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อภาวะผู้นำที่มีศักยภาพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและราย

^{๖๓}พิชัย ชุมเงิน, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาบุญตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญจังหวัดมหาสารคาม”, **การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓).

^{๖๔}ธวัชชัย ผงอ้วน, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย, **การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔).

ด้านทั้ง ๖ ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านระดับการศึกษาของผู้นำ ด้านเจตคติเชิงบวก ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านประสบการณ์ และด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ^{๖๕}

พระมหามานะ พุทธวิริโย (นามนนท์) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอ หนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทุกด้านตามลำดับ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการบริหาร และด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนแตกต่างกันตามอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน^{๖๖}

จิราพร น้ำฟ้า ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในนครสนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมบุคลากรมีความพึงประสงค์ในคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกล็ดแก้วอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านคุณธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในนครสนะของบุคลากรกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงานที่แตกต่าง มีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๕ ด้านต่างกัน^{๖๗}

สมบัติ บุญเลี้ยง ได้วิจัยเรื่อง “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” จากการวิจัยพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง ประกอบไปด้วย ๑) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ๒) ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ๓) ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานและอดทน ๔) ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ๕) ผู้บริหารต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ๖) ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี ๗) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ๘) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ๙) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ๑๐) ผู้บริหารต้องมีความสามารถ^{๖๘}

^{๖๕}สาวิตรี คำควร. “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัยจังหวัดกาฬสินธุ์”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๕).

^{๖๖}พระมหามานะ พุทธวิริโย (นามนนท์), “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๖๗}จิราพร น้ำฟ้า, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในนครสนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี”, *ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖).

^{๖๘}สมบัติ บุญเลี้ยง, “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, ๒๙ (๒) (พฤษภาคม – สิงหาคม, ๒๕๕๕): ๙๘-๙๙.

สถาพร ศรีเพ็ญไทย ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า คิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความเป็นผู้นำและด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและการบริหารงานยุคใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกันมีคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลไม่แตกต่างกัน^{๖๙}

ตารางที่ ๒.๔ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สำราญ วัลลานนท์ (ปัญหาพิเศษ, ๒๕๔๘)	“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
จิรนนท์ สุวรรณห้อย (วิทยานิพนธ์, ๒๕๔๙)	“คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงปรารถนาของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนพึงปรารถนานายกเทศมนตรีที่มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์
ชุตินารถ พูลดาวทอง (รายงานการศึกษาอิสระ, ๒๕๔๙)	“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษ ตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยา คือ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านความเป็นผู้นำ ด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ตามลำดับ

^{๖๙}สถาพร ศรีเพ็ญไทย, “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”, วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม, ๒๕๖๐): ๑๑-๑๒.

ตารางที่ ๒.๔ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
บุญญาพัฒน์ อุบล (ปัญหาพิเศษ, ๒๕๔๙)	“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมกับสังคม ด้านบุคลิกภาพและด้านคุณธรรม/จริยธรรม ตามลำดับ
มัตติกา วิสัย (รายงานการศึกษาอิสระ, ๒๕๕๐)	“คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ๑) คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะที่ประชาชนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ คุณลักษณะด้านคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านสังคม ด้านความรู้ความสามารถ และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ
วีระ ภูระหงษ์ (วิทยานิพนธ์, ๒๕๕๐)	“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงานอย่างมีระบบ การเป็นผู้มีความสามารถแก้ไขความขัดแย้งและการเป็นผู้ที่เข้าใจระบบการบริหารงาน รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ โดยประเด็นที่มีกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ ได้แก่ การเป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์ การมีเป้าหมายเทศบาลที่พึงประสงค์ การเป็นคนคำนึงถึงแผนปฏิบัติการของเทศบาล

ตารางที่ ๒.๔ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
จินตนา จำบุญ (การค้นคว้าอิสระ, ๒๕๕๓)	“ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอตอนงาน จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่าภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอตอนงาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมจริยธรรม
พิชัย ชุมเงิน (ปัญหาพิเศษ, ๒๕๕๓)	“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายก เทศมนตรีเทศบาลตำบลนาคูนตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาคูน อำเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำต้องมี มนุษย์สัมพันธ์ การบริหาร บุคลิกภาพ คุณธรรมจริยธรรม
ธวัชชัย ผงอ้วน (การค้นคว้าอิสระ, ๒๕๕๔)	“ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำ คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน
พระมahamanะ พุทธิวิโร (นามนันท) (วิทยานิพนธ์, ๒๕๕๕)	“ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการบริหาร และด้านมนุษยสัมพันธ์
จิราพร น้ำฟ้า (ปัญหาพิเศษ, ๒๕๕๖)	“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในเทศบาลตำบลนาคูนตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาคูน อำเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านคุณธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๔ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ (ต่อ)

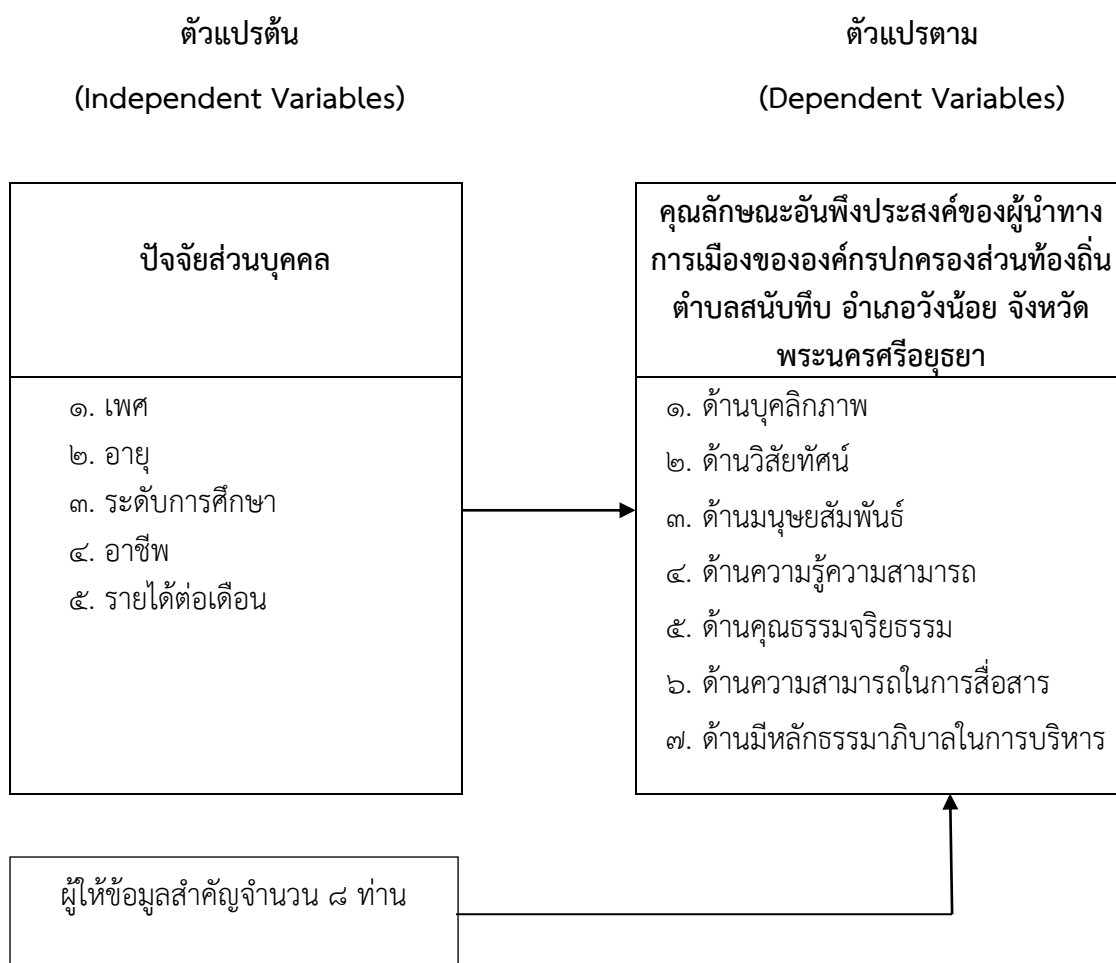
นักวิจัย	ผลการวิจัย
สมบัติ บุญเลี้ยง (บทความวิจัย, ๒๕๕๕)	“ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” จากการวิจัยพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง ประกอบไปด้วย ๑) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ๒) ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ๓) ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานและอดทน ๔) ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ๕) ผู้บริหารต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ๖) ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี ๗) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๘) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ๙) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ๑๐) ผู้บริหารต้องมีความสามารถ
สถาพร ศรีเพียวไทย (บทความวิจัย, ๒๕๖๐)	“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำและด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและการบริหารงานยุคใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำของ วรูม และเยทตัน Vroom and Tettion Model อธิบายรูปแบบผู้นำที่เหมาะสมภายในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ แบบของผู้นำจะกำหนดตามความมากน้อยของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา และแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาปรับเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแบ่งประเภทคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำ ๗ ประเภท ได้แก่ด้านบุคลิกภาพดี^{๗๐} ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

^{๗๐}Donnelly, Jame H. Jr., *Functions Behavior and Models*, (Dallas, Texas: Business Publisher, 1978), p. 98.

ด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติอ้างอิง

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชน (Population) ในเขตพื้นที่ ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีทั้งหมด ๗ หมู่บ้าน มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๗๗๑ คน^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง คือ มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๗๗๑ คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๒ คน ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ สำหรับความคลาดเคลื่อนร้อยละ ๕ ดังต่อไปนี้^๒

^๑ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรตำบลสนับทึบ, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

^๒Taro Yamane, *Statistics: An Introductory Analysis*, (New York: Harper and Row Publications, 1973), p. 272.

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนไว้ร้อยละ ๕ จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตามสูตรแทนค่า

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$$n = \frac{3,771}{1+3,771(.05)^2}$$

$$n = \frac{3,771}{1+9.43}$$

$$n = \frac{3,771}{10.43}$$

$$n = \frac{3,771}{10.43}$$

$$n = 361.64$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ๓๖๒ คน

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชาชนตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง คือ มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในตำบล สันทับ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๗๗๑ คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๒ คน มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

๑. แบ่งประชากรออกเป็นชั้นภูมิ โดยใช้หมู่บ้านเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และใช้วิธีคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ จากการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ หรือใช้สูตรดังนี้

$$\text{สูตร } n_h = \frac{n.N_h}{N}$$

n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

n_h หมายถึง ขนาดของตัวอย่างในชั้นภูมิที่ h

N หมายถึง จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง

N_h หมายถึง จำนวนประชากรในชั้นภูมิที่ h

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

๒. ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ มีรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตำบลสนับทึบ ประกอบด้วย ๗ หมู่บ้าน ได้แก่ ดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงรายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๗ หมู่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ	จำนวนประชากร	สูตร $n = \frac{n_1 \times N_1}{N}$	กลุ่มตัวอย่าง (n)
หมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก	๘๙๕	$\frac{๘๙๕ \times ๓๖๒}{๓,๗๗๑}$	๘๖
หมู่ที่ ๒ บ้านคลอง ๑๐	๒๒๗	$\frac{๒๒๗ \times ๓๖๒}{๓,๗๗๑}$	๒๒
หมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐	๒๓๑	$\frac{๒๓๑ \times ๓๖๒}{๓,๗๗๑}$	๒๒
หมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน	๓๑๒	$\frac{๓๑๒ \times ๓๖๒}{๓,๗๗๑}$	๓๐
หมู่ที่ ๕ บ้านคลอง ๒๘	๒๘๗	$\frac{๒๘๗ \times ๓๖๒}{๓,๗๗๑}$	๒๘
หมู่ที่ ๖ บ้านคลอง ๒๗	๖๐๔	$\frac{๖๐๔ \times ๓๖๒}{๓,๗๗๑}$	๕๘
หมู่ที่ ๗ บ้านสหกรณ์	๑,๒๑๕	$\frac{๑,๒๑๕ \times ๓๖๒}{๓,๗๗๑}$	๑๑๖
รวม	๓,๗๗๑	n	๓๖๒

หลังจากได้กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดแล้ว ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเลือกสุ่มแบบบังเอิญ ซึ่งเป็นการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งแบบบังเอิญไปพบขณะแจกแบบสอบถามในแต่ละหมู่บ้านในตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย ที่ได้กำหนดไว้ดังตาราง ๓.๑ จนครบจำนวน ๓๖๒ คน

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๘ รูปหรือคน ดังนี้

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
๑. พระมหาสายัณห์ วงษ์สุรินทร์, ดร.	อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๒. ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล	ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๓. นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๔. นายจิระศักดิ์ อัครผล	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๕. นายบรรจบ แจ่มเขตร	กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๖. นายณรงค์ สีสวย	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๗. นายทวี ทรัพย์เจริญ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๘. นายสนาม จันทน์นาค	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

๓.๓.๑ แบบสอบถาม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ ๒ สอบถามความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องปริมาณความคิดเห็นที่ผู้ตอบเห็นว่าตรงกับตนเองเพียงระดับเดียวจาก ๕ ระดับ (Rating Scale) ทั้ง ๗ ด้าน จำนวน ๓๕ ข้อ คือ

๑) ด้านบุคลิกภาพดี	จำนวน	๕	ข้อ
๒) ด้านวิสัยทัศน์	จำนวน	๕	ข้อ
๓) ด้านมนุษยสัมพันธ์	จำนวน	๕	ข้อ
๔) ด้านความรู้ความสามารถ	จำนวน	๕	ข้อ
๕) ด้านคุณธรรมจริยธรรม	จำนวน	๕	ข้อ
๖) ด้านความสามารถในการสื่อสาร	จำนวน	๕	ข้อ
๗) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	จำนวน	๕	ข้อ

ตอนที่ ๓ สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ลักษณะคำถามปลายเปิด

โดยคำถามในตอนที่ ๒ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	๕	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	๔	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	๓	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	๒	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	๑	คะแนน

การแปลผล

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐ แปลผลว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙ แปลผลว่า อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙ แปลผลว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙ แปลผลว่า อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๙ แปลผลว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑. ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๓. รศ.ดร.พรรษา พญุมยางกูร	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔. รศ.ดร.ประณต นันทิยะกุล	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๕. อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)^๓ และข้อที่มีการใช้ภาษาไม่เหมาะสมในบางข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ๐.๘๐-๑.๐ และมีการใช้ภาษาไม่เหมาะสมในบางข้อ จึงต้องปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลข้าวงาม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๔ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๘๒

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย

๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

^๓เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

^๔Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 4th ed., (New York: Harper & Row, 1971), p. 67.

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อนำมาวิเคราะห์

ประเด็นเนื้อหาของการสัมภาษณ์ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับหรือตั้งแต่ ๐.๕ โดยใช้สูตร ตามสูตร^๕

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ^๖

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

แบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและ กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและ โครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่า ระหว่าง ๐.๘๐-๑.๐๐ หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) แก่

^๕บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ แนวคิดและวิธีการ, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๖๓), หน้า ๙๕.

^๖ประคอง กรรณสูตร, สถิติเพื่อการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๓๗.

ประชาชนนอกเขตตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (à-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alphacoefficient)^๗ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๘๒

๓. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

๔. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบ

๕. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มาปรับแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วรรณกรรม บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดเก็บข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของนิสิตสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและขอหนังสืออนุญาตต่อ ผู้อำนวยการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย คือผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของ ความคิดเห็นของของประชาชนในเขต ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๖๒ คน วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างกำหนดจากสูตรการคำนวณของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ ซึ่งในการแจกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

^๗สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบการนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด ตามลำดับความสำคัญ

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อเสนอแนะแนวทางคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่เหมาะสม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๖๒ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๕ ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๖ องค์ความรู้

๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๖๒ คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๖๒)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๒๘	๓๕.๔
หญิง	๒๓๔	๖๔.๖
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐
๒. อายุ		
๑๘ - ๓๐ ปี	๕๒	๑๔.๔
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๕๑	๔๑.๗
๔๑ - ๕๐ ปี	๙๙	๒๗.๓
๕๑ ปี ขึ้นไป	๖๐	๑๖.๖
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐
๓. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๔๓	๖๗.๑
ปริญญาตรี	๖๕	๑๘.๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๕๔	๑๔.๙
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐
๔. อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๘	๑๓.๓
เกษตรกรกรรม	๑๙๙	๕๕.๐
รับจ้าง/พนักงานเอกชน	๘๕	๒๓.๔
เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	๑๒	๓.๓
อื่นๆ....	๑๘	๕.๐
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n=๓๖๒)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๕. รายได้		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๙๗	๕๔.๔
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๗๘	๒๑.๕
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๕๘	๑๖.๐
๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๒๙	๘.๑
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖ รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔ ตามลำดับ

อายุ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๓๑-๓๕ ปี จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗ รองลงมาคือ อายุ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓, อายุ ๕๑ ปี ขึ้นไป จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖ และน้อยที่สุดคือ อายุ ๑๘-๓๐ ปี จำนวน ๕๒ คน ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๑ รองลงมาคือ วุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐ และน้อยที่สุดคือ วุฒิสองปริญญาตรี จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙ ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐ รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง/พนักงานเอกชน จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔, ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓, อื่นๆ.ไม่ระบุ จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐ และน้อยที่สุดคือ เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓ ตามลำดับ

รายได้ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประชาชนมีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔ รองลงมาคือรายได้ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕, รายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐ และน้อยที่สุดคือรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านบุคลิกภาพ ๒) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ๓) ด้านความรู้ความสามารถ ๔) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ๕) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ๖) ด้านความสามารถในการสื่อสาร และ ๗) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม

(n=๓๖๒)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้นำทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑. ด้านบุคลิกภาพ	๔.๑๔	๐.๕๑	มาก
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	๔.๒๐	๐.๕๑	มาก
๓. ด้านความรู้ความสามารถ	๔.๑๗	๐.๕๓	มาก
๔. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	๔.๒๒	๐.๕๘	มาก
๕. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	๔.๑๖	๐.๕๗	มาก
๖. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	๔.๑๖	๐.๖๐	มาก
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	๔.๒๗	๐.๖๐	มาก
ภาพรวม	๔.๑๙	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๙$, S.D.=๐.๕๘) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ($\bar{X}=๔.๒๗$, S.D.=๐.๖๐) ด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}=๔.๒๒$, S.D.=๐.๕๘) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=๔.๒๐$, S.D.=๐.๕๑) ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=๔.๑๗$, S.D.=๐.๕๓) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=๔.๑๖$, S.D.=๐.๕๗) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=๔.๑๖$, S.D.=๐.๖๐) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=๔.๑๔$, S.D.=๐.๕๑) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลิกภาพ

(n=๓๖๒)

ด้านบุคลิกภาพ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่างาม	๓.๙๙	๐.๗๗	มาก
๒) กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ	๔.๑๔	๐.๖๘	มาก
๓) มีความยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะกับประชาชน	๔.๑๐	๐.๗๐	มาก
๔) มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ	๔.๒๕	๐.๖๕	มาก
๕) การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ	๔.๒๒	๐.๖๓	มาก
ภาพรวม	๔.๑๔	๐.๕๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๔$, S.D.=๐.๕๑) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ” ($\bar{X}=๔.๒๕$, S.D.=๐.๖๕) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ” ($\bar{X}=๔.๒๒$, S.D.=๐.๖๓) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่างาม” ($\bar{X}=๓.๙๙$, S.D.=๐.๗๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีวิสัยทัศน์

(n=๓๖๒)

ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ	๔.๒๖	๐.๖๔	มาก
๒) ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	๔.๐๙	๐.๖๓	มาก
๓) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในองค์การ มีนโยบายใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน	๔.๑๕	๐.๖๑	มาก
๔) ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับ หน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี	๔.๒๙	๐.๖๐	มาก
๕) ผู้นำต้องสร้างองค์การ สามารถเชิญชวนให้ประชาชนทุก คนมีส่วนร่วม ให้เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ ร่วมกัน มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน	๔.๑๙	๐.๖๒	มาก
ภาพรวม	๔.๒๐	๐.๕๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำ
ทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๒๐$, S.D.=๐.๕๑) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ใน
ระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า
“ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี” ($\bar{X}=๔.๒๙$,
S.D.=๐.๖๐) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และ
คาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ” ($\bar{X}=๔.๒๖$, S.D.=๐.๖๔) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า
“ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” ($\bar{X}=๔.๐๙$,
S.D.=๐.๖๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

(n=๓๖๒)

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้ เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความ เข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่าง บุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้	๔.๒๔	๐.๖๕	มาก
๒) ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ดี มีความใจเย็นเข้ากับบุคคลอื่นได้ทุกระดับ ในการ ร่วมงานกับประชาชนได้	๔.๑๒	๐.๗๒	มาก
๓) เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่าง ทางความคิด และต้องพยายามประสานความต่างต่าง นั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์	๔.๒๐	๐.๖๔	มาก
๔) มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ ประชาชน	๔.๐๙	๐.๖๗	มาก
๕) รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้ง และจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน	๔.๑๓	๐.๖๕	มาก
ภาพรวม	๔.๑๖	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำ
ทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๖$, S.D.=๐.๕๗) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า
อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่
ข้อที่ว่า “มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็น
นักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้
เกิดกับองค์กรได้” ($\bar{X}=๔.๒๔$, S.D.=๐.๖๕) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง
ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความต่างต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิง

สร้างสรรค์” ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.64$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน” ($\bar{X}=4.09$, $S.D.=0.67$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอสว่างน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความรู้ความสามารถ

($n=362$)

ด้านความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) มีความเฉลียวฉลาด อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน	4.16	0.64	มาก
๒) ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ หรือมีประสบการณ์มาพอสมควร	4.12	0.64	มาก
๓) มีความรู้ การศึกษาดี รอบรู้กฎหมาย กฎกติกาของสังคม มีความสามารถและทักษะในการบริหารงานปกครอง	4.17	0.67	มาก
๔) มีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ	4.22	0.59	มาก
๕) มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ	4.17	0.59	มาก
ภาพรวม	4.17	0.53	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอสว่างน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.53$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ” ($\bar{X}=4.22$, $S.D.=0.59$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ” ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.59$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นควรมีประสิทธิภาพในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ หรือมีประสิทธิภาพมาพอสมควร” ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.64) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถในการสื่อสาร

(n=๓๖๒)

ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) มีทักษะในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถคล้อยตามและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ	๔.๒๒	๐.๖๖	มาก
๒) สามารถสื่อสารความต้องการให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ต้องการจะเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์	๔.๑๘	๐.๗๐	มาก
๓) มีวิธีการในการสื่อสารกับประชาชน ในการขอความร่วมมือหรือให้ปฏิบัติตาม	๔.๑๕	๐.๖๕	มาก
๔) เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้	๔.๒๙	๐.๖๘	มาก
๕) มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน	๔.๒๕	๐.๖๖	มาก
ภาพรวม	๔.๒๒	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถในการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.58) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้” ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.68) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน” ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.66) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีวิธีการในการสื่อสารกับประชาชน ในการขอความร่วมมือหรือให้ปฏิบัติตาม” ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.65) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านคุณธรรมจริยธรรม

(n=๓๖๒)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ แสดงถึงความสุจริตใจ ในการทำงาน ที่เปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา ตอบ คำถามของสังคมได้ สามารถสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับ ประชาชนได้	๔.๑๔	๐.๗๖	มาก
๒) สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการ ปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน	๔.๒๓	๐.๗๐	มาก
๓) มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความ รับผิดชอบสูง	๔.๑๕	๐.๗๑	มาก
๔) ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาล ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน คำถึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมมีความยุติธรรม	๔.๑๒	๐.๗๕	มาก
๕) มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการ ปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลัก	๔.๑๖	๐.๖๘	มาก
ภาพรวม	๔.๑๖	๐.๖๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำ
ทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.60) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ใน
ระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า
“สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน” ($\bar{X}=4.23$,
S.D.=0.70) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและ
การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก” ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.68) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย
ที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาล ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน คำถึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมี
ความยุติธรรม” ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.75) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

(n=๓๖๒)

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) บริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน	๔.๑๘	๐.๖๙	มาก
๒) บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฎเกณฑ์ขององค์การ และปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายกติกาเดียวกัน	๔.๒๐	๐.๗๒	มาก
๓) บริหารโดยยึดหลักความโปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์การ	๔.๒๗	๐.๖๗	มาก
๔) บริหารโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ได้	๔.๓๐	๐.๖๘	มาก
๕) บริหารโดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อองค์การและประชาชน	๔.๓๓	๐.๗๑	มาก
๖) บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่	๔.๓๖	๐.๖๖	มาก
ภาพรวม	๔.๒๗	๐.๖๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.60) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่” ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.66) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อองค์การและประชาชน” ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.71) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน” ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.69) ตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำ ทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม ในเรื่อง เพศ โดยการทดสอบค่า F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า ๒ กลุ่ม ในเรื่อง อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๑ ใช้สถิติ t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ โดยรวม

(n=๓๖๒)

เพศ	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ชาย	๑๒๘	๔.๒๐	๐.๔๘	มาก
หญิง	๒๓๔	๔.๑๘	๐.๔๘	มาก
โดยรวม	๓๖๒	๔.๑๙	๐.๔๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.48$)

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ โดยรวม

(n = ๓๖๒)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้นำทางการเมือง		n	$\bar{X}$	SD.	t	Sig.
๑. ด้านบุคลิกภาพ	ชาย	๑๒๘	4.1๓	0.๕๑	-0.4๒๗	0.6๗0
	หญิง	๒๓๔	4.1๕	0.๕๐		
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ชาย	๑๒๘	4.1๘	0.๕๒	-0.๓๙๖	0.6๙๓
	หญิง	๒๓๔	4.๒๐	0.๕๑		
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ชาย	๑๒๘	4.1๙	0.๕๖	0.๘๔๖	0.๓๙๘
	หญิง	๒๓๔	4.1๔	0.๕๗		
๔. ด้านความรู้ความสามารถ	ชาย	๑๒๘	4.๒๐	0.๕๒	0.๖๑๔	0.๕๓๙
	หญิง	๒๓๔	4.๑๖	0.๕๓		
๕. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ชาย	๑๒๘	4.1๗	0.๖๐	0.๐๓๐	0.๙๗๖
	หญิง	๒๓๔	4.๑๖	0.๖๑		
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ชาย	๑๒๘	4.๒๓	0.๕๘	0.๓๙๓	0.๖๙๕
	หญิง	๒๓๔	4.๒๑	0.๕๘		
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	ชาย	๑๒๘	4.๓๑	0.๕๘	0.๗๘๘	0.๔๓๑
	หญิง	๒๓๔	4.๒๕	0.๖๒		
รวม	ชาย	๑๒๘	4.๒๐	0.๔๘	0.๓๐๘	0.๗๕๘
	หญิง	๒๓๔	4.๑๘	0.๔๘		
รวม		๓๖๒	4.๑๙	0.๔๘		

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๒ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ โดยรวม (n=๓๖๒)

อายุ	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑๘ - ๓๐ ปี	๕๒	๔.๑๗	๐.๔๓	มาก
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๕๑	๔.๒๐	๐.๕๐	มาก
๔๑ - ๕๐ ปี	๙๙	๔.๑๙	๐.๔๗	มาก
มากกว่า ๕๑ ปี	๖๐	๔.๑๖	๐.๕๒	มาก
โดยรวม	๓๖๒	๔.๑๙	๐.๔๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๙$, S.D.=๐.๔๘)

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ

(n = ๓๖๒)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้นำทางการเมือง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๘๑	๓	๐.๑๖๐	๐.๖๒๖	๐.๕๙๘
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๕๙๐	๓๕๘	๐.๒๕๖		
	รวม	๙๒.๐๗๑	๓๖๑			
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๔๙	๓	๐.๐๕๐	๐.๑๙๑	๐.๙๐๓
	ภายในกลุ่ม	๙๓.๓๖๔	๓๕๘	๐.๒๖๑		
	รวม	๙๓.๕๑๓	๓๖๑			
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๕๐	๓	๐.๐๘๓	๐.๒๕๘	๐.๘๕๖
	ภายในกลุ่ม	๑๑๕.๘๓๒	๓๕๘	๐.๓๒๔		
	รวม	๑๑๖.๐๘๒	๓๖๑			
๔. ความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๗๒	๓	๐.๐๒๔	๐.๐๘๖	๐.๙๖๘
	ภายในกลุ่ม	๑๐๐.๒๙๗	๓๕๘	๐.๒๘๐		
	รวม	๑๐๐.๓๗๐	๓๖๑			
๕. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๑๙	๓	๐.๐๗๓	๐.๑๙๙	๐.๘๙๗
	ภายในกลุ่ม	๑๓๑.๐๒๔	๓๕๘	๐.๓๖๖		
	รวม	๑๓๑.๒๔๓	๓๖๑			
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๒๐	๓	๐.๓๐๗	๐.๙๑๗	๐.๔๓๓
	ภายในกลุ่ม	๑๑๙.๖๔๐	๓๕๘	๐.๓๓๔		
	รวม	๑๒๐.๕๖๐	๓๖๑			
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๓๑	๓	๐.๐๔๔	๐.๑๑๙	๐.๙๔๙
	ภายในกลุ่ม	๑๓๑.๘๑๗	๓๕๘	๐.๓๖๘		
	รวม	๑๓๑.๙๔๘	๓๖๑			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๗๑	๓	๐.๐๒๔	๐.๑๐๐	๐.๙๖๐
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๒๔๙	๓๕๘	๐.๒๓๕		
	รวม	๘๔.๓๒๐	๓๖๑			

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๓ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามการศึกษา โดยรวม

(n=๓๖๒)

ระดับการศึกษา	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๔๓	๔.๒๐	๐.๔๘	มาก
ปริญญาตรี	๖๕	๔.๑๗	๐.๕๗	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	๕๔	๔.๑๕	๐.๔๓	มาก
โดยรวม	๓๖๒	๔.๑๙	๐.๔๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๙$, S.D.=๐.๔๘)

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามการศึกษา

(n = ๓๖๒)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้นำทางการเมือง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๑๘	๒	๐.๐๐๙	๐.๐๓๖	๐.๙๖๕
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๐๕๓	๓๕๙	๐.๒๕๖		
	รวม	๙๒.๐๗๑	๓๖๑			
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๙๙	๒	๐.๑๐๐	๐.๓๘๓	๐.๖๘๒
	ภายในกลุ่ม	๙๓.๓๑๔	๓๕๙	๐.๒๖๐		
	รวม	๙๓.๕๑๓	๓๖๑			
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๘๖	๒	๐.๐๙๓	๐.๒๘๙	๐.๗๔๙
	ภายในกลุ่ม	๑๑๕.๘๙๕	๓๕๙	๐.๓๒๓		
	รวม	๑๑๖.๐๘๒	๓๖๑			
๔. ความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๕๐	๒	๐.๐๗๕	๐.๒๖๘	๐.๗๖๕
	ภายในกลุ่ม	๑๐๐.๒๒๐	๓๕๙	๐.๒๗๙		
	รวม	๑๐๐.๓๗๐	๓๖๑			
๕. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๑๕	๒	๐.๒๐๗	๐.๕๖๙	๐.๕๖๗
	ภายในกลุ่ม	๑๓๐.๘๒๘	๓๕๙	๐.๓๖๔		
	รวม	๑๓๑.๒๔๓	๓๖๑			
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๑๐	๒	๐.๑๐๕	๐.๓๑๓	๐.๗๓๑
	ภายในกลุ่ม	๑๒๐.๓๕๐	๓๕๙	๐.๓๓๕		
	รวม	๑๒๐.๕๖๐	๓๖๑			
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๗๖	๒	๐.๐๘๘	๐.๒๔๐	๐.๗๘๖
	ภายในกลุ่ม	๑๓๑.๗๗๒	๓๕๙	๐.๓๖๗		
	รวม	๑๓๑.๙๔๘	๓๖๑			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๑๔	๒	๐.๐๕๗	๐.๒๔๓	๐.๗๘๔
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๒๐๖	๓๕๙	๐.๒๓๕		
	รวม	๘๔.๓๒๐	๓๖๑			

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๔ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอาชีพ โดยรวม (n=๓๖๒)

อาชีพ	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๘	๔.๑๓	๐.๔๗	มาก
เกษตรกร	๑๙๙	๔.๑๗	๐.๔๘	มาก
รับจ้าง/พนักงานเอกชน	๘๕	๔.๒๔	๐.๕๐	มาก
เจ้าของกิจการ	๑๒	๔.๒๒	๐.๔๐	มาก
อื่นๆ....	๑๘	๔.๓๐	๐.๕๖	มาก
โดยรวม	๓๖๒	๔.๑๙	๐.๔๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๙$, S.D.=๐.๔๘)

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอาชีพ

(n = ๓๖๒)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้นำทางการเมือง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๗๗	๔	๐.๑๔๔	๐.๕๖๓	๐.๖๙๐
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๔๙๔	๓๕๗	๐.๒๕๖		
	รวม	๙๒.๐๗๑	๓๖๑			
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๐๑	๔	๐.๒๐๐	๐.๗๗๑	๐.๕๔๕
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๗๑๒	๓๕๗	๐.๒๖๐		
	รวม	๙๓.๕๑๓	๓๖๑			
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๔๑	๔	๐.๒๘๕	๐.๘๘๖	๐.๔๗๒
	ภายในกลุ่ม	๑๑๔.๙๔๐	๓๕๗	๐.๓๒๒		
	รวม	๑๑๖.๐๘๒	๓๖๑			
๔. ความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๖๑	๔	๐.๑๙๐	๐.๖๘๒	๐.๖๐๕
	ภายในกลุ่ม	๙๙.๖๐๙	๓๕๗	๐.๒๗๙		
	รวม	๑๐๐.๓๗๐	๓๖๑			
๕. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๘๖	๔	๐.๑๗๒	๐.๔๖๙	๐.๗๕๘
	ภายในกลุ่ม	๑๓๐.๕๕๗	๓๕๗	๐.๓๖๖		
	รวม	๑๓๑.๒๔๓	๓๖๑			
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๗๗	๔	๐.๒๔๔	๐.๗๒๙	๐.๕๗๓
	ภายในกลุ่ม	๑๑๙.๕๘๓	๓๕๗	๐.๓๓๕		
	รวม	๑๒๐.๕๖๐	๓๖๑			
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๔๖	๔	๐.๑๖๒	๐.๔๓๙	๐.๗๘๐
	ภายในกลุ่ม	๑๓๑.๓๐๒	๓๕๗	๐.๓๖๘		
	รวม	๑๓๑.๙๔๘	๓๖๑			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๓๑	๔	๐.๑๕๘	๐.๖๗๓	๐.๖๑๑
	ภายในกลุ่ม	๘๓.๖๘๙	๓๕๗	๐.๒๓๔		
	รวม	๘๔.๓๒๐	๓๖๑			

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๕ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามรายได้ โดยรวม

(n=๓๖๒)

รายได้	ระดับความคิดเห็น			
	n	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๙๗	๔.๒๐	๐.๔๘	มาก
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๗๘	๔.๒๐	๐.๕๑	มาก
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๕๘	๔.๑๕	๐.๔๕	มาก
๓๑,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๒๙	๔.๑๗	๐.๔๗	มาก
โดยรวม	๓๖๒	๔.๑๙	๐.๔๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม จำแนกตามรายได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๙$, S.D.=๐.๔๘)

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอาชีพ

(n = ๓๖๒)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้นำทางการเมือง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๔๓	๓	๐.๒๔๘	๐.๙๗๐	๐.๔๐๗
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๓๒๙	๓๕๘	๐.๒๕๕		
	รวม	๙๒.๐๗๑	๓๖๑			
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๙๗	๓	๐.๒๓๒	๐.๘๙๖	๐.๔๔๓
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๘๑๖	๓๕๘	๐.๒๕๙		
	รวม	๙๓.๕๑๓	๓๖๑			
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๓๘	๓	๐.๐๗๙	๐.๒๔๕	๐.๘๖๕
	ภายในกลุ่ม	๑๑๕.๘๔๔	๓๕๘	๐.๓๒๔		
	รวม	๑๑๖.๐๘๒	๓๖๑			
๔. ความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๒๗	๓	๐.๐๐๙	๐.๐๓๒	๐.๙๙๒
	ภายในกลุ่ม	๑๐๐.๓๔๓	๓๕๘	๐.๒๘๐		
	รวม	๑๐๐.๓๗๐	๓๖๑			
๕. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๒๔	๓	๐.๑๐๘	๐.๒๙๕	๐.๘๒๙
	ภายในกลุ่ม	๑๓๐.๙๑๙	๓๕๘	๐.๓๖๖		
	รวม	๑๓๑.๒๔๓	๓๖๑			
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๗๔	๓	๐.๐๒๕	๐.๐๗๓	๐.๙๗๕
	ภายในกลุ่ม	๑๒๐.๔๘๖	๓๕๘	๐.๓๓๗		
	รวม	๑๒๐.๕๖๐	๓๖๑			
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๘๖	๓	๐.๐๙๕	๐.๒๕๙	๐.๘๕๕
	ภายในกลุ่ม	๑๓๑.๖๖๓	๓๕๘	๐.๓๖๘		
	รวม	๑๓๑.๙๔๙	๓๖๑			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๓๐	๓	๐.๐๔๓	๐.๑๘๔	๐.๙๐๗
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๑๙๐	๓๕๘	๐.๒๓๕		
	รวม	๘๔.๓๒๐	๓๖๑			

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปผลทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน ที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t/F	ค่า Sig	ผลการทดสอบ	
					สมมติฐาน ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	เพศ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๐.๓๐๘	๐.๗๕๘	-	/
๒	อายุ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๐.๑๐๐	๐.๙๖๐	-	/
๓	ระดับการศึกษา	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๐.๒๔๓	๐.๗๘๔	-	/
๔	อาชีพ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๐.๖๗๓	๐.๖๑๑	-	/
๕	รายได้	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๐.๑๘๔	๐.๙๐๗	-	/

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง ดังนี้

๔.๔.๑ ด้านบุคลิกภาพ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลิกภาพ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๑ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลิกภาพ

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจซื่อมือสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน	๒๐
๒. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจเย็นฟังได้	๑๑

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลิกภาพ ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจซื่อมือสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน จำนวน ๒๐ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจเย็นฟังได้ จำนวน ๑๑ คน

๔.๔.๒ ด้านการมีวิสัยทัศน์

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีวิสัยทัศน์ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๒ ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีวิสัยทัศน์

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ นำพาท้องถิ่นให้ประชาชนมีอาชีพรองรับ	๒๓
๒. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำสิ่งใหม่ๆ มาสู่ท้องถิ่น ให้ทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน	๙

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านวิสัยทัศน์ ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ นำพาท้องถิ่นให้ประชาชนมีอาชีพรองรับ จำนวน ๒๓ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำสิ่งใหม่ๆ มาสู่ท้องถิ่น ให้ทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน จำนวน ๙ คน

๔.๔.๓ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๓ ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ากับคนได้ทุกเพศ ทุกวัย ขวัญใจทุกๆ กลุ่ม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่	๑๔
๒. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคนดีมีสัมมาคารวะ	๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นต้องเข้ากับคนได้ทุกเพศ ทุกวัย ขวัญใจทุกๆ กลุ่ม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ จำนวน ๑๔ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคนดีมีสัมมาคารวะ จำนวน ๕ คน

๔.๔.๔ ด้านความรู้ความสามารถ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดำรงวิทยารุข จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ความรู้ความสามารถ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดำรงวิทยารุข จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านความรู้ความสามารถ

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความรู้รอบด้านทั้งกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ	๒๓
๒. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อนำประโยชน์ที่มีต่อชุมชน ประชาชน ในท้องถิ่น	๑๑

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดำรงวิทยารุข จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความรู้ความสามารถ ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความรู้รอบด้านทั้งกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ จำนวน ๒๓ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อนำประโยชน์ที่มีต่อชุมชน ประชาชน ในท้องถิ่น จำนวน ๑๑ คน

๔.๔.๕ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดำรงวิทยารุข จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๕ ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจ มีคุณธรรมในการบริหารให้ประชาชนเชื่อและศรัทธา	๑๙
๒. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องโปร่งใส ประพฤติดีเป็นแบบอย่าง ชอบช่วยเหลือประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก	๑๒
๓. สนับสนุนประชาชนให้ทำดี ประรณาดดีต่อประชาชน พร้อมช่วยเหลือ และรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	๑๑

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใจ มีคุณธรรมในการบริหารให้ประชาชนเชื่อและศรัทธา จำนวน ๑๙ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องโปร่งใส ประพฤติดีเป็นแบบอย่าง ชอบช่วยเหลือประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก จำนวน ๑๒ คน ๓) สนับสนุนประชาชนให้ทำดี ประรณาดดีต่อประชาชน พร้อมช่วยเหลือ และรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง จำนวน ๑๑ คน

๔.๔.๖ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ความรู้ความสามารถ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๖ ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพูดคุย กับประชาชนรู้เรื่อง และเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่างๆ ได้	๑๓
๒. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความสามารถในการเข้าหาประชาชน สามารถยุติปัญหา แก้ปัญหาในท้องถิ่นได้	๗

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดงเจริญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถในการสื่อสาร ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพูดคุย กับประชาชนรู้เรื่อง และเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่างๆ ได้ จำนวน ๑๓ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความสามารถในการเข้าหาประชาชน สามารถยุติปัญหาแก้ปัญหาในท้องถิ่นได้ จำนวน ๗ คน

๔.๔.๗ ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดงเจริญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดงเจริญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลอดการทุจริต นำพาหน่วยงานปราศจากการทำผิด วินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดจรรยาบรรณ ปลอดจากคอร์รัปชันหรือมีคอร์รัปชันน้อยลง	๒๖
๒. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารอย่างสร้างสรรค์และส่งเสริมค่านิยมที่ถูกทำนองคลองธรรม	๑๘

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดงเจริญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ดังนี้ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลอดการทุจริต นำพาหน่วยงานปราศจากการทำผิด วินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดจรรยาบรรณ ปลอดจากคอร์รัปชันหรือมีคอร์รัปชันน้อยลง จำนวน ๒๖ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารอย่างสร้างสรรค์และส่งเสริมค่านิยมที่ถูกทำนองคลองธรรม จำนวน ๑๘ คน

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ประชาชนต้องการและให้ความสำคัญในแต่ละด้าน

ด้านบุคลิกภาพ คือ ประชาชนต้องการให้ต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจซื่อมือสะอาด ปราศจากคอร์ปชั่น

ด้านวิสัยทัศน์ คือ ประชาชนต้องการให้ต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ นำพาท้องถิ่นให้ประชาชนมีอาชีพรองรับ

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ากับคนได้ทุกเพศ ทุกวัย ขวัญใจทุกๆ กลุ่ม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่

ด้านความรู้ความสามารถ คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความรู้รอบด้านทั้งกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจ มีคุณธรรมในการบริหารให้ประชาชนเชื่อและศรัทธา

ด้านความสามารถในการสื่อสาร คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพูดคุย กับประชาชนรู้เรื่อง และเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่างๆ ได้

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลอดการทุจริต นำพาหน่วยงานปราศจากการทำผิด วินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดจรรยาบรรณ ปลอดจากคอร์ปชั่นหรือมีคอร์ปชั่นน้อยลง

๔.๕ ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทาง การเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๘ รูปหรือคน ผลการสัมภาษณ์พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

๔.๕.๑ ด้านบุคลิกภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑. การแสดงออกทางกาย วาจา ใจ กริยาท่าทางที่เหมาะสม นิสัยใจคอ อารมณ์ดี การแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสม และพฤติกรรมต่างๆ มีลักษณะเฉพาะ สามารถสร้างแรงจูงใจและเป็นที่ศรัทธาของผู้อื่นได้ มีความมั่นใจในตนเอง มีความทะเยอทะยานในการทำงาน มีความอดทนและรับผิดชอบ^๑

๒. ผู้นำมีความกระตือรือร้น การแต่งกายเหมาะสมตามสถานการณ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง พร้อมจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น^๒

๓. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลิกท่าทางที่อ่อนน้อมในบางสถานการณ์แต่บางสถานการณ์ต้องเข้มแข็งมีความโดดเด่น ไม่อวกแวก อบอุ่นจริงใจประชาชนก็จะไว้วางใจเพราะเข้าถึงตัวตนได้^๓

๔. ผู้นำต้องมีบุคลิกที่มีความอ่อนโยนต่อผู้สูงอายุกว่า แสดงออกถึงความจริงใจ ไว้วางใจได้ อยู่กับผู้ใหญ่ก็เป็นเด็ก อยู่กับคนที่เด็กกว่าก็ต้องเป็นผู้ใหญ่^๔

๕. ผู้นำต้องมีกริยามารยาท ถึงแม้ว่าจะอยู่หรือเสวนากับคนที่ด้อยกว่าก็ตาม แต่งกายต้องเหมาะสมกับเหตุการณ์ รู้กาลเทศะ^๕

^๑สัมภาษณ์ พระมหาสาธิต วังสุรินทร์, ดร., อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๒สัมภาษณ์ นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๓สัมภาษณ์ ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล, ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

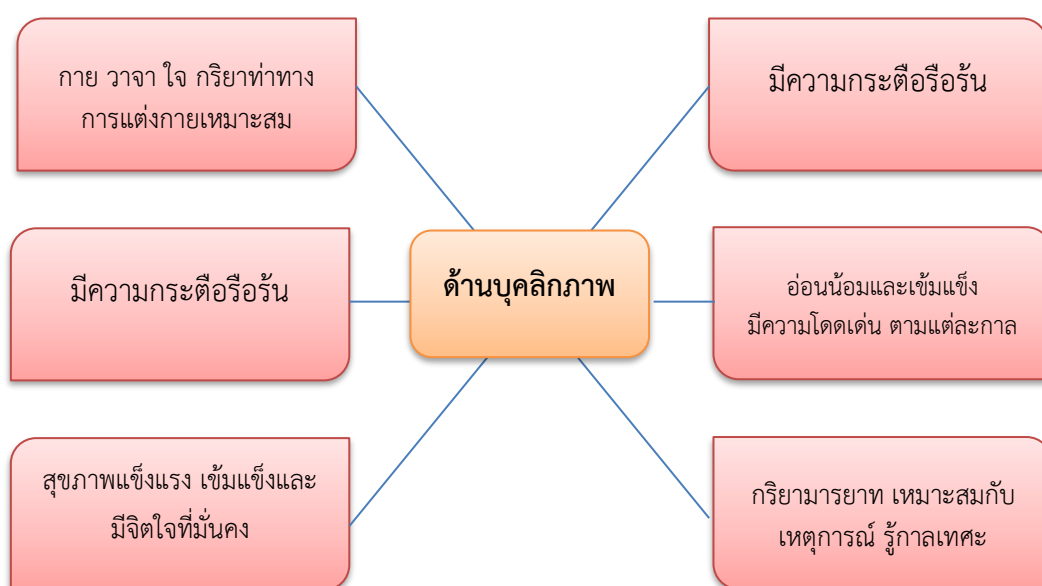
^๔สัมภาษณ์ นายบรรจบ แจ่มเขตร์, กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๕สัมภาษณ์ นายจิระศักดิ์ อัดถผล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๖. ผู้นำต้องมีลักษณะที่ดี ใครพบเห็นน่าประทับใจ มีเสน่ห์ในความอ่อนน้อมถ่อมตน^๖
ผู้นำต้องมีบุคลิกที่น่าประทับใจ ใครเห็นอยากสนทนาด้วย สุขภาพทั้งกาย วาจา และใจ^๗

๗. ผู้นำต้องมีบุคลิกดี สุขภาพแข็งแรง เข้มแข็งและมีจิตใจที่มั่นคง^๘

สรุปได้ว่า ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบุคลิกดี กริยาท่าทางสุขภาพทั้งกาย จิตใจ งาม กริยามารยาทโดดเด่น น่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้ สร้างความศรัทธาต่อผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกประทับใจ อยากติดต่อ มีความอ่อนน้อมน่านสนทนาด้วย สามารถสรุปและแสดงได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๔.๑ ลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพ

๔.๕.๒ ด้านการมีวิสัยทัศน์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑. ผู้นำมีความคาดหวังต่อความสำเร็จขององค์กร มีการมองการณ์ไกล สามารถกำหนดนโยบายในการพัฒนาองค์กรของตนเอง และนำองค์กรไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จ^๙ กำหนด

^๖สัมภาษณ์ นายณรงค์ สีสวย, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๗สัมภาษณ์ นายทวี ทรัพย์เจริญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๘สัมภาษณ์ นายสนาม จันทร์นาค, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๙สัมภาษณ์ พระมหาสายัณห์ วงษ์สุรินทร์, ดร., อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขต มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

เป้าหมายของค์สวดคล้องกับสถานการณ์ มีนโยบายใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน^{๑๐}

๒. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการปกครองส่วนท้องถิ่น วิสัยทัศน์ที่ทันต่อเหตุการณ์ ทันสังคม มีมุมมองที่ใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นหรือนำพาองค์กรไปในทิศทางที่พัฒนาขึ้นเรื่อย^{๑๑}

๓. ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง นำพาองค์กรและความ เป็นอยู่ของคนในพื้นที่ได้ตีมองโลกในแง่บวก คิดสร้างสรรค์^{๑๒}

๔. ผู้นำต้องก้าวไกล คิดเร็ว ทันการณ์ มีหัวก้าวหน้า กล้าตัดสินใจ การมองภาพที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้าไม่ใช่ถอยหลังไปมองอดีตหรือมีย่ำอยู่ในปัจจุบัน ต้องเป็นภาพที่ชัดเจน ตอบคำถามได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร วิสัยทัศน์^{๑๓}

๕. ผู้นำต้องแสดงผลงานให้ประจักษ์ถึงความมีวิสัยทัศน์ เป็นภาพที่เกิดจากแนวความคิด เชิงรุกไปข้างหน้าไม่ใช่การตามแก้ปัญหาหรือการนั่งรับปัญหาเพื่อตอบโต้หรือตอบสนองปัญหา เท่านั้น^{๑๔}

๖. ผู้นำต้องฉลาด มีไหวพริบดี ฝันที่เป็นจริง เมื่อฝันแล้วย่าหยุดแค่นั้นแต่เริ่มลงมือทำ และเมื่อลงมือทำแล้วย่าหยุดจนกว่าจะสำเร็จ^{๑๕}

๗. ผู้นำต้องกล้าคิดกล้าตัดสินใจ การมองภาพอนาคตของผู้นำและสมาชิกในองค์กร และ กำหนดจุดหมายปลายทางที่เชื่อมโยงกับภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อเข้าด้วยกัน แล้วมุ่งสู่จุดหมาย ปลายทางที่ต้องการจุดหมายปลายทางที่ต้องการ จุดหมายปลายทางดังกล่าวต้องชัดเจน ทำท่าย มีพลังและมีความเป็นไปได้^{๑๖}

สรุปได้ว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ต้องมองการณ์ไกล ฉลาด มีไหวพริบ กล้าคิดกล้าตัดสินใจทัน ต่อเหตุการณ์ ทันสังคม มีมุมมองที่ใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นหรือนำพาองค์กรไปในทิศทางที่

^{๑๐}สัมภาษณ์ นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๑}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล, ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๒}สัมภาษณ์ นายบรรจบ แจ่มเชษฐ์, กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

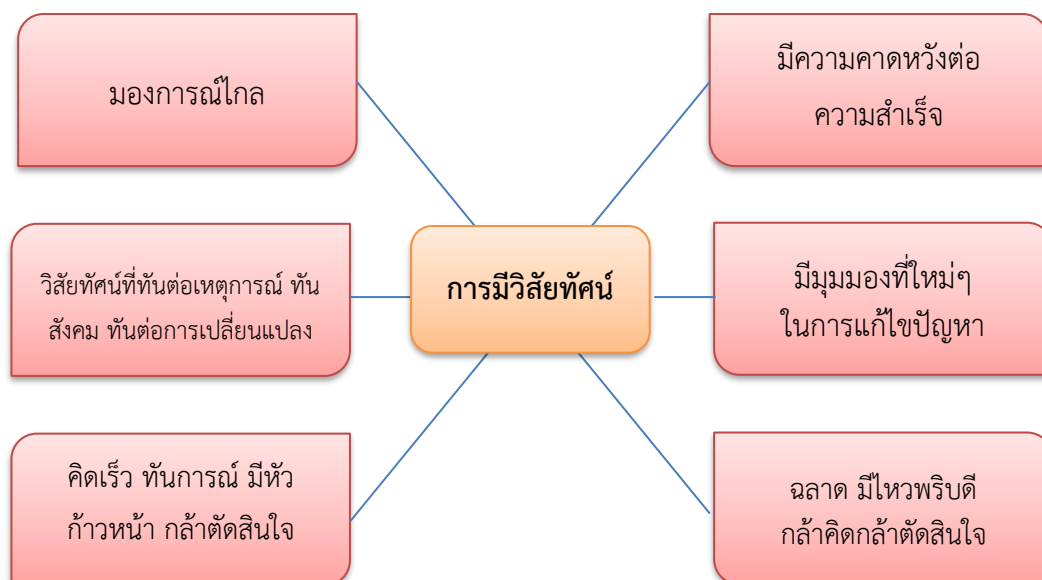
^{๑๓}สัมภาษณ์ นายจิระศักดิ์ อัดถผล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๔}สัมภาษณ์ นายณรงค์ สีสวย, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๕}สัมภาษณ์ นายทวี ทรัพย์เจริญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอดันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๖}สัมภาษณ์ นายสนาม จันทน์นาค, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

พัฒนาขึ้น สามารถกำหนดนโยบายในการพัฒนาองค์กรของตนเอง และนำองค์กรไปสู่ความก้าวหน้า และความสำเร็จ สามารถสรุปได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๔.๒ ลักษณะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์

๔.๕.๓ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑. ผู้นำต้องสามารถหักทลายพูด คอย หักทลายกับลูกน้อง ในประเด็นเรื่องต่างๆ อย่างเป็นกันเอง ไว้ใจได้ลูกน้องให้ความรักความไว้วางใจ มีความห่วงใยต่อลูกน้อง ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ผู้นำต้องรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของลูกน้อง^{๑๗}

๒. มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสังคมได้ดี สماعคมกับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม เปิดรับฟังในสิ่งต่างๆ และไม่แสดงท่าทีแม้ว่าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม^{๑๘}

๓. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้าถึงประชาชน เพราะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด มนุษย์สัมพันธ์สามารถทำให้งานและโครงการต่างๆ เปลี่ยนจากนามธรรมเป็นรูปธรรมได้^{๑๙}

^{๑๗}สัมภาษณ์ พระมหาสายัณห์ วงษ์สุรินทร์, ดร., อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๘}สัมภาษณ์ นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๙}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล, ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๔. ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน เช่น เพื่อนร่วมงาน ประชาชน ลูกน้อง เพื่อนำพาองค์การไปสู่การบริการที่ดีมีประสิทธิภาพ ตามนโยบายแห่งรัฐได้^{๒๐}

๕. ผู้นำต้องเข้ากับทุกคนได้ดี มีสัมมาคารวะ รู้เด็กรู้ผู้ใหญ่ มือไม้ต้องอ่อนไหวประชาชนได้ ไม่ใช่รอผู้เฒ่าคนแก่ยกมือไหว้อย่างเดียว^{๒๑}

๖. ผู้นำที่ดีมีมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้าง วางตัวเป็น เห็นหัวคนอื่น ต้องเข้าหาประชาชนไม่ใช่รอให้ประชาชนเข้าหา^{๒๒}

๗. ผู้นำต้องเข้าถึงประชาชน และประชาชนเข้าถึงง่าย การควบคุมพฤติกรรมและทัศนคติของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงทั้งทางคำพูดและปฏิกิริยาท่าทาง การปรับความคิด อารมณ์ความรู้สึกให้เป็นเชิงบวกทั้งต่อตัวเองและต่อประชาชน จะทำให้ประชาชนมีมุมมองที่ดีมีความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกด้วย^{๒๓}

๘. ผู้นำที่ดีต้องเข้ากับทุกคนได้ ลดความขัดแย้งในการทำงาน เป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหา สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน สร้างความเข้มแข็งของทีมงานและทำให้เกิดการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเป้าหมายของการทำงานและองค์กร อยากรู้ว่าการทำงานประสบความสำเร็จสวยงาม^{๒๔}

สรุปได้ว่า ผู้นำควรมีมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำต้องสามารถหักทลายพูด คอย หักทลายกับลูกน้องในประเด็นเรื่องต่างๆ อย่างเป็นกันเอง ไว้วางใจลูกน้องให้ความรักความไว้วางใจ มีความห่วงใยต่อลูกน้อง ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถสรุปได้ดังแผนภาพ

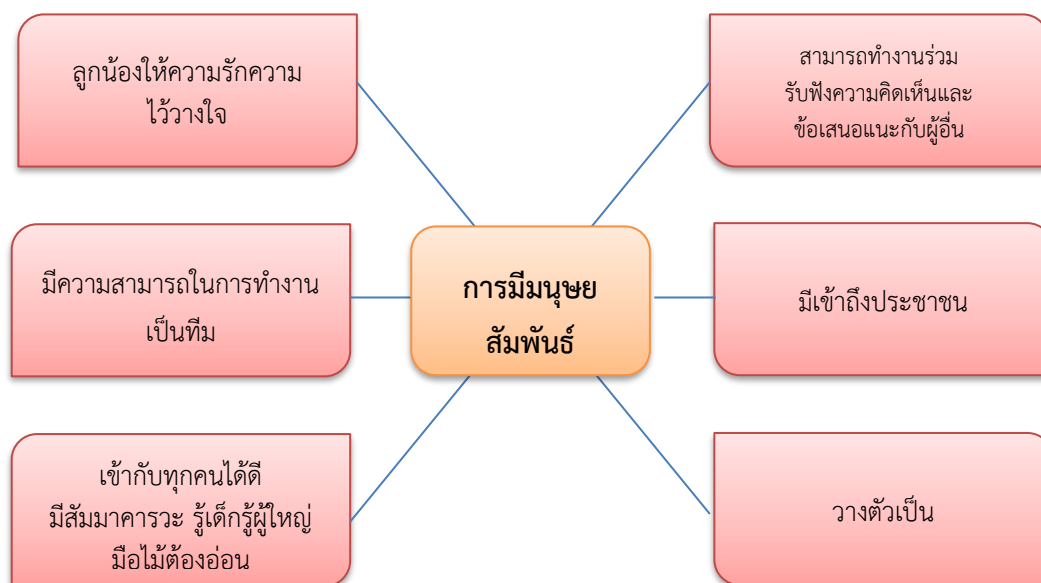
^{๒๐}สัมภาษณ์ นายบรรจบ แจ่มเขตร์, กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๑}สัมภาษณ์ นายจิระศักดิ์ อัดถผล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๒}สัมภาษณ์ นายณรงค์ สีสวย, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๓}สัมภาษณ์ นายทวี ทรัพย์เจริญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๔}สัมภาษณ์ นายสนาม จันทร์นาค, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

แผนภาพที่ ๔.๓ ลักษณะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์

๔.๕.๔ ด้านความรู้ความสามารถ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑. ผู้นำต้องคิดกว้างไกล มีการวางแผนเป็นลำดับขั้นตอน ทำสิ่งต่างๆ ที่ยากให้ง่าย มองการณ์ไกล มองไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง มีเป้าหมายชัดเจน ฝ่าฟันความสำเร็จอยู่เสมอ มีความกระตือรือร้น มีทักษะในการบริหาร มีความสามารถในการคิดและการพูด^{๒๕}

๒. ผู้นำต้องมีทัศนคติที่ดีต่อประชาชน มีความฉลาด มีความกล้าตัดสินใจ มีความรู้ความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี^{๒๖}

๓. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความสามารถหลายด้านและสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการติดต่อประสานงานต่างๆ ระหว่างหน่วยงานได้ดี และมีความรู้จริง^{๒๗}

๔. ผู้นำต้องมีการศึกษา ทั้งรอบรู้ในเรื่องกฎหมายบ้านเมืองดี กฎกติกาของสังคม มีความสามารถในการนำพองค์การไปสู่การเปลี่ยนแปลง กล้าได้กล้าทำ^{๒๘}

^{๒๕}สัมภาษณ์ พระมหาสายัณห์ วงษ์สุรินทร์, ดร., อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตมหาวิทยาลัยนครพนม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๖}สัมภาษณ์ นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๗}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล, ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยนครพนม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๘}สัมภาษณ์ นายบรรจบ แจ่มเขตร์, กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

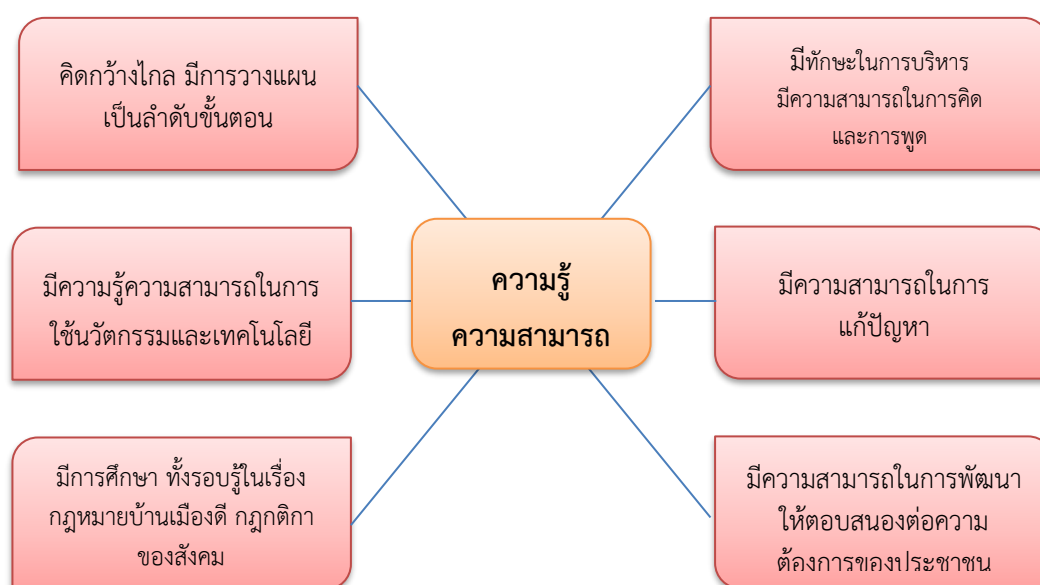
๕. ผู้นำต้องมีความสามารถในการบริหารหรือปกครอง มีความสามารถทั้งการบริหาร การเข้าถึงประชาชน การแก้ปัญหาท้องถิ่น^{๒๙}

๖. ผู้นำต้องมีความสามารถรอบตัว มีความสามารถในการพัฒนาองค์การให้ตอบสนอง ต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ คิดและทำให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนและปรับปรุง^{๓๐}

๗. ผู้นำต้องมีความสามารถรอบด้าน ทั้งการบริหาร การปกครอง การสื่อสาร การพูดจา การวางแผน^{๓๑}

๘. ผู้นำต้องมีความสามารถหลายด้าน เช่น ความสามารถในการเป็นแบบอย่าง ความสามารถในการสั่งงาน ความสามารถในการปกครอง ความสามารถในการดำเนินโครงการต่างๆ ให้บรรลุผล^{๓๒}

สรุปได้ว่า ผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีการศึกษา ทั้งรอบรู้ในเรื่องกฎหมายบ้านเมืองดี กฎกติกาของสังคม ความกระตือรือร้น มีทักษะในการบริหาร มีความสามารถในการบริหารหรือ ปกครอง มีความสามารถทั้งการบริหาร การเข้าถึงประชาชน การปรับเปลี่ยนและปรับปรุงแก้ปัญหา ท้องถิ่น สามารถแสดงได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๔.๔ ลักษณะผู้นำด้านความรู้ความสามารถ

^{๒๙} สัมภาษณ์ นายจิระศักดิ์ อัดถผล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายณรงค์ สีสวย, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายทวี ทรัพย์เจริญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นายสนาม จันทร์นาค, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๔.๕.๕ ด้านคุณธรรมจริยธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑. ผู้นำต้องยึดหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน ปิยาจา อตถจริยา สมานัตตา และมีพรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความยุติธรรม^{๓๓}
๒. ผู้นำต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเองและกับผู้อื่น เป็นความดีงาม เป็นมโนธรรม เป็นเครื่องประคับประคองใจให้เกลียดความชั่ว กลัวบาป ใฝ่ความดี และเป็นเครื่องกระตุ้นผลักดันให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดีที่มีความสงบเย็นภายใน^{๓๔}
๓. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมให้เป็นแบบอย่างต่อสาธารณชนได้สัมผัสและเรียนรู้ ในความเป็นต้นแบบ มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อองค์กรและประชาชน^{๓๕}
๔. ผู้นำต้องมีคุณธรรมจริยธรรมในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม อย่าว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง ต้องรู้สิ่งไหนควรสิ่งไหนไม่ควร ไม่เห็นแก่พวกพ้อง น้องกัน^{๓๖}
๕. ผู้นำที่ดีต้องเป็นแบบอย่างให้ลูกน้อง สอนด้วยการกระทำให้เห็น ไม่ประพาดหรือปฏิบัติตนในทางที่เสื่อมเสีย^{๓๗}
๖. ผู้นำต้องมีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ซื่อสัตย์ต่อความคิดและองค์การ ต่อประชาชน โดยการนำความรู้ไปใช้ในความจริงให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม อันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม^{๓๘}
๗. ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมประจำตัว สังคมสมัยนี้มีปัญหาเพราะผู้นำ ถ้าผู้นำมีพฤติกรรมที่ดีงามต้องประสงค์ของสังคมเป็นหลักหรือกรอบที่ทุกคนกำหนดไว้ เป็นแนวปฏิบัติสำหรับสังคม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม เกิดความสงบร่มเย็นเป็นสุข เกิดความรัก

^{๓๓}สัมภาษณ์ พระมหาสาธิต วังสุรินทร์, ดร., อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๔}สัมภาษณ์ นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๕}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล, ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๖}สัมภาษณ์ นายบรรจบ แจ่มเขตร์, กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

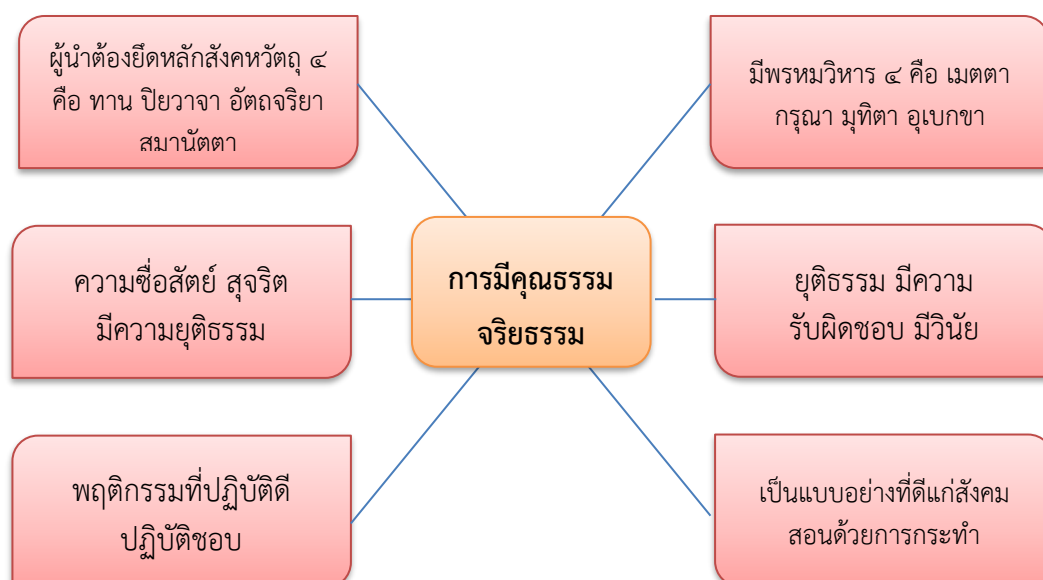
^{๓๗}สัมภาษณ์ นายจิระศักดิ์ อรรถผล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๘}สัมภาษณ์ นายณรงค์ สีสวย, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

สามัคคี เกิดความอบอุ่นมั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิต โดยการมีศีลธรรม เคารพกฎหมาย ถือ
ธรรมเนียม ปฏิบัติตามประเพณี เป็นต้น^{๓๙}

๘. ผู้นำต้องประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ประกอบด้วยธรรม มีความเมตตา ความปรารถนาดี
ต่อกัน ความเอื้อเฟื้อต่อกัน ความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่เอาเปรียบผู้อื่น และความอะลุ่มอล่วย
ถ้อยทีถ้อยอาศัยคุณธรรม^{๔๐}

สรุปได้ว่า ผู้นำมีคุณธรรมจริยธรรม ผู้นำต้องมีคุณธรรมประจำตัว มีคุณธรรมจริยธรรมใน
การปฏิบัติหน้าที่ ซื่อสัตย์ต่อความคิดและองค์การ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความยุติธรรมต่อประชาชน
เป็นต้นแบบ มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อองค์กรและประชาชน สามารถแสดงได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๔.๕ ลักษณะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรม

^{๓๙}สัมภาษณ์ นายทวี ทรัพย์เจริญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๐}สัมภาษณ์ นายสนาม จันทน์นาค, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๔.๕.๖ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑. ผู้นำมีความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในองค์กร ทั้งจากเพื่อนร่วมงาน ผู้ร่วมงาน ผู้นำสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำต้องสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน^{๔๑}

๒. ผู้นำมีทักษะในการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกับประชาชนได้ มีการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาและชัดเจน การวางความคิดอย่างมีระบบ การที่ผู้นำจะสื่อสารให้ชัดเจนได้ ต้องมีกระบวนการเรียบเรียง วางกรอบที่ชัดเจนก่อน เพราะหากทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่ายและมีเหตุผลแล้ว การโน้มน้าวก็จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๔๒}

๓. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทันต่อการสื่อสารสามารถใช้ช่องทางต่างๆ ในการสื่อสารกับประชาชนและผู้ร่วมงานได้ดี การสื่อสารที่ดีทำให้ประชาชนสามารถเห็นความก้าวหน้าของการทำงาน^{๔๓}

๔. ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสาร เป็นทั้งผู้สื่อที่ดีและผู้รับฟังที่ดี การสื่อสารดีทำให้การทำงานราบรื่น คนที่ติดต่อด้วยก็จะเข้าใจสิ่งที่สื่อออกไป ซึ่งผู้นำก็ต้องติดต่อกับผู้คนมากมายหน้าตา ผู้นำที่ดีควรใช้ภาษากาย เช่น สบตาแบบมีไมตรี ยิ้ม พยักหน้าเบาๆ ให้เกียรติผู้สื่อสารก่อนเสมอ นอกจากนี้จะต้องไม่พูดแทรก ไม่ตัดบทหรือเปลี่ยนเรื่องทันที รอให้ผู้อื่นสื่อสารจบก่อนและค่อยพูด^{๔๔}

๕. รักษาวาจาสัตย์ เทคนิคการสื่อสารนี้สำคัญมากๆ เหมือนคำว่า “กษัตริย์ตรัสแล้วไม่คืนคำ” ผู้นำที่ดีต้องรักษาคำพูด พูดแล้วควรต้องทำ และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีเสมอ ผู้นำต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจ เพราะต่างคนต่างการศึกษา ต้องรู้บริบทของท้องถิ่นตนเอง ฟันเฟืองอย่างไร^{๔๕}

๖. ผู้นำที่ดีสามารถพูดคุยกับประชาชนให้เข้าใจได้ง่าย ส่งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้ สามารถใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน ใจเขา-ใจเรา หลีกเลียงคำพูด ประชดประชัน กระทบกระเทียบ แดกดัน ซึ่งสร้างแต่ความขัดแย้ง ไม่ก่อประโยชน์และจะมีแต่ผลเสียตามมา^{๔๖}

^{๔๑}สัมภาษณ์ พระมหาสาธิต วังสุรินทร์, ดร., อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๒}สัมภาษณ์ นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๓}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล, ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๔}สัมภาษณ์ นายบรรจบ แจ่มเขตร์, กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

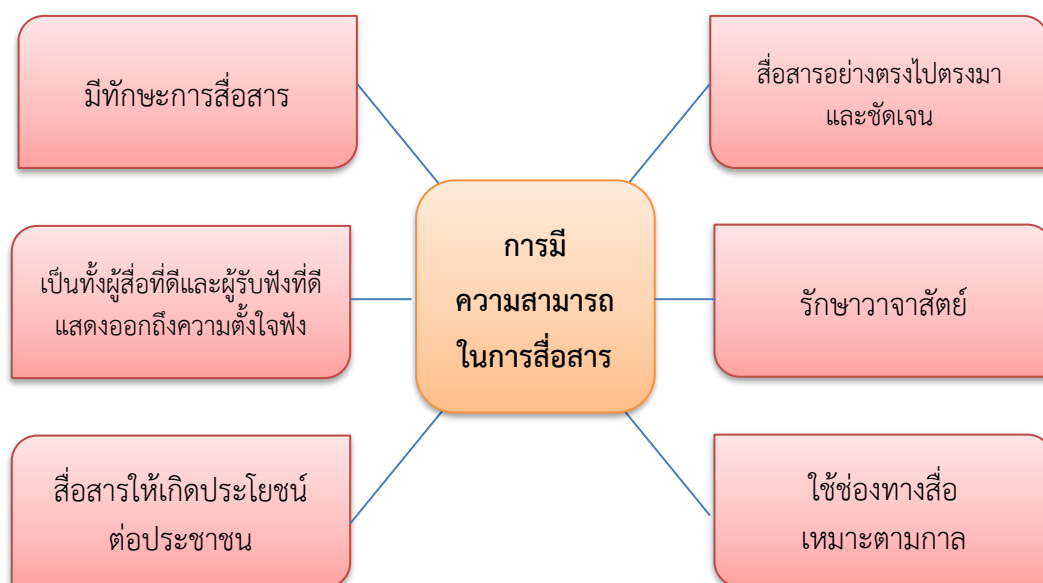
^{๔๕}สัมภาษณ์ นายจิระศักดิ์ อัดถผล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๖}สัมภาษณ์ นายณรงค์ สีสวย, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๗. ผู้นำต้องมีความสามารถในการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและองค์การ ใช้ช่องทางสื่อหรือเครื่องมือให้เหมาะสม ปัจจุบันมีช่องทางและเครื่องมือในการสื่อสาร หลากหลาย^{๔๗}

๘. ผู้นำต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจนโยบายต่างๆ ต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ถ้าผู้นำจะสื่อสาร ให้คนอื่นเข้าใจก็ต้องเข้าใจคนอื่นก่อน ต้องเข้าใจสารที่ผู้สื่อสารส่งมา ไม่คิดไปเอง ถ้าเข้าใจแล้ว ผู้นำก็จะสื่อสารได้ตรงประเด็นยิ่งขึ้น^{๔๘}

สรุปได้ว่า ผู้นำที่มีความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารในองค์กรต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจ สามารถใช้ช่องทางต่างๆ ในการสื่อสารกับ ประชาชนและผู้ร่วมงานได้ดี การสื่อสารที่ดีทำให้ประชาชนสามารถเห็นความก้าวหน้าของการทำงาน สามารถอธิบายได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๔.๖ ลักษณะผู้นำด้านความสามารถในการสื่อสาร

^{๔๗}สัมภาษณ์ นายทวี ทรัพย์เจริญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอดนคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๘}สัมภาษณ์ นายสนาม จันทน์นาค, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๔.๕.๗ ด้านการมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า

๑. ผู้นำต้องมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีภาระรับผิดชอบต่อประชาชนทั่วไป ผู้นำต้องมีวิสัยเชิงยุทธศาสตร์ มีมุมมองการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารองค์การและบ้านเมือง ผู้นำต้องมีนิติธรรม ยึดกรอบกฎหมาย มีความเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ^{๔๙}

๒. ผู้นำต้องยึดหลักคุณธรรมในการบริหาร บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม บริหารโดยยึดหลักความโปร่งใส บริหารโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม บริหารโดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร และประชาชน บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประชาชนเป็นหลักและเป็นใหญ่^{๕๐}

๓. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลให้ได้ทุกข้อถึงจะเป็นผู้นำที่ดีได้ ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่และประชาชน เพื่อนร่วมสังคม ต้องโปร่งใสให้เป็น^{๕๑}

๔. ผู้นำต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารและปกครององค์การส่วนท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถ วิสัยทัศน์^{๕๒}

๕. ผู้นำต้องปกครองด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม สร้างความโปร่งใสในองค์กรและท้องถิ่น^{๕๓}

๖. ผู้นำต้องใช้หลักธรรมาภิบาลในการปกครอง มีเหตุมีผล ธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยหลักการต่างๆ มากมายแล้วแต่ผู้ที่จะนำเรื่องของธรรมาภิบาลไปใช้ และจะให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากกว่ากัน และในบริบทของท้องถิ่น บริบทของหน่วยงาน หลักการใดจึงจะเหมาะสมที่สุด^{๕๔}

๗. ผู้นำต้องรู้ความเหมาะสม ความควรไม่ควรในการบริหาร การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ ^{๕๕}

^{๔๙}สัมภาษณ์ พระมหาสาธิต วังสุรินทร์, ดร., อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๕๐}สัมภาษณ์ นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๕๑}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล, ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๕๒}สัมภาษณ์ นายบรรจบ แจ่มเขตร, กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

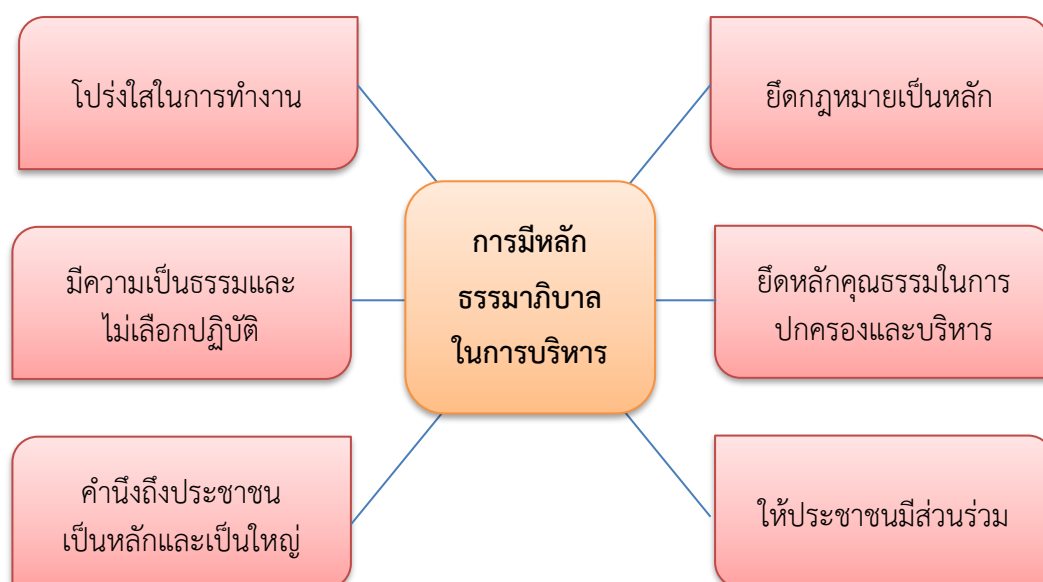
^{๕๓}สัมภาษณ์ นายจิระศักดิ์ อัดผล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๕๔}สัมภาษณ์ นายณรงค์ สีสวย, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๕๕}สัมภาษณ์ นายทวี ทรัพย์เจริญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๘. ผู้นำต้องมีจรรยาบรรณของผู้นำ รู้เหตุผลในการปกครอง มีสติควบคุมอารมณ์ได้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการแสดงความคิดเห็น การตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ การทำประชาพิจารณ์ การร่วมลงประชามติ หรืออื่นๆ ที่เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม^{๕๖}

สรุปได้ว่า ผู้นำต้องมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร มีความโปร่งใสในการดำเนินงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีภาระรับผิดชอบต่อประชาชนทั่วไป ยึดหลักนิติธรรม ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ มีมุมมองการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารองค์การและบ้านเมือง รับผิดชอบต่อหน้าที่และประชาชน เพื่อนร่วมสังคม สามารถสรุปได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๔.๗ ลักษณะผู้นำด้านการมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

๔.๖ องค์ความรู้

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษา เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากสอบถามและจากการสัมภาษณ์ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๘ - ๔.๙

^{๕๖}สัมภาษณ์ นายสนาม จันทร์นาค, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๔.๖.๑ องค์กรความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๘ แสดงองค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๘ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความเห็นร่วมกันว่าต้องการผู้นำของผู้นำทางการเมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะผู้นำจะต้องมีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย ยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบุคลิกดี กริยาท่าทางสุภาพทั้งกาย จิตใจงาม กริยามารยาทโดดเด่น น่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้ สร้างความศรัทธาต่อผู้พบเห็นเกิดความประทับใจอยากติดต่อ มีความอ่อนน้อมน่านสนทนาด้วย

ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำเจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถกำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ สามารถเจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในองค์การ มีนโยบายใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน สามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ มีวิสัยทัศน์ต้องมองการณ์ไกล ฉลาด มีไหวพริบ ถ้าคิดกล้าตัดสินใจทันต่อเหตุการณ์ ทันสังคม มีมุมมองที่ใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นหรือนำพาองค์การไปในทิศทางที่พัฒนาขึ้น สามารถกำหนดนโยบายในการพัฒนาองค์กรของตนเอง และนำองค์กรไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จ

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำต้องสามารถหักทลายพูด คุย ทักทายกับลูกน้อง ในประเด็นเรื่องต่างๆ อย่างเป็นกันเอง ไว้วางใจลูกน้องให้มีความรักความไว้วางใจ มีความห่วงใยต่อลูกน้อง ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะมีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ ความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ มีความรู้ความสามารถรอบด้าน มีความกล้าตัดสินใจ มีความรู้ การศึกษาดี รอบรู้กฎหมาย กฎกติกาของสังคม

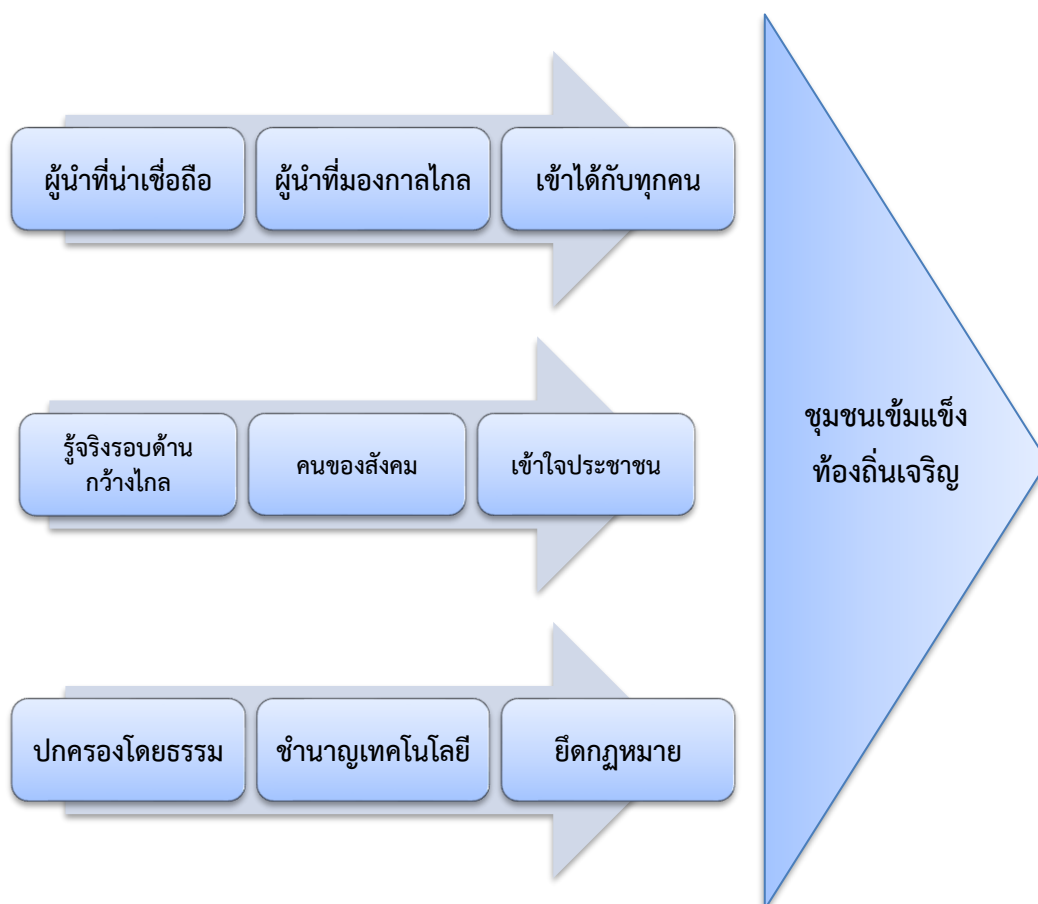
มีความสามารถและทักษะในการบริหารงานปกครอง มีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ มีความรู้ความสามารถ มีการศึกษา ทั้งรอบรู้ในเรื่องกฎหมายบ้านเมืองดี กฎกติกาของสังคม ความกระตือรือร้น มีทักษะในการบริหาร มีความสามารถในการบริหารหรือปกครอง มีความสามารถทั้งการบริหาร การเข้าถึงประชาชน การปรับเปลี่ยนและปรับปรุงแก้ปัญหาท้องถิ่น

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะสามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง ผู้นำมีคุณธรรมจริยธรรม ผู้นำต้องมีคุณธรรมประจำตัว มีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ซื่อสัตย์ต่อความคิดและองค์การ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรมต่อประชาชน เป็นต้นแบบ มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อองค์กรและประชาชน

ด้านความสามารถในการสื่อสาร พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะเป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้ มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน มีทักษะในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถคล้อยตามและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในองค์กรต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจ สามารถใช้ช่องทางต่างๆ ในการสื่อสารกับประชาชนและร่วมงานได้ดี การสื่อสารที่ดีทำให้ประชาชนสามารถเห็นความก้าวหน้าของการทำงาน

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะบริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ มีความรับผิดชอบต่อองค์การและประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้ มีคุณธรรมให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน มีหลักหลักนิติธรรม ในกฎเกณฑ์ขององค์การและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายเกณฑ์กติกาเดียวกัน ใจซื่อมือสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ มีมุมมองการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารองค์การและบ้านเมือง รับผิดชอบต่อหน้าที่และประชาชน เพื่อนร่วมสังคม

๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๙ แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๙ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย พบว่า ประชาชนมีความเห็นร่วมกันว่าต้องการผู้นำของผู้นำทางการเมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างความน่าเชื่อถือประชาชนศรัทธา มองกาลไกลประชาชนไว้วางใจให้ความร่วมมือ สามารถเข้าได้กับทุกกลุ่ม ทุกวัย รู้จริงรอบด้าน สังคมเจริญเป็นคนดีของสังคม เข้าอกเข้าใจประชาชน ปกครองทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียม ยึดกฎหมายเป็นบรรทัดฐาน ใช้สื่อร่วมสมัยเข้าใจสังคม ได้รับความร่วมมือและสังคมมีส่วนร่วม ชุมชนเข้มแข็ง ทำให้ท้องถิ่นเจริญ ถ้ามีผู้นำตามที่ประชาชนพึงประสงค์ ดังนี้

ผู้นำที่น่าเชื่อถือ พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะมีความสุขรอบคอบ บุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มั่นใจในตนเอง ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีกิริยาท่าทางมารยาท รู้กาลเทศะในสังคม

สง่าผ่าเผย ยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี ดูน่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้ สร้างความศรัทธาเกิดความประทับใจ

ผู้นำที่มองกาลไกล พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะสามารถคาดการณ์ได้ มีนโยบายใหม่ๆ สามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ มีวิสัยทัศน์ต้องมองการณ์ไกล ฉลาด มีไหวพริบ กล้าคิดกล้าตัดสินใจทันต่อเหตุการณ์ มีมุมมองที่ใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหา

เข้าได้กับทุกคน พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด มีความสามารถในการประนีประนอมและยืดหยุ่น

รู้จริงรอบด้านกว้างไกล พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะมีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ มีความรู้ การศึกษาดี รอบรู้กฎหมาย กฎกติกาของสังคม มีความสามารถและทักษะในการบริหารงานปกครอง มีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ มีความรู้ความสามารถ

คนดีของสังคม พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะสามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครอง มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้นแบบมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อองค์กรและประชาชน

เข้าใจประชาชน พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะเป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจ และเข้าถึงนโยบายได้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าใจ

ปกครองโดยธรรม พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะบริหารโดยยึดหลักรับผิดชอบต่อองค์กรและประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้ มีคุณธรรมให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน มีหลักหลักนิติธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายเกณฑ์กติกาเดียวกัน ใจซื่อมือสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน

ชำนาญเทคโนโลยี พบว่า ประชาชนต้องการผู้นำที่มีข่าวแจ้งข่าว มีเรื่องราวประชาชนได้รู้ทั่วถึง มีเครือข่ายข่าวประชาสัมพันธ์

ยึดหลักกฎหมาย พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยใช้กฎหมาย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อเสนอแนะแนวทางคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่เหมาะสม

โดยในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Method) โดยประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๖๒ คน โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายเปิด และปลายปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยการ ทดสอบค่าเอฟ (F-Test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ สรุป

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุป

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖ มีอายุ ๓๑-๓๕ ปี จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗ การศึกษาระดับต่ำปริญญาตรี จำนวน ๒๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๑ อาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐ มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔ ตามลำดับ

๕.๑.๒ สรุปผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, $S.D.=0.49$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ($\bar{X}=4.27$, $S.D.=0.60$), ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.22$, $S.D.=0.48$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.51$) ความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.53$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.14$, $S.D.=0.51$) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.14$, $S.D.=0.48$) และด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}=4.13$, $S.D.=0.62$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, $S.D.=0.51$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ” ($\bar{X}=4.25$, $S.D.=0.65$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ” ($\bar{X}=4.22$, $S.D.=0.63$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่างาม” ($\bar{X}=3.99$, $S.D.=0.77$) ตามลำดับ

ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.51$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ใน

ระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจริญต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี” ($\bar{X}=4.25$, $S.D.=0.60$) รองลงมาได้แก่ข้อที่ว่า “กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ” ($\bar{X}=4.26$, $S.D.=0.64$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” ($\bar{X}=4.09$, $S.D.=0.63$) ตามลำดับ

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, $S.D.=0.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน” ($\bar{X}=4.24$, $S.D.=0.65$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์” ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.64$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน” ($\bar{X}=4.09$, $S.D.=0.67$) ตามลำดับ

ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.53$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ” ($\bar{X}=4.22$, $S.D.=0.59$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ” ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.59$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ หรือมีประสบการณ์มาพอสมควร” ($\bar{X}=4.12$, $S.D.=0.64$) ตามลำดับ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, $S.D.=0.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน” ($\bar{X}=4.24$, $S.D.=0.65$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์” ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.64$) และข้อ

ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีลักษณะเสมอดันเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน” ($\bar{X}=4.09$, $S.D.=0.67$) ตามลำดับ

ด้านความสามารถในการสื่อสาร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$, $S.D.=0.58$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้นำเป็นผู้ปลูกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ โดยการโน้มน้าวประชาชน และยังสร้างแนวทางปฏิบัติใหม่และประเพณีตนเป็นแบบอย่างให้กับผู้ตาม” ($\bar{X}=4.29$, $S.D.=0.68$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน” ($\bar{X}=4.25$, $S.D.=0.66$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีวิธีการในการสื่อสารกับประชาชน ในการขอความร่วมมือหรือให้ปฏิบัติตาม” ($\bar{X}=4.15$, $S.D.=0.65$) ตามลำดับ

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, $S.D.=0.60$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่” ($\bar{X}=4.36$, $S.D.=0.66$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อองค์การและประชาชน” ($\bar{X}=4.33$, $S.D.=0.71$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักคุณธรรมให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน” ($\bar{X}=4.18$, $S.D.=0.69$) ตามลำดับ

๕.๑.๓ สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจซื่อมือสะอาด ปราศจากคอร์ปชั่น จำนวน ๒๐ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจเย็นฟังได้ จำนวน ๑๑ คน

ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ นำพาท้องถิ่นให้ประชาชนมีอาชีพรองรับ จำนวน ๒๓ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำสิ่งใหม่ๆ มาสู่ท้องถิ่น ให้ทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน จำนวน ๙ คน

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ากับคนได้ทุกเพศ ทุกวัย ขวัญใจทุกๆ กลุ่ม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ จำนวน ๑๔ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคนดีมีสัมมาคารวะ จำนวน ๕ คน

ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความรู้รอบด้านทั้งกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ จำนวน ๒๓ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อนำประโยชน์ที่มีต่อชุมชน ประชาชน ในท้องถิ่น จำนวน ๑๑ คน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจ มีคุณธรรมในการบริหารให้ประชาชนเชื่อและศรัทธา จำนวน ๑๙ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องโปร่งใส ประพฤติดีเป็นแบบอย่าง ชอบช่วยเหลือประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก จำนวน ๑๒ คน ๓) สนับสนุนประชาชนให้ทำดี ปราบปรามดีต่อประชาชน พร้อมช่วยเหลือ และรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง จำนวน ๑๑ คน

ด้านความสามารถในการสื่อสาร พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพูดคุย กับประชาชนรู้เรื่อง และเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่างๆ ได้ จำนวน ๑๓ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความสามารถในการเข้าหาประชาชน สามารถยุติปัญหา แก้ปัญหาในท้องถิ่นได้ จำนวน ๗ คน

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลอดการทุจริต นำพาหน่วยงานปราศจากการทำผิด วินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดจรรยาบรรณ ปลอดจากคอร์รัปชันหรือมีคอร์รัปชันน้อยลง จำนวน ๒๖ คน ๒) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารอย่างสร้างสรรค์และส่งเสริมค่านิยมที่ถูกทำนองคลองธรรม จำนวน ๑๘ คน

๕.๑.๕ สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ

สรุปได้ว่า ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบุคลิกดี กริยาท่าทางสุภาพทั้งกาย จิตใจ งาม กริยามารยาทโดดเด่น น่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้ สร้างความศรัทธาต่อผู้พบเห็นเกิดความประทับใจ อยากติดต่อ มีความอ่อนน้อมน่านสนทนาด้วย

ด้านการมีวิสัยทัศน์

สรุปได้ว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ต้องมองการณ์ไกล ฉลาด มีไหวพริบ กล้าคิดกล้าตัดสินใจทันต่อเหตุการณ์ ทันสังคม มีมุมมองที่ใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นหรือนำพาองค์กรไปในทิศทางที่พัฒนาขึ้น สามารถกำหนดนโยบายในการพัฒนาองค์กรของตนเอง และนำองค์กรไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จ

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

สรุปได้ว่า ผู้นำควรมีมุขยสัมพันธ์ ผู้นำต้องสามารถหักทลายพูด คย หักทลายกับลูกน้องในประเด็นเรื่องต่างๆ อย่างเป็นกันเอง ไว้วางใจลูกน้องให้ความรักความไว้วางใจ มีความห่วงใยต่อลูกน้อง ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

สรุปได้ว่า ผู้นำมีคุณธรรมจริยธรรม ผู้นำต้องมีคุณธรรมประจำตัว มีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ซื่อสัตย์ต่อความคิดและองค์การ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความยุติธรรมต่อประชาชนเป็นต้นแบบ มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อองค์กรและประชาชน

ด้านความรู้ความสามารถ

สรุปได้ว่า ผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีการศึกษา ทั้งรอบรู้ในเรื่องกฎหมายบ้านเมืองดี กฎกติกาของสังคม ความกระตือรือร้น มีทักษะในการบริหาร มีความสามารถในการบริหารหรือปกครอง มีความสามารถทั้งการบริหาร การเข้าถึงประชาชน การปรับเปลี่ยนและปรับปรุงแก้ปัญหาท้องถิ่น

ด้านความสามารถในการสื่อสาร

สรุปได้ว่า ผู้นำที่มีความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในองค์กรต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจ สามารถใช้ช่องทางต่างๆ ในการสื่อสารกับประชาชนและผู้ร่วมงานได้ดี การสื่อสารที่ดีทำให้ประชาชนสามารถเห็นความก้าวหน้าของการทำงาน

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

สรุปได้ว่า ผู้นำต้องมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร มีความโปร่งใสในการดำเนินงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีการรับผิดชอบต่อประชาชนทั่วไป ยึดหลักนิติธรรม ผู้นำต้องมีวิสัยเชิงยุทธศาสตร์ มีมุมมองการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารองค์การและบ้านเมือง รับผิดชอบต่อหน้าที่และประชาชน เพื่อนร่วมสังคม

๕.๑.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง ๗ ด้าน พบว่าประชาชนมีความเห็นร่วมกันว่าต้องการผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่พึงประสงค์ ดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะผู้นำจะต้องมีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย ยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบุคลิกดี กริยาท่าทางสุภาพทั้งกาย จิตใจงาม กริยามารยาทโดดเด่น น่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้ สร้างความศรัทธาต่อผู้พบเห็นเกิดความประทับใจอยากติดต่อ มีความอ่อนน้อมน่านสนทนาด้วย

ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำเจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถกำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ สามารถเจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในองค์กร มีนโยบายใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน สามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ มีวิสัยทัศน์ต้องมองการณ์ไกล ฉลาด มีไหวพริบ กล้าคิดกล้าตัดสินใจทันต่อเหตุการณ์ ทันสังคม มีมุมมองที่ใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นหรือนำพาองค์การไปในทิศทางที่พัฒนาขึ้น สามารถกำหนดนโยบายในการพัฒนาองค์กรของตนเอง และนำองค์กรไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จ

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด

และต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำต้องสามารถหักทลายพุด คุย หักทลายกับลูกน้อง ในประเด็นเรื่องต่างๆ อย่างเป็นกันเอง ไวใจลูกน้องให้ความรักความไว้วางใจ มีความห่วงใยต่อลูกน้อง ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะมีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ มีความรู้ ความสามารถรอบด้าน มีความกล้าตัดสินใจ มีความรู้ การศึกษาดี รอบรู้กฎหมาย กฎกติกาของสังคม มีความสามารถและทักษะในการบริหารงานปกครอง มีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่น ระดับต่างๆ มีความรู้ความสามารถ มีการศึกษา ทั้งรอบรู้ในเรื่องกฎหมายบ้านเมืองดี กฎกติกาของสังคม ความกระตือรือร้น มีทักษะในการบริหาร มีความสามารถในการบริหารหรือปกครอง มีความสามารถทั้งการบริหาร การเข้าถึงประชาชน การปรับเปลี่ยนและปรับปรุงแก้ปัญหาท้องถิ่น

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะสามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง ผู้นำมีคุณธรรมจริยธรรม ผู้นำต้องมีคุณธรรมประจำตัว มีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ซื่อสัตย์ต่อความคิดและองค์การ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรมต่อประชาชน เป็นต้นแบบ มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อองค์กรและประชาชน

ด้านความสามารถในการสื่อสาร พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะเป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้ มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน มีทักษะในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถคล้อยตามและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในองค์กรต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจ สามารถใช้ช่องทางต่างๆ ในการสื่อสารกับประชาชนและผู้ร่วมงานได้ดี การสื่อสารที่ดีทำให้ประชาชนสามารถเห็นความก้าวหน้าของการทำงาน

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร พบว่า ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีลักษณะบริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ มีความรับผิดชอบต่อองค์กรและ

ประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้ มีคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน มีหลักหลักนิติธรรม ในกฎเกณฑ์ขององค์กรและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายเกณฑ์กติกาเดียวกัน ใจซื่อมือสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน ธรรม ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ มีมุมมองการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารองค์กรและบ้านเมือง รับผิดชอบต่อหน้าที่และประชาชน เพื่อนร่วมสังคม

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๒.๑ จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม พบว่า

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนตำบลสนับทึบ ต่างเห็นว่าผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีหลักธรรมาภิบาลในการปกครองและบริหาร มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ดีมีความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และสามารถเจรจาต่อรองกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ได้ มีความรู้ความสามารถมีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการให้ประชาชนติดต่อสื่อสารได้ดี บุคลิกภาพดีมีความสุขรอบคอบ บุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถสื่อสารกับประชาชนได้ดี และจิตสำนึกใหม่ โดยการโน้มน้าวประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **ชุตินารถ พูลดาวทอง** ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษ ตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา” ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก^๑

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑. ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนพึงพอใจต่อลักษณะของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในตำบลสนับทึบ มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธวัชชัย ผงอ้วน** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของ

^๑ชุตินารถ พูลดาวทอง, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙).

ประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม^๒

๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประธานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประธานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถเชิญชวนให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม ให้เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกัน มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วีระ ภูระหงษ์** ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีที่มีความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ โดยประเด็นที่มีกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ ได้แก่ การเป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์ การมีเป้าหมายเทศบาลที่พึงประสงค์ การเป็นคนที่คำนึงถึงแผนปฏิบัติการ^๓

๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนต้องการผู้นำทางการเมืองที่มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความต่างต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิราพร น้ำฟ้า** ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน

^๒รัชชัย ผงอ้วน, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔).

^๓วีระ ภูระหงษ์, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐).

ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านคุณธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ^๔

๔. ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอบางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับ ประชาชนเห็นว่าผู้นำที่สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มัตติกา วิสัย** ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ๑) คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ ด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ^๕

๕. ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอบางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิชัย ชุมเงิน** ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายก เทศมนตรีเทศบาลตำบลนาตุนตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาตุน อำเภอนาตุน จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก^๖

๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอบางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้นำเป็นผู้ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ โดยการโน้มน้าวประชาชน และยังสร้างแนวทางปฏิบัติใหม่และประพุดิตนเป็นแบบอย่างให้กับผู้ตาม มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมบัติ บุญเลี้ยง** ได้วิจัยเรื่อง “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” จากการวิจัยพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง

^๔จิราพร น้ำฟ้า, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖).

^๕มัตติกา วิสัย, “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, **รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐).

^๖พิชัย ชุมเงิน, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาตุนตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาตุน อำเภอนาตุนจังหวัดมหาสารคาม”, **การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓).

ประกอบไปด้วย ๑) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ๒) ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ๓) ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานและอดทน ๔) ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ๕) ผู้บริหารต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ๖) ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี ๗) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ๘) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ๙) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ๑๐) ผู้บริหารต้องมีความสามารถ^๗

๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ ยึดหลักความรับผิดชอบต่อองค์กรและประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ บุญเลี้ยง ได้วิจัยเรื่อง “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” จากการศึกษาพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง ประกอบไปด้วย ๑) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ๒) ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ๓) ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานและอดทน ๔) ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ๕) ผู้บริหารต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ๖) ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี ๗) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ๘) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ๙) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ๑๐) ผู้บริหารต้องมีความสามารถ^๘

๕.๒.๒ จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

๑. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรนนท์ สุวรรณห้อย ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงปรารถนาของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการเปรียบเทียบพบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน ไม่ทำให้ประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราพึงปรารถนาต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน^๙ พระมหามานะ พุทธิวิริโย (นามนนท์) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า

^๗สมบัติ บุญเลี้ยง, “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น”, บทความ, วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ๒๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๕): ๙๘-๙๙.

^๘สมบัติ บุญเลี้ยง, “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น”, บทความ, วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ๒๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๕): ๙๘-๙๙.

^๙จิรนนท์ สุวรรณห้อย, “คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงปรารถนาของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา”, งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙).

ระดับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน^{๑๐}

๒. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกช่วงอายุในตำบลสนับทึบต้องการผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ ปกครองและบริหารท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล คือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สถาพร ศรีเพ็ญไทย** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัย พบว่า คิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความเป็น ผู้นำและด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและการบริหารงานยุคใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่ม ตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของ สมาชิกสภาเทศบาลไม่แตกต่างกัน^{๑๑}

๓. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกระดับการศึกษาต่างก็มีความต้องการผู้นำที่มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ในการปกครองท้องถิ่น มีความรอบรู้ และสามารถในการประสานงานด้วยบุคลิกภาพที่น่าศรัทธาและความน่าเชื่อถือด้วยการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน และสามารถในการสื่อสารกับประชาชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธวัชชัย ผงอ้วน** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำ

^{๑๐}พระมหามานะ พุทธิวิโร (นามนันท), “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๑๑}สถาพร ศรีเพ็ญไทย, “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”, บทความวิจัย, **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๐), พฤษภาคม-สิงหาคม): ๑๑-๑๒.

ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๒}

๔. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกอาชีพก็ต้องการผู้นำที่ดีโดยเฉพาะในสภาวะที่บ้านเมือง ประเทศชาติเป็นแบบนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูตินารถ พูลดาวทอง ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษ ตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเมืองพัทยาที่มีเพศ ระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน^{๑๓}

๕. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกคนต้องการผู้นำที่ดีมีความสามารถในการระดมท้องถิ่นของตนเอง ไปสู่ความมีกัลยาณธรรมต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ผงอ้วน ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๔}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านบุคลิกภาพ ผู้นำควร มีความสุขุมรอบคอบ น่าเชื่อถือ เชื่อมมั่นในตนเอง และมีความเป็นผู้นำ

^{๑๒}ธวัชชัย ผงอ้วน, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔).

^{๑๓}ชูตินารถ พูลดาวทอง, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙).

^{๑๔}ธวัชชัย ผงอ้วน, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔).

๒. **ด้านการมีวิสัยทัศน์** ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีเป้าหมาย และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ

๓. **ด้านความรู้ความสามารถ** ผู้นำควรมีความรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย มีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน

๔. **ด้านความสามารถในการสื่อสาร** ผู้นำควรเป็นนักประชาสัมพันธ์ คิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มี

๕. **ด้านคุณธรรมจริยธรรม** ผู้นำควรมีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน

๖. **ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร** ผู้นำควรมีความสามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. **ด้านบุคลิกภาพ** ผู้นำควรมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้ผู้นำ แสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ

๒. **ด้านการมีวิสัยทัศน์** ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีเป้าหมาย และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ

๓. **ด้านความรู้ความสามารถ** ผู้นำควรมีความรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย มีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน

๔. **ด้านความสามารถในการสื่อสาร** ผู้นำควรเป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้

๕. **ด้านคุณธรรมจริยธรรม** ผู้นำควรมีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้

๖. **ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร** ผู้นำควรมีความสามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการปกครองส่วนท้องถิ่น”

๒. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การสร้างเครือข่ายในการปกครองของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

๓. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ประสิทธิภาพในการสื่อสารของในการปกครองของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

๔. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “จริยธรรมของผู้นำในการปกครองของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

๕. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ทักษะในการปกครองของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

๖. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การสร้างเครือข่ายในการปกครองของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

๗. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคสังคมดิจิทัล”

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการปกครอง กองราชการส่วนตำบล. คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธิตาสาธิตา, ๒๕๔๓.

กวี วงศ์พุม. ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, ๒๕๕๔.

กิติ ตยัคคานนท์. เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร: เปลวอักษร, ๒๕๔๓.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: บพิธ
การพิมพ์, ๒๕๔๒.

ฉันทนิช อัครนนท์. เทคนิคและการพัฒนาบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
๒๕๔๖.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๙.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. ผู้นำการเมืองแนวคิดวิเคราะห์และกรณีศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:
วัชรินทร์การพิมพ์, ๒๕๓๗.

ติน ปรัชญพฤทธิ์. “ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม”. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ
หน่วยที่ ๑๑ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
๒๕๒๗.

ทองอินทร์ วงศ์โสธร. ประเภทและลักษณะของสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา ในประมวล
สาระชุดวิชาการระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๖.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. การเมืองในระดับท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย :
ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นของสอบนครในเขตภาคเหนือของประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.

นิตย สัมมาพันธ์. ภาวะผู้นำพลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร: อินโนกราฟ
ฟิกส์, ๒๕๔๖.

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. ภาวะผู้นำ และผู้นำเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: เซ็นทรัล เอ็กซ์เชลล์, ๒๕๔๙.

บุญทัน ดอกไธสง. การจัดการองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุรชัย ศิริมหาสาคร. **การจัดการความรู้สู่การเป็นเลิศ**. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว, ๒๕๔๘.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. **ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- ปิ่น มุทุกันต์. **มงคลชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, ๒๕๑๖.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- _____. **พระพุทธศาสนา พัฒนาค้นและสังคม**. กรุงเทพมหานคร: กองศาสนศึกษา กรมศาสนา, ๒๕๔๒.
- ยงยุทธ เกษสาคร. **ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม**. กรุงเทพมหานคร: เอสแอนด์ทีกราฟฟิค, ๒๕๔๕.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร: ธนัชการพิมพ์, ๒๕๔๔.
- _____. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท เพียร์สัน, ๒๕๔๘.
- ลิขิต ธีระเวคิน. **คนไทยในอุดมคติ**. กรุงเทพมหานคร: แม็ค, ๒๕๓๕.
- วิจิตร อวาทกุล. **เทคนิคมนุษยสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์, ๒๕๔๒.
- วิญญู อังคนารักษ์. **แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙.
- วิทยา ด้านธำรงกุล. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๒๕.
- วีระ ภูระหงษ์. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐.
- ศิริพงษ์ ศรีชัยมัยรัตน์. **กลยุทธ์ความเป็นเลิศทางการบริหารคน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุม, ๒๕๔๒.
- สมคิด จาตุศรีพิทักษ์. **วิสัยทัศน์ขุนคลัง**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดการ, ๒๕๔๔.
- สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- สมยศ นาวการ และ ผุสดี สมาคม. **องค์การ : ทฤษฎีและพฤติกรรม**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐.
- สุพาณี สฤษฏ์วานิช. **พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙.
- อุทัย หิรัญโต. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย :

- จตุพร ผ่องสุข. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด”. **การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จินตนา จำบุญ. “ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอตอนจวน จังหวัดกาฬสินธุ์”. **การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓.
- จิราพร น้ำฟ้า. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรงชนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖.
- จิรนนท์ สุวรรณห้อย. “คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงปรารถนาของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙.
- ชุตินารถ พูลดาวทอง. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”. **ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙.
- ชุตินารถ พูลดาวทอง. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙.
- ธวัชชัย ผงอ้วน. “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย”. **การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔ . ๑๒๑.
- บุญญาพัฒน์ อุบล. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙.
- พระมหามานะ พุทธิวิริโย นามนนท์ . “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองก๊ก จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- พิชัย ชุมเงิน. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาบุญตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดมหาสารคาม”. **การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓.
- มัตติกา วิสัย. “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”. **รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.
- ฤชชุดา เทพยากุล. “คุณลักษณะนายกรัฐมนตรีที่พึงประสงค์ในทัศนะของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา ตรีศึกษา นักศึกษาสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ใน สถาบันอุดมศึกษา จังหวัดสงขลา”. **รายงานการวิจัย**. ทูนิวิจัย. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๕๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สาวิตรี คำควร. “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชัยจังหวัดกาฬสินธุ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๕.
- สำราญ วัลลภานนท์. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘.
- สุรศักดิ์ ม่วงทอง. “พุทธธรรมกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์”. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๓.
- อภิชาติ โชติชัชวาลกุล. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี”. **การศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.

(๓) วารสาร

- รพีพร ธงทอง. “ภาวะผู้นำและแนวทางเชิงปฏิบัติสำหรับ ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นภายใต้บริบทแห่งการเปลี่ยนแปลง”. **วารสารการพัฒนาท้องถิ่น**. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๔๕ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๑): ๑๐๓-๑๑๔.
- สถาพร ศรีเพ็ญไทย. “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๐): ๑๑-๑๒.
- สมบัติ บุญเลี้ยง. “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น”. **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์**. ปี ๒๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๕): ๙๘-๙๙.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- อิศราวดี ชำนาญกิจ. “New World Order การจัดระเบียบโลกใหม่ที่ผู้นำควรรู้”. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: Available URL: <http://leadership.exteen.com/20090420/new-world-order>. [๕ มกราคม ๒๕๖๓].

(๕) รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

- สัมภาษณ์ นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ. อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา.
- _____. นายจิระศักดิ์ อรรถผล, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ. อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สัมภาษณ์. นายณรงค์ สีสวอย, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา.
- _____. นายทวี ทรัพย์เจริญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา.
- _____. นายบรรจบ แจ่มเขตร์, กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา.
- _____. นายสนาม จันทน์นาค, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา.
- _____. ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล, ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- _____. พระมหาสายัณห์ วงษ์สุรินทร์, ดร., อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

๒. ภาษาอังกฤษ :

- Donnelly. Jame H. Jr.. **Functions Behavior and Models**. Dallas. Texas: Business Publisher, 1978.
- Fred E. Fiedler and Martin M.. **Chemers. Leadership and Effective Management**. Glenview. Ill.: Scott. Foresman, 1974.
- Gary Dessler. **Human Resource Management**. 8th ed.. New York: Prantice Hall International. Inc., 2003.
- Kreitner. R.. **Management**. 10th ed.. Boston. MA: Houghton Mifflin, 2007.
- Micheal W. Drafke and Stan Kossen. **The Human Side of Organizations**. New York: The FreePress, 2002.
- Mowen. J.C. & Minor. M.. **Consumer Behavior**. 5th ed. New Jersey: Prentice-Hall, 1998.
- Onkvisit. S.. & Shaw. J. J.. **International Marketing: Analysis and Strategy**. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall, 1994.
- Robbins. S. P.. & Coulter. M. **Management**. 7th ed. Upper Saddle River. New Jersey: Prentice Hall, 2002.
- Vroom. H Victor. **Work and Motivation**. Now York: Wiley and Sons Inc, 1964.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้มี ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๗ ด้าน คือ

๑. ด้านบุคลิกภาพ
๒. ด้านวิสัยทัศน์
๓. ด้านมนุษยสัมพันธ์
๔. ด้านความรู้ความสามารถ
๕. ด้านคุณธรรมจริยธรรม
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ตอนที่ ๓ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน ท่านและตัวของท่านแต่ประการใด

๓. ข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้นั้น

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี)

นิสิตปริญญาโท รัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

ตอนที่ ๑

แบบสอบถามส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

๑. เพศ

[] เพศชาย [] เพศหญิง

๒. อายุ

[] อายุ ๑๘ – ๓๐ ปี [] อายุ ๓๑-๔๐ ปี,
[] อายุ ๔๑- ๕๐ ปี [] อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

[] ต่ำกว่าปริญญาตรี [] ปริญญาตรี
[] สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

[] ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
[] เกษตรกรรม
[] รับจ้าง/พนักงานเอกชน
[] เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว
[] อื่นๆ....

๕. รายได้

[] ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท
[] ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท
[] ๒๐,๐๐๑ – ๓๐,๐๐๐ บาท
[] ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง ให้ท่านแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำของท่านมากที่สุด

- ๕ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำมากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำระดับมาก
 ๓ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำระดับปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำระดับน้อย
 ๑ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำระดับน้อยที่สุด

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านบุคลิกภาพ					
๑) มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย					
๒) กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ					
๓) มีความยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะกับประชาชน					
๔) มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ					
๕) การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ					
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์					
๑) กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ					
๒) ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					

๓) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในองค์กร มีนโยบายใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน					
๔) ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี					
๕) ผู้นำต้องสร้างองค์การ สามารถเชิญชวนให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม ให้เกิดความเข้าใจและบรรลุมิติสัมพันธ์ร่วมกัน มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน					
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์					
๑) มีทักษะในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถคล้อยตามและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ					
๒) สามารถสื่อสารความต้องการให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบาย ที่ ต้องการจะ เผย แพร่ หรือ ประชาสัมพันธ์					
๓) มีวิธีการในการสื่อถึงประชาชน ในการขอความร่วมมือหรือให้ปฏิบัติตาม					
๔) เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้					
๕) มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน					
๔. ด้านความรู้ความสามารถ					
๑) มีความเฉลียวฉลาด อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน					
๒) ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ หรือมีประสบการณ์มาพอสมควร					
๓) มีความรู้ การศึกษาดี รอบรู้กฎหมาย กฎกติกาของสังคม มีความสามารถและทักษะในการ					

บริหารงานปกครอง					
๔) มีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ					
๕) มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ					
๕. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม					
๑) มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้					
๒) ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี มีความใจเย็นเข้ากับบุคคลอื่นได้ทุกระดับ ในการร่วมงานกับประชาชนได้					
๓) เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์					
๔) มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยึดมั่นแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน					
๕) รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน					
๖. ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร					
๑) มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ แสดงถึงความสุจริตใจในการทำงาน ที่เปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา ตอบคำถามของสังคมได้ สามารถสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้					
๒) สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน					
๓) มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และ					

ความรับผิดชอบสูง					
๔) ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาล ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน คำถึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมีความยุติธรรม					
๕) มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก					
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร					
๑) บริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน					
๒) บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฎหมายเกณฑ์ขององค์กรและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายเกณฑ์กติกาเดียวกัน					
๓) บริหารโดยยึดหลักความโปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์กร					
๔) บริหารโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้					
๕) บริหารโดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อองค์กรและประชาชน					
๖) บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้สัมภาษณ์ พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี)
เรื่องที่สัมภาษณ์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ
 อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ เดือน พ.ศ.
สถานที่

คำถาม

๑. ท่านคิดว่าผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ ควรมีบุคลิกภาพ อย่างไร
.....
๒. ท่านคิดว่าผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ ควรมีวิสัยทัศน์ อย่างไร
.....
๓. ท่านคิดว่าผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ ควรมีมนุษยสัมพันธ์ อย่างไร
.....
๔. ท่านคิดว่าผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ ควรมีคุณธรรมจริยธรรม อย่างไร
.....
๕. ท่านคิดว่าผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ ควรมีความรู้ความสามารถ อย่างไร
.....
๖. ท่านคิดว่าผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ ควรมีความสามารถในการสื่อสาร อย่างไร
.....
๗. ท่านคิดว่าผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ ควรมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร
อย่างไร
.....

ภาคผนวก ข

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

๑. รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
๒. รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช
๓. รศ.ดร.พรรษา พุฒยางกูร
๔. รศ.ดร.ประณต นันทิยะกุล
๕. อ.ดร.กาญจนา คำจตุ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๕๒๕

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ธเรศ/สว
ส.อ.ก.ส. ๗๘๒
๑๔๒-๑.๖๕๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระประเสริฐ เตชโก

โทร. ๐๙๒๙๙๒๑๗๘๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๔๕๔

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน รศ.ดร.ฉัตรนันทน์ อิศรเดช

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระประเสริฐ เตชโก

โทร. ๐๙๒๔๔๒๑๗๘๔

นางสาวกนกวรรณ ใจดี

๑๐ ต.ค. ๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๕๔๕

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน รศ.ดร.ประณต นันทิยะกุล

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นันทิยะกุล
พรหม
11 ตค 62

ผู้ประสานงาน : พระประเสริฐ เตชโก

โทร. ๐๙๒๙๔๒๑๗๘๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๕๒๕

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน รศ.ดร.พรรษา พุดมียากูร

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวិชาญเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ทรงราช

รศ.ดร.พรรษา พุดมียากูร

๑๑ ต.ค. ๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระประเสริฐ เตชโก

โทร. ๐๙๒๙๙๒๑๗๘๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๔๒๔

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว
ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม

11 ๕๑๐.๑๒

ผู้ประสานงาน : พระประเสริฐ เตชโก

โทร. ๐๙๒๙๙๒๑๑๘๔

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้นำทางการเมืองขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๑. ด้านบุคลิกภาพ								
๑.	มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	มีความยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรง และสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะกับประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความเป็นผู้นำ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์								
๖	กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ	+๑	+๑	+๑	๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	+๑	+๑	+๑	๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในองค์กร มีนโยบายใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้

๙	ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เสร็จจ่าต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็น อย่างดี	+๑	+๑	+๑	๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	ผู้นำต้องสร้างองค์การ สามารถเชิญ ชวนให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม ให้ เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ ร่วมกัน มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์									
๑	มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้ การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความ เข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความ ขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสาน ประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถควบคุม อารมณ์ตนเองได้ดี มีความใจเย็นเข้า กับบุคคลอื่นได้ทุกระดับ ในการ ร่วมงานกับประชาชนได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับ ความแตกต่างทางความคิด และต้อง พยายามประสานความต่างต่างนั้นให้ เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีลักษณะเสมอดันเสมอปลาย ยิ้มแย้ม แจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะ ช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหา อุปสรรคในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. ด้านความรู้ความสามารถ									
๑	มีความเฉลียวฉลาด อยู่บนพื้นฐาน ของเหตุผลและความถูกต้องในการ ทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมี ประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่น ระดับต่างๆ หรือมีประสบการณ์มา พอสมควร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

๓	มีความรู้ การศึกษาดี รอบรู้กฎหมาย กฎกติกาของสังคม มีความสามารถ และทักษะในการบริหารงานปกครอง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย มีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหา ระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕. ด้านคุณธรรมจริยธรรม									
๑	มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ แสดงถึงความสุจริตใจในการทำงาน ที่เปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา ตอบ คำถามของสังคมได้ สามารถสร้าง ศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และ ต่อประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาล ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน คำถึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมีความยุติธรรม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร									
๖	มีทักษะในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถคล้อยตามและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	สามารถสื่อสารความต้องการให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ ต้องการจะเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	มีวิธีการในการสื่อถึงประชาชน ในการขอความร่วมมือหรือให้ปฏิบัติตาม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

๙	เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร									
๑	บริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฎหมายขององค์กรและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายกติกาเดียวกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	บริหารโดยยึดหลักความโปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์กร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	บริหารโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	บริหารโดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อองค์กรและประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

องค์การบริหารส่วนตำบลข้าวงาม
เลขที่รับ 1844
วันที่ 4 พ.ค. 62
เวลา 09-10

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๙๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Try out)
เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้าวงาม อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รหสประจักษ์นิสิต ๒๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้บังคับการปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย พิจารณาแล้วว่าบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ
ประสบการณ์ สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด ทั้งนี้ได้แนบตัวอย่าง
แบบสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาพร้อมแล้วนี้ ส่วนข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน นายก อบต.ข้าวงาม

☒ เพื่อโปรดทราบ

☐ เพื่อโปรดพิจารณา

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้หนังสือเก็บข้อมูล
ฉบับที่ 4 พ.ค. 62

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
(นางสาวลัดดา คงสมเพชร)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลข้าวงาม

นางปวีศา สิงหนพ

หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลข้าวงาม

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก

โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๕๙๒๑๗๘๔

(นายประหัต เจริญสูง)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลข้าวงาม

นายสมพร เจริญสุข

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้าวงาม

Item-Total Statistics

(ผศ.ดร.ยุพธนา ปราณีต)²

เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

๑๓/๗๐/๖๒

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	141.67	342.644	.837	.981
a2	141.50	345.638	.717	.981
a3	141.50	343.293	.756	.981
a4	141.50	343.293	.756	.981
a5	141.63	341.826	.841	.981
b1	141.57	349.978	.631	.982
b2	141.70	339.872	.915	.981
b3	141.63	340.102	.911	.981
b4	141.70	340.907	.815	.981
b5	141.67	341.816	.871	.981
c1	141.57	343.495	.786	.981
c2	141.60	345.352	.732	.981
c3	141.67	337.057	.931	.981
c4	141.70	340.907	.815	.981
c5	141.67	347.195	.601	.982
d1	141.87	345.706	.594	.982
d2	141.67	337.057	.931	.981
d3	141.57	351.082	.579	.982
d4	141.57	344.599	.741	.981
d5	141.50	348.121	.748	.981
e1	141.57	345.840	.751	.981
e2	141.63	347.689	.725	.981
e3	142.07	344.547	.703	.982
e4	141.90	343.472	.808	.981
e5	142.00	342.759	.738	.981
F1	141.47	345.223	.718	.981
F2	141.67	342.644	.837	.981
F3	141.70	346.976	.753	.981
F4	141.70	343.252	.845	.981
F5	141.57	342.599	.822	.981
G1	141.63	341.620	.849	.981

3

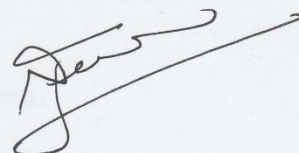
G2	141.57	341.426	.870	.981
G3	141.57	344.047	.830	.981
G4	141.80	348.372	.607	.982
G5	141.60	348.041	.621	.982
G6	141.63	347.413	.670	.982

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Case
40.23	142.013	10.152	30

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Item
.982	36

ภาคผนวก ง
ขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นางนททิพย์ธรรม ดงแสงภักดิ์
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ภาคผนวก จ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและภาพประกอบการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
๑. พระมหาสายัณห์ วงษ์สุรินทร์, ดร.	อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขต มหาชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒. ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล	ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓. นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๔. นายจิระศักดิ์ อรรถผล	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๕. นายบรรจบ แจ่มเขตร์	กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๖. นายณรงค์ สีสว	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๗. นายทวี ทรัพย์เจริญ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๘. นายสนาม จันทร์นาค	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ
จังหวัดสุรินทร์ 33170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระมหาสาธิต วังสุรินทร์ ดร. อาจารย์พิเศษคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดสุรินทร์”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขออนุญาตให้จาก
พระคุณท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์
ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่าง
ยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก

โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๐๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๕๓

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ศรีคำมูล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาสารคาม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รหัสประจำตัวนิติ ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

-อน(๑๕) ให้มีสังกัดในมหาวิทยาลัย
อธิการบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ศรีคำมูล)
ผู้ช่วยอธิการบดี
วิทยาเขตมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รัชสประจำตวันนิสิต ๒๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้ปกครองปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์
นายก อบต.สนับทึบ ต.สนับทึบ อ.ลำทะเมนชัย จ.พระนครศรีอยุธยา

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๓๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายจิระศักดิ์ อัครผล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เทชโก รหัสประจำตัวนิติ ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นายจิระศักดิ์ อัครผล

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เทชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๕๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

พศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายบรรจบ ไชยบุตร กำนันตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุมัติจากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

บรรจบ ไชยบุตร
กำนัน ต. สนับทึบ
15 พย. 62

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก

โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายณรงค์ สีส่วย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รักษาสถาบันนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มงคล สีส่วย

ผู้ใหญ่
ม.๗ สันทับ
14.พค.๖2

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายทวี ทรัพย์เจริญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอดันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รักษาราชการแทนอธิการบดี ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

รับทราบ

 ผู้ใหญ่ ทวี ทรัพย์เจริญ

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสนาม จันทน์นาค ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รัชสประจำตวันนิต ๒๑๑๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ใหญ่ สนาม จันทน์นาค

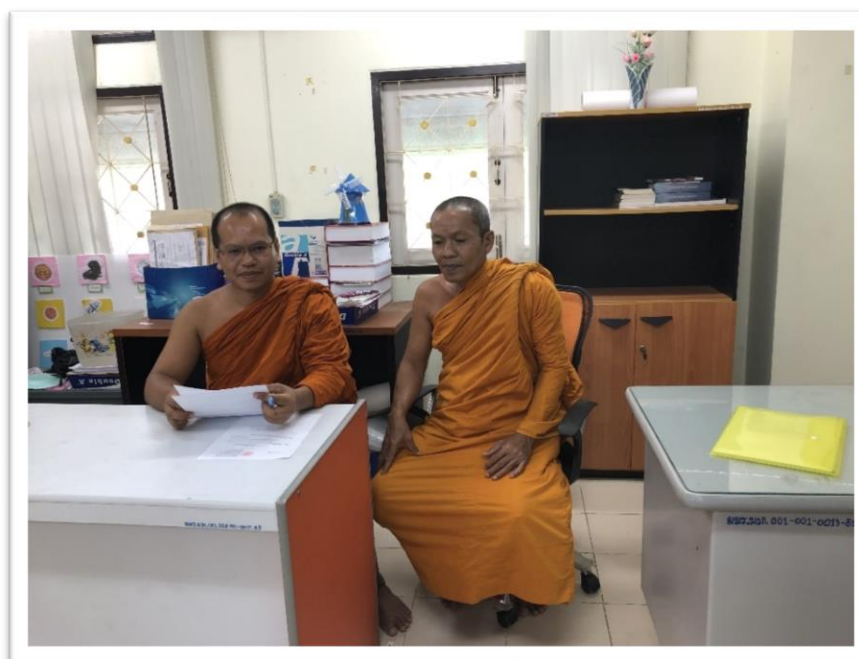
ผู้ใหญ่ บ้าน หมู่ A ต.ลำทะเมนชัย

ด.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

T. 087-8330934

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๑๗๘๔

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

พระมหาสายัณห์ วงษ์สุรินทร์, ดร.
 อาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์
 วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย
 สัมภาษณ์ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผศ.ดร. สําราน ตรีคํามูล

ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สัมภาษณ์ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นางสาว ทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ
สัมภาษณ์ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายจิระศักดิ์ อรรถผล

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายบรรจบ แจ้จेत्र

กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายณรงค์ สีสวย

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ต.สนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายทวี ทรัพย์เจริญ

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ต.สนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายสนาม จันทน์นาค

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ต.สนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ – ชื่อสกุล : พระประเสริฐ เทชโก (ชาภักดี)
- วัน เดือน ปี เกิด : ๑๕ เมษายน ๒๕๐๕
- ภูมิลำเนา : อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี
- สถานที่อยู่ปัจจุบัน : โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ประวัติการศึกษา**
- พ.ศ. ๒๕๕๐ : คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การเมืองการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย
- พ.ศ. ๒๕๖๒ : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) รุ่นที่ ๑ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มจร. ปีการศึกษา ๒๕๖๒
- ประวัติการทำงาน**
- ปัจจุบัน : ตำแหน่ง ครูโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาคผนวก จ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและภาพประกอบการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
๑. พระมหาสายัณห์ วงษ์สุรินทร์, ดร.	อาจารย์พิเศษประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขต มหาชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒. ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล	ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาชิราลงกรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓. นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๔. นายจิระศักดิ์ อรรถผล	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๕. นายบรรจบ แจ่มเขตร์	กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๖. นายณรงค์ สีสว	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๗. นายทวี ทรัพย์เจริญ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๘. นายสนาม จันทร์นาค	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระมหาสาธิต วังสุรินทร์ ดร. อาจารย์พิเศษคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำลูกกา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จาก
พระคุณท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์
ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่าง
ยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
 ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก

โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๐๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๕๓

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ศรีคำมูล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาสารคาม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รักษาราชการแทนอธิการบดี ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

-อน(๑๕) ให้มีสังกัดในมหาวิทยาลัย
อธิการบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ศรีคำมูล)
ผู้ช่วยอธิการบดี
วิทยาเขตมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอลำลูกกา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รัชสประจำตวันนิสิต ๒๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้ปกครองปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำลูกกา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นางสาวทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์
นายก อบต.สนับทึบ ต.สนับทึบ อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๓๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายจิระศักดิ์ อัครผล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เทชโก รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นายจิระศักดิ์ อัครผล

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เทชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๕๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกเกด
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

พศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายบรรจบ ไชยบุตร กำนันตำบลสนับทึบ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รักษาราชการแทนอธิการบดี ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

บรรจบ ไชยบุตร
กำนัน ต. สนับทึบ
15 พย. 62

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก

โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ
จังหวัดสุรินทร์ 33170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายณรงค์ สีสาย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ตำบลสนับทึบ อำเภอลำปลายมาศ
จังหวัดสุรินทร์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รักษาราชการแทนอธิการบดี ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดสุรินทร์”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มงคล สีสาย

ผู้ใหญ่ ม.๗ สันพัน
14.พค. 62

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายทวี ทรัพย์เจริญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอดันคลอง ๑๐ ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รักษาราชการแทนอธิการบดี ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

รับทราบ

ผู้ใหญ่ บ. ทรัพย์เจริญ

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก

โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๗๘๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๐๕๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสนาม จันทน์นาค ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ตำบลสนับทึบ อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระประเสริฐ ฉายา เตชโก รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอลำไญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ใหญ่ สนาม จันทน์นาค

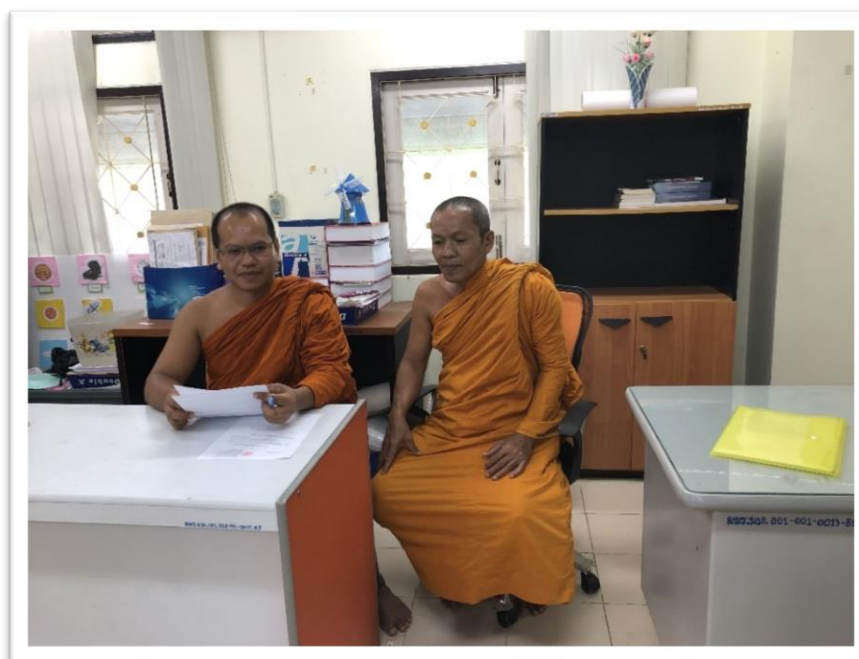
ผู้ใหญ่นบ้าน หมู่ A ต.สนับทึบ

ด.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

T. 087-8330934

ผู้ประสานงาน: พระประเสริฐ เตชโก
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๒-๙๙๒๑๑๗๘๔

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

พระมหาสายัณห์ วงษ์สุรินทร์, ดร.

อาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์

วิทยาเขตมหาสารคาม มหาววิทยาลัยมหาสารคาม

สัมภาษณ์ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผศ.ดร. สําราน ตรีคำมูล

ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
สัมภาษณ์ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นางสาว ทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ
สัมภาษณ์ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายจิระศักดิ์ อรรถผล

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายบรรจบ แจ่มเขตร์

กำนันตำบลสนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายณรงค์ สีสวย

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านคลองแขก ต.สนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายทวี ทรัพย์เจริญ

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านคอตันคลอง ๑๐ ต.สนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นายสนาม จันทน์นาค

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านคลองโสน ต.สนับทึบ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สัมภาษณ์ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒